

13

ŞİRKETLER
Ege Yapı
7 milyar TL
yatırımla
7 yeni
projeye
başlayacak

Kurucusu / NEZİH DEMİRKENT

EKONOMİ POLİTİKA

DÜNYA

26 OCAK 2023 • Perşembe

DOLAR

TCMB Satış
18.8188

Serbest Piyasa
18.8088

EURO

TCMB Satış
20.4738

Serbest Piyasa
20.5203

€/ \$

Parite
1.0879

TLREF

Gecelik
9,40

BORSA

BIST 100
5.297,77

ALTIN

İAB-Dolar/Ons
1.933,54

TL/Gram
1.169,44

PETROL

Brent/varil\$
85,88

**Abramoviç'in
telekom şirketi
1 dolara Türk
işadaminin**

Rus milyarder Roman Abramoviç'in bir dönem yarım milyar dolar değer biçilen İngiliz Telekom şirketi Truphone'un satış süreci tamamlandı. Şirket artık 1 dolar karşılığında Türk - Alman işadamı Hakan Koç'un oldu. Koç, şirketin eski yöneticisi Pyrrhos Koussios'la birlikte geçen yıl İngiliz hükümetine başvurup, Truphone'a borçları artı 1 dolar teklifinde bulunmuştu. Süreç geçen hafta tamamlandı ve devir teslim dün yapıldı. İngiliz basınına konuşan Hakan Koç, "Sonunda çalışmaya başlayacağız" dedi.

Emre ERGÜL s10

**Küresel ekonomi
bu yıl "Yedi
jeopolitik bela"
ile uğraşacak**

Ünlü İngiliz yatırım bankası NatWest, hazırladığı 2023 raporunda küresel ekonominin başına bela olacak 7 ülkeye dikkat çekti. Bu ülkelerin başını hiç kuşkusuz Rusya ve Ukrayna çekiyor, her köşe başından da Çin çıkıyor! İngiliz yatırım bankası, 2023'ün gizli jeopolitik sorunlarından birinin "ticaret savaşları" olduğuna dikkat çekerken Pakistan ile sokak gösterilerine sahne olan İran'ı dünyanın kanayan yaraları olarak nitelendiriyor. s11

**Havalar sıcak gitti, arılar
uyumadı, kayıplar arttı**

Kurak geçen kış mevsimi sadece tarım üretimini değil, bal üreticilerini de etkiledi. Havaların mevsim normallerinin üzerinde gitmesi arıların dengesini bozdu. Kış sezonunda arılar, küçültülen giriş deliğini sadece ihtiyaçları için kullanıyor. Ancak bu mevsimde normal koşullarda kovan içinde kışlamaları gereken arılar, kovan dışında çi-

çek arıyor. Çiçek bulamayan arıların zayıflamaları, güçlülerinse zayıf kovanları yağmalaması kış kayıplarını artırıyor. Isıdan kaynaklanan diğer bir sorun da arıların bu mevsimde yavru atımına gitmesi. Küresel ısınma ve yangınlar çam balı üretimi için gerekli olan Basra böceğinin yaşam döngüsünü de olumsuz etkiliyor. Emel YİĞİT s19

Mobilyacıdan yatırıma 'temkinli devam' sinyali

İhracat tarafında hedefleri aşan bir ivme yakalayan mobilya sanayinde üretim bantları hızla dönmeye devam ediyor. Sektör temsilcileri, Türkiye'nin bir üretim merkezi haline geldiğini anlatırken desteklerin önemine dikkat çekti.

Nurdoğan ARSLAN ERGÜN

Mobilya sanayicisi, geçen yıl başlayan yatırım hamlesine bu yıl 'temkinli' devam edecek. v 2023 yılının küresel ekonomik görünüm açısından biraz 'flu' başladığına işaret eden sektör temsilcileri, bu yıl maliyetlerin yanı sıra talebe yetecek altyapı, kapasite artırımı, teknoloji gibi yatırımların nasıl şekilleneceğinin önemli olduğunu da altını çiziyor. Bunun için de temkinli, dengeli ve pazar odaklı yatırım ölçeklendirmesi stratejisi konuşuluyor. Yılı ihracat rekoruyla tamamlamak isteyen sektörün resmi hedefi 6 milyar dolar. 2022 yılında 3 milyar dolarlık ihracat hedefleyen ama 4.7 milyar dolarlık ihracat rakamına ulaşan sektör bu yıl da 6 milyar dolar ihracat hedefi belirlese de 10 milyar dolara göz kırıyor. s12

**Hububat fiyatlarında
spekülasyon uyarısı**

Havaların mevsim normallerinin dışında yüksek seyretmesi ile kuraklık söylemlerinin artması; hububat sektörü yetkililerinin tepkisine neden oldu. İHBİR Başkanı Kazım Tay-

cı, Türkiye'de mevsimsel kuraklık yaşandığını belirtti. İHBİR Başkan Yardımcısı Şemsettin Memiş, Ramazan öncesi fiyat spekülasyonlarına karşı uyarıda bulundu. Fikret ÇENGEL s15

**Mobilya
Dernekleri
Federasyonu
(MOSFED)
Başkanı
Ahmet Güleç,**

"Yakaladığımız rakamları daha ileriye taşımak için üretim bantlarımızı durdurmuyoruz" diye konuştu.

**Kilim Mobilya
Genel Müdürü
Cihat Şahin,**

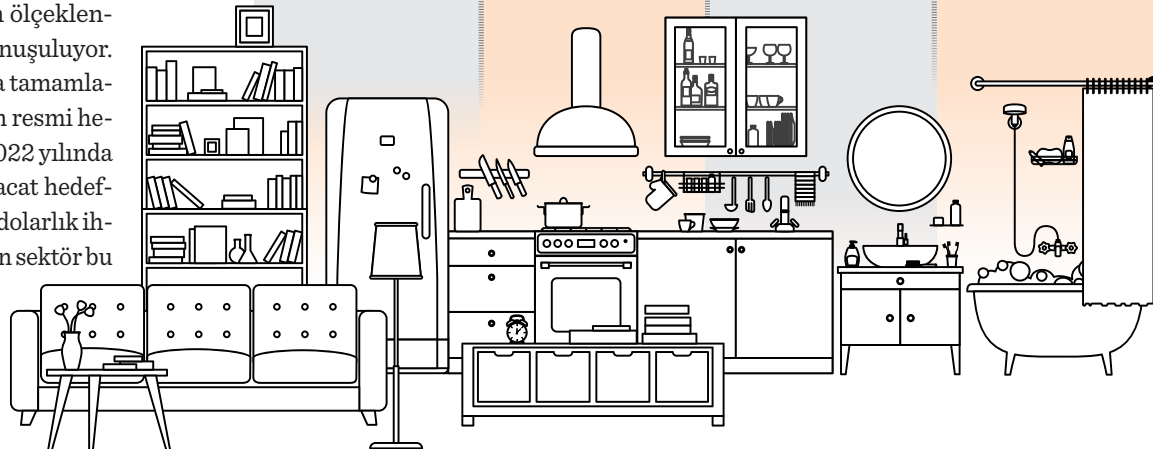
"Yatırımlar konusunda biraz daha temkinli gidilmesi gerekiyor. Pazar odaklı olarak yatırım ölçeklendirmesi yapmalıyız" dedi.

**Yataş Grup
Mobilya CEO'su
Nuri Öztaşkın,**

"Biz sanayiciyiz, pedalları çevirerek devam edeceğiz. Özellikle uzak pazarlar için Turquality desteği çok önemli" ifadesini kullandı.

**Alpino Mobilya
Genel Müdürü
Mehmet Said
Kocadağ,**

"Türkiye'nin hızlı bir şekilde üretim merkezine dönüştü. 2025'te şu anki kapasitenin iki katına çıkmasını öngörüyoruz" dedi.

**Bankalar finansman
arayan sanayiciyi yıldırđı**

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) dün yapılan meclis toplantısında konuğu Türkiye Bankalar Birliği Başkanı ve Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar'dı. İSO Yönetim Kurulu Başka-

nı Erdal Bahçivan, "Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi bir türlü gerçekleşmiyor" dedi. s05

Kapalıçarşı ile bankalar arasında makas açıldı

Kapalıçarşı ile bankalar arasındaki dolar kuru fiyatları arasında makas açılıyor. Döviz büroları ve bankalarda dolar/TL 18,80 civarından işlem görürken bu rakam Kapalıçarşı'da 19,07'ye kadar çıkabiliyor. Uzmanlara göre 30 kuruşa yakın oluşan bu farkın yüksek miktarlardaki nakit döv-

viz talebi nedeniyle gerçekleştiğini söylüyor. Birol BOZKURT s09

**Halka arzlarda
kripto para
izleri**

Halka arzların, ilk işlem gününden itibaren "tavan tavan" gitmesi sadece arz kovalayan bir yatırımcı kitlesi oluşturdu. Ufuk KORCAN s09

**Rönesans
Türkmenistan'da
doğalgazdan benzin
üretecek tesis için
imza attı s02**

NAKİ BAKIR

Sanayi yıla
kötü başladı
beklentiler
iyimser s02

PROF. DR. BURAK KUNTAY

İsveç, NATO,
F-16 s10

DR. BERTAN KAYA

Bu konulara
öncelik veren
kazanır s13

PROF. DR. AYKUT GÜL

2023 yılının
fırsatları ve
tehditleri-2 s14

FİKRET ÇENGEL

Sadece 'özel
kur' değil
eğitim de şart

UMURCAN GAGO VE
OZAN CİĞİZOĞLU
DÜNYA İÇİN YAZDI

Gömülü finans
ve finansal
düzenleyiciler
s14

ISSN 1301-9090

9 771301 909002

Şahin, yeniden RTÜK Başkanı seçildi

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanlığına Ebubekir Şahin yeniden seçildi. RTÜK'ten yapılan açıklamaya göre, Üst Kurul, Başkanlık seçimi gündemiyle toplandı. Toplantıda, RTÜK Başkanı Şahin'in 2 yıllık görev süresinin dolması sebebiyle Başkanlık ve Başkan Vekilliği seçimi yapıldı. Oylamasonucu, RTÜK Başkanı üçüncü kez Ebubekir Şahin oldu. Başkanın görevde bulunduğu süreyle sınırlı Başkan Vekilliği için gerçekleştirilen oylamada da Orhan Karadaş yeniden seçildi.

Kamu ihalelerinde limitler artırıldı

Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen eşik değerler ve parasal limitler yüzde 97,72 artırılarak güncellendi. Kamu İhale Kurumu tarafından hazırlanan Kamu İhale Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen eşik değerler ve parasal limitler, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Aralık 2022 dönemi Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık değişim oranında (yüzde 97,72) artırılarak güncellendi. Tebliğ, 1 Şubat 2023'ten itibaren yürürlüğe girecek.

Regaip Kandili bugün idrak edilecek

İslam aleminde rahmeti ve bereketi bol "üç ayların" ilk başlangıcı simgeleyen Regaip Kandili bugün idrak edilecek. İslam dünyası için büyük öneme sahip üç aylardan recep ayının ilk perşembe gününü cumaya bağlayan gece idrak edilen Regaip Kandili, "rahmet ve bereket gecesi" olarak kabul ediliyor. Sözlükte "kendisine rağbet edilen şey, bol ve değerli başış" anlamına gelene regaip, hadis ve fıkıh literatüründe ise "bol sevap, mükafat, faziletli amel" anlamlarında kullanılıyor.

37 teşebbüs 21 Şubat'ta RK'da savunma yapacak

Rekabet Kurulunda iş gücü piyasasına yönelik centilmenlik anlaşmaları nedeniyle Türkiye genelinde faaliyet gösteren 37 teşebbüs hakkında yürütülen soruşturmanın sözlü savunma toplantısı, 21-22 Şubat'ta yapılacak. Rekabet Kurumunun internet sitesinde yer alan duyuruya göre, söz konusu teşebbüsler hakkında Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla yürütülen soruşturmada sözlü savunma aşamasına gelindi.

28 başvuruya "helal akreditasyon" verildi

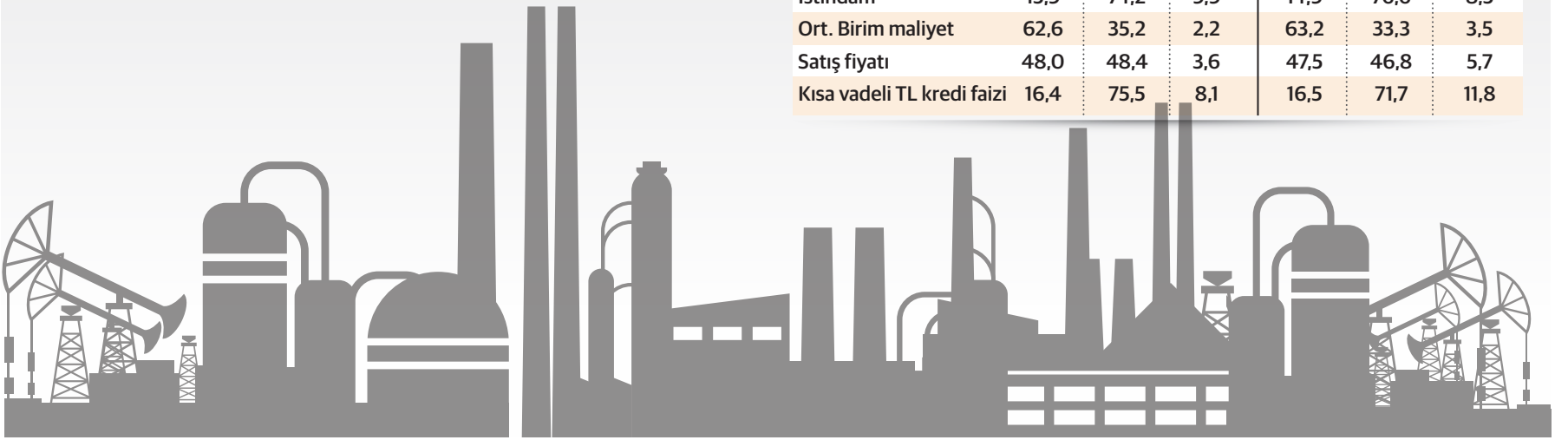
Helal Akreditasyon Kurumu (HAK), bugüne kadar 28 başvuru için "helal akreditasyon" kararına imza attı. HAK verilerinden derlenen bilgiye göre, kuruluş sürecini ve altyapısını tamamlayan Kurum, Ekim 2019'dan itibaren tüm dünyadan akreditasyon taleplerini kabul etmeye başladı. Kuruma, bugüne kadar yarısı yurt dışında yerleşik uygunluk değerlendirme kuruluşlarından olmak üzere toplam 97 akreditasyon talebi geldi. HAK, 19'ü geçen yıl olmak üzere toplam 28 akreditasyon kararı aldı.

Zeytinyağına çevre düzenlemesi

Zeytinyağı işletmelerinin çevreye olumsuz etkilerini azaltacak genelge yürürlüğe girdi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, 1 ton zeytinyağı üretiminde 96 kilogram Kimyasal Oksijen İhtiyacı (KOİ) iken, 2 faza geçiş ile bu miktarın yüzde 98 azalarak ton başına 1,25 kilogram KOİ'ye düşmesi hedefleniyor.

Üretimi kısıtlayan kısa faktörlerin payı azaldı

İmalat sanayi işyerlerinin yüzde 49,3'ü şu an için üretimi kısıtlayan kısa faktör bulunmadığını bildirirken, yüzde 14,6'sı talep yetersizliği, yüzde 12,3'ü hammadde ve ekipman yetersizliği, yüzde 9,7'si mali olanaksızlıklar, yüzde 9,1'i iş gücü yetersizliği, yüzde 5,1'i de diğer nedenler yüzünden üretiminin kısıtlandığını ifade etti. Önceki ankete göre üretimi kısıtlayan kısa faktörlerin payında gerileme yaşandı. Sanayicilerin mevcut siparişleri, 3,8 aylık üretimlerine denk bulunuyor. Üç ayda bir ölçülen ve 2022 başında 4,2 ay olan bu denge, Nisan 2022'de 4,1 ay olmuş, izleyen dönemde ise 3,8 aya inerek değişmedi.

Sanayi yıla kötü başladı beklentiler iyimser

MAKRO BAKIŞ

Naki BAKIR
naki.bakir@dunya.com

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanımı 2023'in ilk ayında kaydedtiği düşüşle pandemi dönemindeki düzeylere inerken, sanayicilerin genel gidişat, maliyet, üretim, sipariş gibi konularda gelecek dönem beklentileri aylık anketine göre daha iyimser bir tablo ortaya koydu.

Merkez Bankası, ocak ayında, imalat sanayinde faaliyet gösteren 1.751 iş yeri tarafından İktisadi Yönelim Anketi'ne verilen yanıtları toplulaştırılarak yayımlandı. Buna göre imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı önceki aya göre 1,2 puan düşüşle yüzde 75,3'e geriledi. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise önceki aya göre 0,6 puanlık düşüşle yüzde 75,8 düzeyine indi. Bunun, pandeminin damgasını vurduğu ilk yıl olan 2021'in Mayıs ayından bu yana geçen 20 ayın en düşük düzeyi olduğu belirlendi.

Mevsimsel etkilerden arındırılmamış kapasite kullanım oranı önceki aya göre; dayanıklı tüketim mallarında 1 puan düşerek yüzde 70,7, dayanıksız tüketim mallarında 1,1 puan düşüşle yüzde 73,4, tüketim mallarında 1,1 puan düşüşle yüzde 73, gıda ve içeceklerde 1,2 puan düşüşle yüzde 73,7, ara mallarında 0,8 puan düşüşle yüzde 75,6, yatırım mallarında 1,9 puan düşüşle yüzde 77 düzeyinde oluştu.

En sert düşüş otomotivde

Küresel tedarik zincirinde sorunlar ve iç piyasada arz sıkıntısı yaşanan otomotiv sektörü, mevsimsel etkilerden arındırılmamış ölçüme göre ocak ayında kapasite kullanımının en sert düştüğü alt

sektör oldu. Motorlu kara taşıtlarında kapasite kullanımı önceki aya göre 4,2 puan düşerek yüzde 79,1'e indi.

Yurt içi ve dışı pazarlardaki durgunluk, maliyet artışları, TL'de değerlenmenin ihracatı baskılaması gibi nedenlerle sorun yaşayan tekstil sektöründe de kapasite kullanımı 1,9 puan düşerek yüzde 69,4'le Temmuz 2020'den buyana en düşük düzeye geriledi. Ocak ayında giyim eşyası ve tütün ürünlerinde de kapasite kullanım oranları 1,9 puan düştü. Diğer metalik olmayan mineraller, kâğıt, mobilya, içecek imalatı, makine ve ekipmanların kurulumu, gıda ve deri, kapasite kullanımının en fazla düştüğü sektörler arasında yer aldı. Temel eczacılık 1,6 puan, kauçuk ve plastik de 0,2 puanla kapasite kullanımının arttığı nadir alt sektörler arasında yer aldı.

Beklentilerde iyimserlik artışı

Ocak ayında imalat sanayiinde kapasite kullanım oranı düşerken, imalat sanayiinde faaliyet gösteren işyerlerinin üst düzey yöneticilerinin İktisadi Yönelim Anketi'ne verdiği yanıtlara göre gelecek üç aya ilişkin beklentilerinin, bir önceki aya yapılan anketteki göre daha iyimser olması dikkati çekti.

Sanayi dalındaki genel gidişat konusunda bir ay önceye kıyasla görüşü daha

İMALAT SANAYİİ İŞYERLERİNİN GELECEK 3 AYLIK DÖNEME İLİŞKİN BEKLENTİLERİ (%)

	Ocak 2023 Anketi			Aralık 2022 Anketi		
	Artacak	Aynı Kalacak	Azalacak	Artacak	Aynı Kalacak	Azalacak
Üretim hacmi	25,0	61,4	13,4	20,6	61,5	17,9
Toplam sipariş	28,2	59,0	12,8	21,6	58,4	20,0
-İç piyasa sipariş	27,1	60,5	12,4	20,3	60,3	19,4
-İhracat siparişi	24,6	62,7	12,7	19,5	61,0	19,5
İstihdam	15,9	74,2	9,9	14,9	76,6	8,5
Ort. Birim maliyet	62,6	35,2	2,2	63,2	33,3	3,5
Satış fiyatı	48,0	48,4	3,6	47,5	46,8	5,7
Kısa vadeli TL kredi faizi	16,4	75,5	8,1	16,5	71,7	11,8

ALT SEKTÖRLERE GÖRE KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

	Ocak 2023	Aralık 2022	Değ., (Puan)
İmalat Sanayi KKO	75,3	76,5	-1,2
Motorlu kara taşıtları	79,1	83,2	-4,2
Giyim eşyalarının imalatı	78,3	80,3	-1,9
Tütün ürünleri imalatı	75,9	77,8	-1,9
Tekstil ürünlerinin imalatı	69,4	71,3	-1,9
Diğer metalik olmayan mineraller	75,3	76,8	-1,6
Kâğıt ve kâğıt ürünlerinin imalatı	81,4	82,6	-1,2
Mobilya imalatı	75,9	77,1	-1,1
İçeceklerin imalatı	72,8	73,9	-1,1
Makine ve ekipmanların kurulumu	75,6	76,7	-1,1
Gıda ürünlerinin imalatı	73,7	74,7	-1,0
Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	67,9	68,9	-1,0
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	75,9	76,8	-0,9
Kayıtlı medyanın basımı, çoğaltımı	65,5	66,4	-0,9
Elektrikli teçhizat imalatı	74,0	74,7	-0,7
Ana metal sanayii	74,5	75,1	-0,6
Kimyasalların ve kimyasal ürünler	74,2	74,8	-0,6
Ağaç, ağaç ve mantar ürünleri	78,7	79,3	-0,5
Bilgisayarların, elektronik ve optik ür.	81,4	81,3	0,0
Fabrikasyon metal ürünler	74,7	74,6	0,0
BYS makine ve ekipman imalatı	75,0	75,0	0,0
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	76,4	76,3	0,2
Temel eczacılık	79,4	77,8	1,6
Diğer imalatlar	68,1	66,7	1,4

iyimser olanların Aralık anketinde yüzde 6,3 olan oranı ocak anketinde yüzde 8,7'ye yükseldi; kötümserlerin oranı yüzde 18,7'den yüzde 17,5'e geriledi.

Bir önceki ay yapılan anketle kıyaslandığında gelecek üç ayda; üretim hacminde artış öngörenlerin oranı yüzde 20,6'dan yüzde 25'e, iç piyasa siparişlerinde artış bekleyenlerin oranı yüzde 20,3'ten yüzde 27,1'e, ihracat siparişlerinde artış bekleyenler yüzde 19,5'ten yüzde 24,6'ya, buna göre toplam siparişlerde artış bekleyenlerin oranı yüzde 21,6'dan yüzde 28,2'ye yükseldi. Gelecek üç ayda istihdam artışı öngörenlerin oranı da yüzde 14,9'dan yüzde 15,9'a çıktı. Gelecek üç aylık dönemde ortalama birim fiyatlarının artmasını bekleyenlerin oranı yüzde 63,2'den yüzde 62,6'ya gerilerken satış fiyatlarında artış öngörenler yüzde 47,5'ten yüzde 48'e yükseldi. Gelecek üç ayda kısa vadeli TL

İmalat sanayi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı Ocak'ta 0,6 puan düşüşle yüzde 75,8'e gerileyerek, pandeminin damgasını vurduğu 2021'in Mayıs ayından bu yana 20 ayın en düşük düzeyine indi.

Küresel tedarik zincirinde sorunlar ve iç piyasada arz sıkıntısı yaşanan otomotiv sektörü Ocak'ta 4,2 puanla kapasite kullanımının en çok düştüğü alt sektör oldu. Tekstil, giyim ve tütünde de sert düşüşler var.

kredi faizlerinin yükselmesini bekleyenlerin oranı çok küçük bir düşüşle yüzde 16,5'ten yüzde 16,4'e geriledi.

Geçmiş 12 aya kıyasla gelecek 12 ayda daha fazla sabit sermaye yatırımı öngörenlerin aralık anketinde yüzde 28,7 olan oranı ocak'ta yüzde 28,3'e, yatırımları azaltma eğilimindekilerin oranı da yüzde 13,2'den yüzde 11,8'e gerilerken, yüzde 59,9'luk bölümün aynı düzeyde yatırım öngördüğü belirlendi.

Bu arada sanayicilerin gelecek 12 ayda üretici fiyatları (ÜFE) bazında enflasyon beklentisi, önceki aya göre önemli oranda geriledi. Aralık ayında yüzde 91,4 olarak ölçülen gelecek 12 aydaki ÜFE beklentisi, Ocak anketinde yüzde 77,2'ye düştü.

Rönesans, doğalgazdan benzin üretecek tesis için imza attı

Rönesans Holding grup şirketi- Rinden Rönesans Endüstri Tesisleri, Türkmenistan'da hayata geçirilen ve "Dünyanın İlk Doğalgazdan Benzin Üreten Tesisi" unvanıyla Guinness Rekorlar Kitabı'na giren GTG projesinin ikincisi için mutabakat yaptı imzaladı. GTG-2 projesiyle ilgili olarak Türkmenistan ve- Rönesans Endüstri Tesisleri, Kawasaki Heavy Industries ve Itochu Cooperation arasında MoU (Memorandum of Understanding - mutabakat zaptı) üzerinde anlaşıldı. Rönesans Endüstri Tesisleri adına Başkan Yardımcısı Osman Bozkurt, Türkmenistan Ülke

Müdürü Mehmet Kayalar ve Türkmenistan CFO'su Erdem İrsel'in katıldığı konferansın sonunda imzalandı.

Anlaşma kapsamında, 2014-2019 yılları arasında Kawasaki Heavy Industries ile birlikte Türkmenistan'ın başkenti Aşgabat'ta hayata geçirilen, dünyanın ilk doğal gazdan benzin üretim tesisi olan ve 1,7 milyar dolar karşılığı bedel ile inşa edilen GTG (Gas to Gasoline) projesinin ikincisi inşa edilecek. 2019 yılında hayata geçirilen ilk GTG tesisi, büyük ölçekli endüstriyel tesis olarak "Dünyanın İlk Doğalgazdan Benzin Üreten Tesisi" unvanıyla Guinness Re-

korlar Kitabı'na girmişti. Rönesans Endüstri Tesisleri Başkan Yardımcısı Osman Bozkurt, "Rönesans olarak inovatif niteliği tescilli, büyük ölçekli endüstriyel tesislerin inşasında önemli deneyimlerimiz bulunuyor. Bu tecrübemi-

zi, güçlü iş ortaklarımızla birlikte yeni projelere yansıtaktan, bir Türk şirketi olarak dünyanın farklı coğrafyalarında büyük ölçekli endüstriyel işlere imza atmaktan büyük gurur ve mutluluk duyuyoruz" dedi.

SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEĞE Ortak

Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlamak, sınırlı ekolojik kaynaklarımızı geleceğe miras bırakmak için ülke, toplum ve ortak geleceğimiz adına en yüksek değeri yaratmaya odaklanıyoruz.

www.borsaistanbul.com

[Twitter](#) [Instagram](#) [Facebook](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) / borsaistanbul

**BORSA
İSTANBUL**

Stories the world needs to know.

Unflinching on-the-ground news coverage, delivered.

Subscribe to the International Edition
and gain unlimited digital access.

**Save up to 25% on the cover price,
for 12 months.**

Order today

+90 212 285 10 12 ext 1155
tolga.demirbas@dunyaeko.com

Offer is valid for new subscribers in Turkey only. For rates in other countries email nytdubai@nytimes.com.
Smartphone and tablet apps are not supported on all devices.

NAMAZ VAKİTLERİ

	İMSAK	GÜNEŞ	ÖĞLE	İKİNDİ	AKŞAM	YATSI
İstanbul	06:45	08:14	13:21	15:56	18:19	19:42
Ankara	06:29	07:56	13:06	15:43	18:06	19:28
İzmir	06:50	08:15	13:29	16:09	18:33	19:52
Bursa	06:44	08:11	13:21	15:57	18:21	19:43
Trabzon	06:02	07:31	12:39	15:13	17:37	19:00
Antalya	06:35	07:57	13:15	15:59	18:22	19:40
Gaziantep	06:08	07:31	12:48	15:31	17:55	19:13

Ali Nihat Gökyiğit yaşamını yitirdi

Türkiye'nin köklü şirketlerinden Tekfen ile Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı'nın (TEMA) kurucularından Ali Nihat Gökyiğit, 97 yaşında yaşamını yitirdi. TEMA Vakfı, Gökyiğit'in vefatını kurumun Twitter hesabından yaptığı paylaşımla duyurdu.

TEMA paylaşımında, "Kurucu Onursal Başkanımız ve Yaprak Dedemiz Sayın Ali Nihat Gökyiğit'i kaybetmiş olmanın derin üzüntüsü içindeyiz. Tüm ülkemizin başı sağ olsun" ifadelerine yer verdi. Ali Nihat Gökyiğit'in cenazesi bugün Fatih Camii'nde ikinci namazını müteakip kılınacak cenaze namazının ardından Edirnekapi Mezarlığı'nda defnedilecek.

Ali Nihat Gökyiğit kimdir?

Ali Nihat Gökyiğit 23 Şubat 1925'te Artvin'de doğdu. Robert Kolej'den mezun olduktan sonra Michigan Üniversitesi'nde inşaat mühendisliği üzerine yükseköğrenimini tamamladı. Bir süre Bayındırlık Bakanlığı bünyesinde çalışan Gökyiğit daha sonra, bugün Türkiye'nin en büyük şirketlerinden biri olan Tekfen Holding'in kurucuları arasında yer aldı. Gökyiğit, yakın arkadaşı Hayrettin Karaca ile de 1992'de TEMA'yı kurdu.

TBB Başkanı Alpaslan Çakar:

"KOBİ kredileri iki katına çıktı"

İSO'nun ocak ayı meclis toplantısına konuk olarak katılan Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, 2022 yılında TL KOBİ kredilerinin iki katına çıktığını vurguladı. Ticari kredilerde yüzde 95 kredi artışı yaşandığını belirten Çakar, kredilerin büyük bir kısmının İstanbul'a verildiğini bildirdi.

2023'te küresel büyüme yüzde 2,7

Avrupa'nın, Türkiye'nin en önemli pazarı olduğunu kaydeden Alpaslan Çakar, "Savaş hala devam ediyor. Yüksek enflasyon, sıkılaştırıcı politikalar var. 2023'te küresel büyümenin yüzde 2,7, Türkiye'de ise yüzde 5 olması bekleniyor. Enflasyonun bu yıl ciddi anlamda düşeceğini öngörüyoruz" dedi.

Nilgün ÖZDEMİR

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısı, "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak" ana gündemi ile Odakule Fazıl Zobu Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi. İSO'nun ocak ayı Meclis toplantısına konuk olarak katılan Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, sanayicilere bankacılık ve finans sektörü ile ilgili bir sunum yaptı.

TL KOBİ kredilerinin iki katına çıktığını vurgulayan Çakar, "2022'de gerçek veya tüzel kişilere 2,6 trilyon TL kredi kullandırdık. Bunun ticari işletmeleri ilgi-

lendiren boyutu da 2,1 trilyon TL. Ticari firmalara, reel sektöre TL cinsinden kullandırılmış olan kredi 1,7 trilyon TL. TL ticari kredilerdeki artış yüzde 93. Büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı yüzde 104 civarında. 2022, KOBİ yılı denebilir, KOBİ'lere en çok kredi kullandırdığımız yıl oldu. Enflasyon oranının yüzde 64 olduğu dikkate alındığında, özellikle KOBİ'lere enflasyonun üzerinde bir kredilendirme söz konusudur. Bunu somut olarak ortaya koyuyoruz. 2022'de ciddi bir kredilendirme söz konusu oldu" diye konuştu. Çakar, İstanbul ili özeline değinerek, "TL kredilerin yüzde 39'u, yabancı kredilerin yüzde 81'i, toplam kullandırılmış kredilerin 53'ü İstanbul'da" dedi. Çakar, tahsili gecikmiş alacak

oranının da Türkiye genelinde olduğu gibi yüzde 2,5 olduğunu kaydetti.

"Maliyet enflasyonu tüm dünyayı sarstı"

2021'in pandeminin getirdiği ekonomik koşullarla geçtiğini söyleyen Çakar, tedarik zincirinin bozulmasıyla küresel açıdan zor günler yaşandığını belirtti. Çakar, 2022'de ise dünyanın Rusya ve Ukrayna kriziyle karşılaştığını anlattı. Krizin küresel enflasyona sebep olduğunu kaydeden Çakar, "Maliyet enflasyonu tüm dünyayı sarstı. Türkiye'de yüzde 64 olan enflasyon dünyada ise yüzde 7,2 olarak kayıtlara geçti" dedi. Küresel olumsuzluklara rağmen 2022'de büyümenin devam ettiğini söyleyen Çakar, istihdamın arttığını, işsizliğin azaldığını, bütçe açığının hedefin altında kaldığını kaydetti.

Bahçıvan: "Finansmana erişimde sanayi yeterli desteği bulamadı"

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan konuşmasında ülke ihracatının 250 milyar doları aşmasında ana rol üstlenen, çalışan istihdamını artıran sanayi sektörünün 2022'de üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini söyledi. Bahçıvan, buna karşılık finansmana erişimde hala yeterli desteği bulmakta zorlandığını dikkat çekti.

Finansmana erişim sorununu, kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşliğinde değerlendiren Bahçıvan, İSO olarak Türkiye Ekonomik Modeli ve İlaşma stratejisi çerçevesinde kredilerin amacına uygun kullandırılması ilkesini desteklediklerini belirtti.

Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışmasının önemli olduğunu belirten Bahçıvan, "Son dönemde devreye alınan birçok tedbir öngörülemezliğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldı. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan

prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor. Sanayicimizin kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz" diye konuştu.

"Krediye bağımlılık önemli bir sorun"

"Kısa vadede krediye erişim ne kadar acil bir ihtiyaç ise uzun vadede ekonominin krediye bağımlılığı da o denli önemli bir yapısal sorun" diyen Bahçıvan, Türkiye ekonomisinin kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkması gerektiğine dikkat çekti.

KOREN KİMYA

PE/PP Polimer
Katkı Compoundları

koren
adds value to...

Orta Sakarya Vadisi 30 bin kişinin geçimini sağlıyor

Bilecik'in Söğüt ve İnhisar ilçesi sınırları içerisinde yer alan ve Marmara Bölgesi'nde seracılığın yaklaşık yüzde 70'lik kesiminin yapıldığı Orta Sakarya Vadisi 30 bin civarında kişinin geçim kaynağı oldu. 2002-2003 yıllarında 200 dekada küçük ailelerce başlatılan seracılık, devletin verdiği destekle 5 bin 176 dekada kurulu modern seralarda yapılar hale geldi. Mikroklima özelliğine sahip Söğüt, İnhisar ve Osmaniye ilçelerinde örtü altı tarımla başta İstanbul olmak üzere büyükşehirlerle sebze sevkiyatı yapılıyor. Nüfusun yüzde 90'ının tarımla uğraştığı bölgede, kışın marul, yeşil soğan, roka, dereotu ve maydanoz, ilkbahar yaz döneminde ise domates, salatalık ve biber üretiliyor.

Bursa Eskişehir Bilecik

Kalkınma Ajansı'nın (BEBKA) mevsimlik gezici tarım işçilerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi projesi ile Hamitabat ve Çaltı köylerinde yaşam kenti yapıldı. Bu yıl ise Tarım ve Orman Bakanlığı ve Bilecik Valiliğinin desteği ile sera örtüleri yenilenecek. Kış mevsimini ılık geçiren bölgede, 716 serada yaklaşık 25 bin kişi ekmeğini tarımdan çıkarıyor. Yaz ve kış mevsiminde ise 5 bin tarım işçisine istihdam sağlanıyor.

Hamitabat köyü Muhtar İbrahim Metin, mikroklima özelliğine sahip bölgede toprağın yapısı ve damlama sisteminin etkisiyle güzel ürünler yetiştirildiğini ifade ederek, yaz ve kış aylarında binlerce işçinin seralarda çalışmak üzere Güneydoğu ve Ege bölgelerinden geldiğini söyledi. ●BİLECİK

"Hedefimiz, ülkemizi daha da kalkındırmak"

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Mahmut Asmalı, Adana Ticaret Borsası'nı (ATB) ziyaretinde, "MÜSİAD herhangi bir grubun, cemaatin, bir siyasi partinin uzantısı değildir. Bu güzel ülke ve insanına hizmet etmek, ülkemizi daha da kalkındırmak noktasında bir hedefimiz var" dedi. Derneğin Adana Şubesi'nin Olağan Genel Kuruluna katılmak üzere geldiği Adana'da, ATB Başkanı Şahin Bilgiç'i makamında ziyaret eden MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı, Türkiye'nin kültürel ve sosyal farklarının bir arada bulunduğu eşsiz bir mozaik olduğunu vurguladı.

Asmalı, "MÜSİAD olarak bu dönem sloganımızı 'Bir ve beraber olmamız lazım' şeklinde belirledik. Farklılıklarımıza rağmen birbirimizi sev-

memiz ve anlayışlı olmamız lazım. Tüm bunları söylerken bizim bir kırmızı çizgimiz var. Bayrağımıza, devletimizin bölünmez bütünlüğüne yan bakanlara sempati duymamız, onlarla bir olmamız düşünülemez. Bu değerlere saygı gösteren herkesi kucaklarız" diye konuştu.

Adana Ticaret Borsası (ATB) Yönetim Kurulu Başkanı Şahin Bilgiç de, ATB'nin, Türkiye'nin en eski Ticaret Borsalarından biri olduğunu söyledi. ATB'nin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ödül verdiği bir borsa olduğunu ifade eden Bilgiç, "ATB olarak, Türkiye'de ticaret borsacılığının gereğini yapan bir borsayız. Lisanslı depolarımızla, satış salonlarımızla, laboratuvarlarımızla en gelişmiş Ticaret Borsasıyız" şeklinde konuştu.

●ADANA

Sakarya 2022'yi 5 milyar dolara yaklaşan ihracatla kapattı

Türkiye'nin otomotiv ihracatında önemli yere sahip Sakarya'dan geçen yıl 158 ülke ve 13 serbest bölgeye 4 milyar 930 milyon 360 bin dolarlık ihracat yapıldı.

Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre, 2022 ihracat sıralamasında İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir, Gaziantep, Ankara ve Manisa'nın ardından 8'inci sırada yer alan Sakarya, ülke ekonomisine katkı sağlamaya devam ediyor. Otomotiv ihracatıyla dikkati çeken kent, demir ve demir dışı metaller, kimyevi maddeler ve mamulleri, çelik, iklimlendirme sanayi, makine ve aksamları, çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri sektörlerinde de öne çıkıyor. Türkiye'nin ihracat pastasında yüzde 2,17 paya sahip

Sakarya, geçen yıl 158 ülke ve 13 serbest bölgeye 4 milyar 930 milyon 360 bin dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Kentin ihracatında 2022'de yüzde 85,6 payla otomotiv sektörü zirvede yer aldı.

En çok otomotiv ihracatı yapıldı

Toyota, TürkTraktör ve Otokar gibi firmaların üretim tesislerine ev sahipliği yapan Sakarya'dan geçen yıl 4 milyar 223 milyon 847 bin dolarlık otomotiv ihracatı yapıldı. Demir ve demir dışı metaller sektörü ise 119 milyon 725 bin

dolarla dış satımda ikinci sırayı aldı. Bunu, 85 milyon 450 bin dolarla kimyevi maddeler ve mamulleri, 74 milyon 106 bin dolarla çelik, 66 milyon 929 bin dolarla iklimlendirme sanayisi izledi. Kentin ihracatında 66 milyon 738 bin dolarla makine ve aksamları, 62 milyon 796 bin dolarla çimento, cam, seramik ve toprak ürünleri, 45 milyon 269 bin dolarla elektrik ve elektronik, 36 milyon 353 bin dolarla hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektörleri de önemli rol oynadı. Bu sektörler arasında en fazla ihra-

cat artışı yüzde 29 ile çelik ürünlerinde gerçekleşti.

Sakarya'dan geçen yıl en fazla ihracat yapılan ülke, 581 milyon 242 bin dolarla Birleşik Krallık oldu. Bu ülkeye yapılan dış satım, bir önceki yıla göre yüzde 7,8 arttı. Bu ülkeyi 550 milyon 61 bin dolarla Polonya, 477 milyon 180 bin dolarla Fransa, 441 milyon 281 bin dolarla Almanya, 436 milyon 751 bin dolarla İspanya takip etti. Bir önceki yıla göre ihracatın en fazla arttığı ülke ise yüzde 70,8 ile Polonya olarak kayıtlara geçti.

●SAKARYA

ADANAGİAD, Can Selçuki'yi ağırladı

Adana Genç İş İnsanları Derneği (ADANAGİAD), geleneksel üye buluşmaları kapsamında düzenlenen etkinlikte uzman kamuoyu araştırmacısı ve ekonomist Can Selçuki ile bir araya geldi. Ekonomide yaşanan gelişmeleri, seçim süreci ve olasılıkları anlatan Can Selçuki, dünyada ve Türkiye'de ekonomik düzlemde yaşanan değişimin önemli bir sürece evrildiğini ve bu sürecin kaçırılmaması gerektiğine işaret ederek, herkesin yeni döneme hazırlıklı olması gerektiğini söyledi. ADANAGİAD Başkanı Ali Can Boğa, yaptığı konuşmada, 2022 yılının 2021 yılı gibi toplumsal yaşam kadar iş dünyası açısından da oldukça zor geçtiğini söyledi.

Ekonomiden sosyal hayata dek her alanda hayli güç bir yılın geride kaldığını ifade eden Ali Can Boğa, "Vurgulamak istediğim bir konu var ki, yeni başladığımız 2023 yılını lehimize çevirmek zorundayız. Bu nedenle ekonomi yönetiminden atılacak doğru adımları ve geliştire-

rilecek doğru politikaları bekliyoruz" dedi. "Nasıl bir 2022 geçirdik, 2023'te bizleri neler bekliyor?" konulu bir sunum gerçekleştiren Selçuki ise dünyada ciddi bir gelir adaletsizliği yaşandığını söyledi.

Gelir adaletsizliğinden kaynaklı bir memnuniyetsizlik ve de-

mokratik sistemin tehdit altında olduğunu kaydeden Can Selçuki, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bugün yaşanan değişimi kaçırırsanız, değişimi yapanları yakalayamazsınız. Herkesin yeni döneme hazırlıklı olması gerekiyor" diye konuştu. ●ADANA

Sayı: 13016
26 Ocak 2023

KURUCUSU: Nezih DEMİRKENT

DÜNYA Eko Basım Yayın Dağıtım Tic. ve San. A.Ş. adına İmtiyaz Sahibi: **Didem DEMİRKENT**

CEO : Burcu KÖSEM

Yayın Koordinatörü:
Ece CEYHUN

Yazı İşleri Müdürleri
Gürhan DEMİRBAŞ (Sorumlu) **Özlem ERMİŞ BEYHAN**, **Jülide YİĞİTTÜRK GÜRDAMAR**

Yönetmen: **Levent AKBAY**

Haber Koordinatörü: **Kerim ÜLKER**

Haber Müdürü: **Süleyman KALYON**

Görsel Yönetmen: **Sertaç BALA**

İstihbarat: **Nurdoğan ARSLAN ERGÜN** Finans: **Biröl BOZKURT** Dış haberler: **Emre ERGÜL**
Sigorta/Tarım: **Emel YİĞİT** İhracat: **Fikret ÇENGEL** Otomotiv: **Volkan DEMİRKUŞAK**
Teknoloji: **Kemalettin BULAMACI** Kültür – Sanat / Haftasonu: **Günay DEMİRBAĞ**

Dijital Yayınlar Genel Yayın Yönetmeni: **Tarkan TEMUR**

BÖLGE TEMSİLCİLERİ:
Recep ŞENYURT (Adana), **Kenan SERTALP** (Bursa), **Güneş DOĞDU SOYLU** (Gaziantep)
Yıldız DOĞRUER YEMİŞ (Konya), **Fahriye ŞENYURT** (Mersin), **Belma ÖZGEN** (Kocaeli)

Reklam Grup Başkanı:
Dilek ERKOL

Kurumsal İletişim Müdürü:
Sait RAVANOĞLU

Satış ve Dağıtım Müdürü:
Mustafa DEMİR

Baskı Sorumlusu: **Kadir BAYSAL**

Abone: **Tolga DEMİRBAŞ**

Online satış sitesi: www.dunyastore.com

Merkez: Eski Büyükdere Cad. No:37 Kat: 4 Maslak İş Merkezi 34485 Sarıyer / İstanbul
Tel: 0(212) 285 10 12/14 **Web:** www.dunya.com **E-posta:** dunya@dunya.com
Baskı: Dünya Eko A.Ş. Tuna Cad. Alkaya Sok. No: 11 Küçükçekmece - İstanbul
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım A.Ş.

Fabrika gibi çalışan okul 11 milyon lirayı aşkın ciro yaptı

Hatay'daki İskenderun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, döner sermaye kapsamında yaptığı CNC fiber lazer kesim makinesi, masa, sıra ve dolap üretimiyle geçen yıl 11 milyon 100 bin lira ciro elde etti. Okulun farklı dallardaki atölyelerinde mesleğin inceliklerini öğrenen öğrenciler, gerçekleştirdikleri üretimle hem de ülke ekonomisine katkı sağlıyor. 2021'de 5 milyon 570 bin lira ciro elde eden meslek lisesi, geçen yılı da 11 milyon

100 bin lira ciroyla tamamladı. Okul Müdürü Yusuf Yıldırım, Türkiye'deki 56 Ar-Ge okulundan birisi olduklarını söyledi. Ürettikleri makine, masa, sıra gibi ürünleri Türkiye'nin çeşitli illerine sattıklarını belirten Yıldırım, "Elimizden geldiği kadar ciroyu artırmaya yönelik çalışmalarımız olacak. Esas amacımız farklı üretimler yaparak bütün alanlarımızı döner sermayeye katmak" dedi.

● HATAY

Atık lityum iyon piller üniversitede geri dönüştürülüyor

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesinde (OKÜ), çoğunlukla elektrikli araçlarda kullanılan atık lityum iyon pillerden elde edilen ham maddeler, yeni batarya üretiminde değerlendiriliyor. OKÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Batarya Sistemleri ve Hidrojen Teknolojileri Anabilim Dalında, elektrikli araçlar ile cihazlarda sıkça tercih edilen lityum iyon piller üzerine 6 aylık çalışma yürütülüyor. Ömrünü tamamlamış piller laboratuvar ortamında anot, ka-

tot ve seperatör gibi önemli materyalleri ayrıştırılıyor. Pilleri yeniden kullanılabilir hale getiren ekip, ömrünü tamamlayan ürünlerden çıkardıkları ham maddeleri de üretimde değerlendiriyor. Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Murat Farsak, "Biten bataryaları çöpe atamayız çünkü bunların hepsi değerli materyaller barındırıyor. Bizim hedefimiz de yüksek geri dönüşüm etkinlikli batarya dönüşümleri yapmak" dedi.

● OSMANİYE

Kaya tuzunda ürün çeşitliliği artırılacak

Batman'da Kozluk Kaymaklığı öncülüğünde hazırlanan "Kozluk Kaya Tuzu Çeşitlendirme Projesi" kapsamında kaya tuzundan lamba, sabun ve yastık üretimi için çalışma başlatıldı. Kaymakam Ekrem Güngör, yaptığı açıklamada, ilçenin Çayhan, Derince, Tuzlagözü köyleri ile Çay mevkisinde kaya tuzu madenlerinin bulunduğunu ifade etti. Kozluk'ta 4 asırdır kaya tuzu üretimi yapıldığını belirten Güngör, ürün çeşitliliğini artırmak amacıyla bir proje hazırladıklarını aktardı. Kaya tuzu lambası, sabunu ve yastığı gibi alternatif ürünler yapmayı planladıklarını kaydeden Güngör, "Kozluk kaya tuzu logosu oluşturduk. Aynı şekilde kaya tuzundan çeşitli ürünler yaptık. Bunlar reklam, tanıtım ve

video çalışmaları ile halkımızın beğenisine sunulacak. Yakın zamanda seri üretime geçmeyi planlıyoruz" dedi.

Kozluk Halk Eğitim Merkezi Müdürü İshak Aksoy da projedeki amaçlarının tuzun katma değerinin artırılması olduğunu vurgulayarak, "Kilogramı 2 lira iken bunun 200 gramını 200 liraya satmayı hedefliyoruz" ifadesini kullandı.

● BATMAN

"Türkiye sürdürülebilir turizmde öncü olacak"

Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği Başkanı Kaan Kaşif Kavaloglu, Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) ile Sürdürülebilir Turizm Programı anlaşması yapan ilk ülkenin Türkiye olduğuna dikkati çekerek, sistemin sürdürülebilirliğini tüm dünyaya kanıtlayacaklarını söyledi.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) Basın Sözcüsü de olan Kaan Kaşif Kavaloglu, Türk turizmini tanıtmak için dijitalde ve medyada çok ciddi pazarlama etkinliklerinin yapıldığını anlattı. TGA'nın bu anlamda dinamik bir yönetime sahip olduğunu vurgulayan Kavaloglu, "Özellikle bu yıl da pazarlama stratejisini devam ettirmek temel amacımız. Yeni pazarların geliştirilmesi, elimizdeki pazarlarda gücümüzü kaybetmemek gibi temel ilkerlerimiz var. Rakiplerimizden ön planda olmak için çalışıyoruz" dedi.

Kavaloglu, 2023'ün turizmde çok ciddi anlamda artıyla tamamlanacak bir yıl olacağını ifade ederek, 16 milyon turist hedefi koyduklarını kaydetti. Türkiye için önemli bir pazar olan Rusya'da eski rakamlara ulaşmak istediklerini belirten Kavaloglu, "Almanya, 2022'de rekor yılı olan 2019'un rakamlarının üzerine çıktı. İngiltere ilk defa 1 milyon turist sayısını geçti" diye konuştu. Polonya ve Balkan pazarının güçlenmesinin umutlandırdığını dile getiren Kavaloglu, temel olarak ilk beş turizm ülkesi arasında olmayı hedeflediklerini bildirdi.

400'ün üzerinde STS'li otel sayısı dünyada bir ilk

Türkiye'nin salgın sürecinde hayata geçirdiği Güvenli Turizm Sertifikası'nın turizme katkısının önemli olduğuna değinen Kaan Kaşif Kavaloglu, Güvenli Turizm Sertifikası'nın hala devam

ettiğini ve turizme ciddi katkılar sağladığını belirtti. Güvenli turizmin ardından, GSTC ile Sürdürülebilir Turizm Programı anlaşması yapıldığını aktaran Kavaloglu, anlaşmanın dört evreden oluştuğunu, ilk evreyi bu sene itibarıyla tamamlayacaklarını duyurdu. Böylece çevreye olan duyarlılığı ve sistemin sürdürülebilir olduğunu tüm dünyaya kanıtlayacaklarını, buna önderlik yapacaklarını ifade etti.

Sadece Antalya'da 50 otelin Sürdürülebilir Turizm Sertifikası'nı aldığını söyleyen Kavaloglu, "Bu ayın sonunda sertifika alan otel sayısı 100'e çıkacak. Yılsonuna kadar 400 otelin üzerine çıkmasını bekliyoruz. Bu anlamda dünyada bir ilki başarıyoruz" ifadelerini kullandı.

Türkiye'yi tercih eden turist profilinin yüzde 70'ini, daha önce ülkede tatil yapanların oluşturduğuna işaret eden Kavaloglu, Sürdürülebilir Turizm Sertifikası ile Türkiye'ye daha önce gelmemiş kişilerin de tatile gelebileceğini vurguladı. Kavaloglu, Türkiye'nin dünyanın en güzel coğrafyasında olduğunu ve bunun turizm hareketi şansını sağladığını belirterek, çevreye verdikleri önemi sürdürmek istediklerini anlattı. Güvenli Turizm Sertifikası'nın kurallarının çoğunluğunun salgın bitse de devam edeceğini kaydeden Kavaloglu, "Türkiye, turizmde dünyada herkese örnek olacak bir programı gerçekleştiriyor. Sürdürülebilir Turizm Programı ile turizmde çok ciddi anlamda ön plana çıkacağız. Türk turizmini

sürdürülebilir kılma anlamında çok değerli bir program" dedi.

"Birçok otelimiz yeşil belgeye layık görülüyor"

Antalya Valisi Ersin Yazıcı da Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un talimatıyla salgın döneminde Güvenli Turizm Sertifikası ile yola çıktığını hatırlattı. Bunun turizme önemli katkısının olduğuna dile getiren Yazıcı, "Bakanımızın vizyonuyla salgın döneminde neredeyse en fazla turist alan ülkeydik. Salgın döneminde Güvenli Turizm Sertifikası ile öne çıktık. Şimdi de 'yeşil belge' de denen Sürdürülebilir Turizm Sertifikası'yla devam ediyoruz. Birçok otelimiz buna layık gözüküyor" ifadelerini kullandı.

Bal üretim projeleri Adana'da kovan ve rekolteyi artırdı

Türkiye'de bal üretiminde ilk sırada yer alan Adana'da arıcılar için geliştirilen projeler, kovan sayısının 491 bin 958'e, rekoltenin de 12 bin 527 tona çıkmasını sağladı. Kovan başına 25.6 kilogramlık bal verimiyle zirvede bulunan kentte, ürün veriminin ve kalitesinin artırılmasına yönelik projeler geliştirildi. İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün çalışmaları kapsamında gezici arıcılara yaşam konteynerleri ve güneş enerjisi panelleri ulaştırıldı. Üreticiler için yıl boyunca eğitimler düzenleyen ekipler, arı kovanı ve ilaç dağıtımı da yaptı. Projeler sayesinde kent genelinde 2018'de 461 bin 987 olan kovan sayısı geçen yıl 491 bin 958'e, 10 bin 941 tonluk üretim de 12 bin 527 tona yükseldi. Çalışmalar, 2020'de bal üretiminde ikinci sırada yer

alan Adana'nın, hem 2021 hem de 2022'de ilk sıraya çıkmasını sağladı.

İl Tarım ve Orman Müdürü Muhammet Ali Tekin, kentte arıcılıkla uğraşan 2 bin 500'e yakın üretici bulunduğunu belirttikten, bal sağımının yanı sıra ürünlerin işlenmesinin de önem taşıdığını ifade etti. Şu anda balı işleyip piyasaya süren 9 firmaları olduğunu söyleyen Tekin, bunun, ürünlerin katma değeri ve arıcıların ürettikleri üründen para kazanması için önemli olduğunu dile getirdi.

Adana'nın iklim avantajının yıl boyu üretime olanak sunduğunu aktaran Tekin, "Narenciye çiçeklerinin açmasıyla bal üretimi başlıyor. İyi çalışan, arısına iyi bakan üretici yılda 3 hasat yapılabilir" dedi.

● ADANA

Diyarbakır turizmde 1.5 milyon konaklamayı hedefliyor

Tarihi yapıları ve inanç turizmindeki değerleriyle son yılların cazibe merkezlerinden olan Diyarbakır, 2023 yılında turizmde 1.5 milyon konaklamayı hedefliyor. Farklı medeniyetlere beşiklik eden, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan tarihi surlar, İçkale Müze Kompleksi, İslam aleminin 5. Harem-i Şerifi kabul edilen Ulu Cami ve Ongözlü Köprü gibi tarihi mekanlarıyla ilgi gören Diyarbakır, turizmde hedef büyütüyor. Önceki yıl 847 bin 887 konaklanmanın gerçekleştiği kentte, 2022'de artan turistik turların yanı sıra düzenlenen Sur Kültür Yolu Festivali, kongreler ve fuarlar gibi etkinliklerle ziyaretçi sayısındaki artış otel ko-

naklamasına yansdı. Geçen yıl 1 milyon 70 bin 436 konaklamanın yapıldığı kentte, 2023'te bu rakamın 1 milyon 500 bini aşması hedefleniyor. Yılsonu konaklama verilerini değerlendiren Vali Ali İhsan Su, "Karpuz Festivalimiz ve milli maçımıza yoğun katılım oldu ve diğer sanatsal faaliyetlerimiz oldu. Bunların her biri ilimize dışarıdan birçok turist gelmesini sağlıyor" şeklinde konuştu. ● DİYARBAKIR

Gastronomi Festivali'nin tanıtımı yapıldı

Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde bu yıl düzenlenmesi planlanan Gastronomi Festivali'nin tanıtımı gerçekleştirildi. İlçenin tarihi Ali Ağa Konağı'nda Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO), Diyarbakır Ticaret Borsası (DTB), Diyarbakır Esnaf ve Sanatkarlar Odası (DESOF), Silvan Kültür Sanat Derneği ve Silvanlılar Derneği'nin işbirliğinde bu yıl yapılması planlanan Silvan Gastronomi Festivali'nin tanıtım etkinli-

ği düzenlendi. Programda, tescil çalışmaları başlatılacak Silvan kavurması ve içli köfte odun ateşinde pişirildi. DTSO Başkanı Mehmet Kaya, Diyarbakır'ın "Medeniyetler Kenti" olarak Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından tescil edildiğini anımsatarak, kentte yapılan çalışmalarda 33 medeniyetin soyut ve somut izlerinin tespitli olmasından dolayı söz konusu tescilin verildiğini söyledi.

● DİYARBAKIR

DÖVİZ KURLARI

KURLAR	DÖVİZ ALIŞ	DÖVİZ SATIŞ	EFEKTİF ALIŞ	EFEKTİF SATIŞ
ABD Doları	18.7850	18.8188	18.7718	18.8471
Avustralya Doları	13.2991	13.3858	13.2379	13.4661
Danimarka Kronu	2.7430	2.7565	2.7411	2.7628
Euro	20.4370	20.4738	20.4227	20.5045
İngiliz Sterlini	23.0914	23.2118	23.0752	23.2466
İsviçre Frangı	20.3016	20.4319	20.2711	20.4626
İsveç Kronu	1.8290	1.8479	1.8277	1.8522
Kanada Doları	14.0329	14.0962	13.9809	14.1497
Kuveyt Dinarı	61.1827	61.9833	60.2650	62.9130
Norveç Kronu	1.8976	1.9104	1.8963	1.9148
Suudi Arabistan Riyali	5.0036	5.0126	4.9661	5.0502
Japon Yeni	14.4036	14.4990	14.3503	14.5541
Bulgar Levası	10.3908	10.5268	10.3908	10.5268
Rumen Leyi	4.1412	4.1953	4.1412	4.1953
Rus Rublesi	0.2710	0.2746	0.2710	0.2746
İran Riyali	0.0445	0.0451	0.0445	0.0451
Çin Yuanı	2.7533	2.7893	2.7533	2.7893
Pakistan Rupisi	0.0807	0.0817	0.0807	0.0817
Katar Riyali	5.1121	5.1790	5.1121	5.1790
Güney Kore Wonu	0.0151	0.0153	0.0151	0.0153
Azerbaycan Yeni Manatı	10.9881	11.1318	10.9881	11.1318
BAE Dirhemi	5.0857	5.1522	5.0857	5.1522

T.C. MERKEZ BANKASI

DİĞER DÖVİZLER	TL KARŞILIĞI	ÇAPRAZ KURLAR
Arjantin Pesosu	0.10185	Avustralya Doları 1.4092
Brezilya Reali	3.6582	Danimarka Kronu 6.8376
Çek Korunası	0.85736	İsviçre Frangı 0.9232
Endonezya Rupisi	0.00126	İsveç Kronu 10.23
Güney Afrika Randı	1.0942	Japon Yeni 130.11
Hindistan Rupisi	0.23047	Kanada Doları 1.3368
Hong Kong Doları	2.4005	Norveç Kronu 9.8749
Irak Dinarı	0.01288	Suudi Arabistan Riyali 3.7543
Macar Forinti	0.05252	Euro 1.0879
Malezya Ringgiti	4.412	İngiliz Sterlini 1.2313
Meksika Pesosu	1.0013	Kuveyt Dinarı 3.2754
Mısır Lirası	0.62904	
Polonya Zlotisi	4.3321	
Singapur Doları	14.2931	
Suriye Lirası	0.00749	
Tayland Bahtı	0.57271	
Ürdün Dinarı	26.4797	
Yeni İsrail Şekeli	5.5865	

TCMB TARAFINDAN DÜN SAAT 15.30 İTİBARIYLA
AÇIKLANANGÖSTERGE KURLARDIR

SERBEST PİYASA

DÖVİZ FİYATI	ALİŞ	SATIŞ	PARİTELER	
Dolar	18.7940	18.8746	EUR/USD	1.09
Euro	20.4215	20.5491	USD/JPY	129.46
İsviçre Frangı	20.3373	20.5095	USD/CHF	0.92
İngiliz Sterlini	23.1072	23.3255	GBP/USD	1.24
Japon Yeni	14.5000	14.5700	EUR/GBP	0.88
S. Arabistan Riyali	4.9978	5.0228	LİBÖR	
İsveç Kronu	1.8320	1.8412	1ay	4.51729
Norveç Kronu	1.8884	1.8979	3ay	4.81457
Danimarka Kronu	2.7507	2.7645	6ay	5.10829
Avustralya Doları	13.2143	13.4031	12 ay	5.33929
Kanada Doları	14.0111	14.1280		
ALTIN FİYATI	ALİŞ	SATIŞ		
24 Ayar Altın	1,177,866	1,186,448		
22 Ayar Altın	1,074.80	1,087.30		
18 Ayar Altın	862.20	890.26		
14 Ayar Altınb	673.23	694.40		
22 Ayar Tel Bil.	1,056.72	1,132.96		
Cum. Altını	7,867	7,925		
Cum. Çey. Altın	1,868.45	1,915.17		
Reşat Lira	8,105	8,164		
Altın ons (dolar)	1,920.11	1,939.68		

KAZANDIRANLAR

Günlük getiri(%)	
Atlas Yat. Ort.	10.00
RE-PIE Avrasya Stratejik GMYF	10.00
Söke Değirmencilik	9.99
Tapdi Oksijen Özel Sağlık Ve Eğit.	9.97
Sanel Mühendislik	9.97
Oncosem Okolojik Sistemler	9.97
Balatacılar Balatacılık	9.96
Rodrigo Tekstil	9.96
Astor Enerji	9.95
EYG Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	9.94
RTA Laboratuvarları	9.91
Gersan Elektrik	9.91

KAYBETTİRENLER

Günlük getiri(%)	
Atlantis Yatırım Holding	-10.00
Ensari Deri Gıda	-8.55
QNB Finans Fin. Kir.	-8.17
Pınar Su	-7.54
Umpaş Holding	-7.53
Mia Teknoloji	-6.69
Uzertaş Boya	-6.58
Berkosan Yatılım	-6.57
Ayes Çelik Hasır Ve Çit	-6.32
Armada Bilgisayar	-6.12
Anadolu Isuzu	-6.00
Sanifoam Sünger	-5.51

PAHALI

Endekse göre (%)	
Söke Değirmencilik	63.45
Oncosem Okolojik Sistemler	63.39
Astor Enerji	63.35
Viking Kağıt	55.93
Rodrigo Tekstil	55.48
Beşiktaş Futbol Yat.	33.38
EYG Gayrimenkul Yatırım Ortak.	29.83
İdealist GMYO	23.43
İhlas Haber Ajansı	23.18
SDT Uzay Ve Savunma Tek.	21.93
Konfrut Gıda	20.31
Egeplast	20.00

UCUZ

Endekse göre (%)	
Pardus Girişim*	-18.56
Çimentaş	-17.63
Zorlu Enerji	-15.56
Uzertaş Boya	-15.15
Ayes Çelik Hasır Ve Çit	-15.09
Sasa Polyester	-13.99
Aydem Enerji	-13.90
Euro Yatırım Holding*	-13.82
Cosmos Yat. Holding**	-13.47
Berkosan Yatılım*	-13.16
Türker Proje Gayrimenkul*	-12.44
Alfa Solar Enerji	-12.26

DİP

1 yıllık dibine yakınlık	
Ulusal Faktoring	0.00
Re-Pie Py Fırsat GMYF	0.00
Kuştur Kuşadası Turizm	0.00
Sumaş Sumi Tahta	0.00
Cosmos Yat. Holding	0.00
Atlantis Yatırım Holding	0.00
Ulaşlar Turizm Yat.	0.00
Kervansaray Yat. Holding	0.00
QNB Finans Fin. Kir.	0.00
Sönmez Pamuklu	0.00

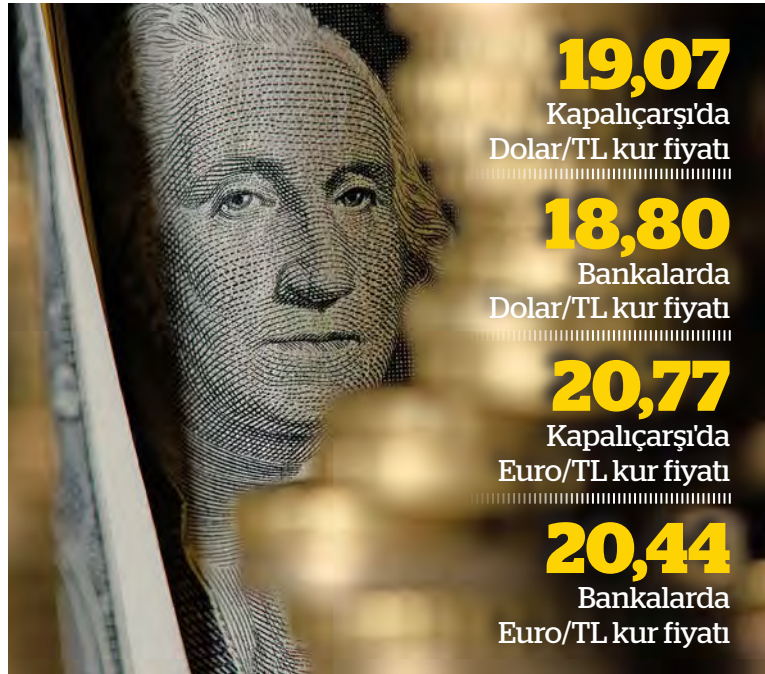
ZİRVE

1 yıllık zirvesine yakınlık	
Atlas Yat. Ort.	0.00
Balatacılar Balatacılık	0.00
EYG Gayrimenkul Yatırım Ortak.	0.00
Rodrigo Tekstil	0.00
Oncosem Okolojik Sistemler	0.00
Gersan Elektrik	0.00
Birko Mensucat	0.00
Astor Enerji	0.00
Söke Değirmencilik	0.00
Albaraka Portföy Start-Up GSYF	0.00

BORSA İSTANBUL - BIST 100

GÜNLÜK KAPANIŞ BÜLTEN 25/01/2023	Son kapanış	Günlük işlem hacmi	Ağırlık ortalama fiyat	Günlük en düşük	Günlük en yüksek	günlük getiri (%)	Yılbaşından getiri (%)	Destek	Direnç	STCH	RSI	MOM	CCI
Akbank	17.74	4,561,712,988	17.78	17.01	18.60	-3.11	-9.26	17.25	18.00	43.04	48.14	92.73	19.91
Akfen GMYO	4.23	223,171,451	4.24	4.13	4.37	-1.63	-19.89	4.20	4.25	15.60	35.10	83.43	-144.08
Aksa	75.90	146,085,960	76.43	74.80	79.10	-2.69	-17.46	72.00	76.00	14.25	38.58	87.04	-59.68
Aksa Enerji	38.34	332,955,363	38.17	37.10	39.26	-1.49	-18.43	38.00	41.00	17.06	34.01	82.45	-105.68
Alarko GMYO	63.50	56,504,574	63.25	61.55	65.50	-2.01	-24.22	45.50	78.00	21.10	34.81	79.82	-130.58
Alarko Holding	69.40	905,459,489	69.36	66.55	72.55	-3.21	-15.37	69.00	70.00	30.68	39.03	88.69	-60.68
Albaraka Türk	3.03	238,930,766	3.08	2.98	3.16	-2.88	-9.55	2.28	3.25	39.82	45.90	91.82	21.55
Alkim Kimya	33.00	51,702,660	33.04	32.04	34.24	-1.43	-15.77	32.00	36.50	15.70	35.43	86.84	-88.08
Anadolu Efes	55.25	200,323,713	55.21	53.80	57.20	-1.52	-18.45	49.50	61.00	23.83	34.08	81.85	-77.53
Anadolu Grubu Holding	94.00	49,096,246	94.65	91.90	98.70	-3.39	-14.86	91.00	102.50	35.90	41.00	87.28	-38.57
Anadolu Isuzu	191.30	361,065,392	195.65	186.50	207.80	-6.00	-17.33	187.50	200.00	74.10	47.15	81.30	122.14
Arçelik	114.00	1,192,801,612	112.77	107.60	118.80	-1.21	1.60	93.00	115.00	49.20	55.42	108.26	34.75
Aselsan	61.65	5,187,687,841	61.08	58.95	62.90	-2.14	-0.80	32.50	62.00	61.50	54.98	105.57	44.50
Aydem Enerji	19.40	136,747,582	19.66	18.80	20.64	-3.77	-26.68	17.50	22.50	8.22	29.18	73.54	-216.73
Bağfaş	33.66	70,450,801	34.11	32.84	35.36	-3.28	-16.10	30.50	42.00	28.10	36.50	84.62	-84.67
Başkent Doğalgaz GMYO	17.15	102,594,521	17.29	16.80	17.96	-3.22	-19.71	17.00	17.50	18.73	36.94	83.58	-92.29
Bera Holding	13.09	207,388,940	13.21	12.66	13.77	0.15	-13.02	11.75	13.75	29.17	44.65	88.87	38.96
Bim Mağazalar	136.40	1,431,348,328	135.93	132.20	140.10	-0.37	-0.37	127.50	137.50	60.55	56.51	101.41	85.79
Biotrend Çevre ve Enerji	17.34	192,551,335	17.48	17.02	17.93	0.46	-8.50	13.50	18.25	43.90	49.39	101.76	73.81
Borusan Yat. Paz.	930.00	64,746,213	934.61	884.00	979.70	-3.41	-19.97	800.00	1000.00	19.86	36.84	79.83	-96.16
Bursa Çimento	5.32	49,125,618	5.34	5.15	5.52	-2.39	-14.05	4.70	5.90	16.35	38.40	90.32	-111.87
Coca Cola İçecek	195.50	107,037,254	195.07	190.20	202.10	-2.54	-4.35	195.00	197.50	53.08	49.28	97.41	26.50
Çemtaş	51.10	113,764,848	51.35	49.70	53.70	-4.49	-20.16	33.50	56.00	13.97	39.68	84.25	-112.97
Çimsa	87.15	141,052,298	85.58	83.00	87.45	0.87	-13.20	78.00	88.00	30.51	44.46	87.06	-63.71
Doğan Holding	9.30	811,875,724	9.31	9.03	9.59	-1.59	-12.10	6.40	10.00	16.10	43.89	92.08	-135.29
Doğuş Otomotiv	160.40	332,232,984	160.03	154.80	165.30	-0.68	-18.16	157.50	167.50	42.25	45.99	86.98	-14.46
Eczacıbaşı İlaç	27.42	102,717,160	27.61	26.48	29.30	-3.65	-14.90	23.25	27.50	31.61	42.51	86.12	-45.42
Ege Endüstri	5700.00	253,957,125	5700.75	5557.50	5948.00	-2.10	-7.96	2400.00	5731.50	20.91	48.71	97.40	-50.65
Emlak Konut GMYO	8.23	3,795,361,479	8.15	7.83	8.34	0.61	-5.73	4.50	8.30	30.04	49.43	100.86	-92.01
Enerjisa Enerji	33.58	856,285,454	33.24	31.92	34.40	-0.77	-6.88	19.50	34.00	34.69	52.21	93.49	13.12
Enka İnşaat	29.20	2,116,159,632	29.36	28.24	30.46	-2.80	-11.89	19.50	30.00	13.58	45.68	91.59	-146.57
Erbosan	154.00	35,133,888	153.11	149.00	157.20	-1.09	-17.47	152.50	155.00	18.43	38.04	86.13	-115.18
Ereğli Demir Çelik	38.68	5,021,604,021	38.66	37.52	39.60	-1.07	-6.25	38.50	40.50	22.56	43.31	95.36	-87.06
European Endüstri	11.10	143,221,659	11.14	10.84	11.56	-2.63	-9.39	8.10	11.75	16.94	42.03	92.73	-36.67
Fenerbahçe Futbol	62.45	234,999,091	62.34	61.15	63.35	0.32	-14.33	62.00	71.00	42.60	42.43	86.14	-16.90
Ford Otosan	506.40	1,594,599,990	502.91	488.30	519.80	-1.23	-3.45	450.00	510.00	42.97	56.39	103.20	39.13
Galata Wind Enerji	18.98	80,732,255	18.81	18.13	19.68	-1.25	-16.61	18.50	19.25	21.50	36.80	84.36	-79.52
Garanti Bankası	25.50	2,189,083,569	25.61	24.58	26.78	-3.56	-15.11	24.75	26.00	35.41	43.43	87.15	-18.79
Girişim Elektrik Sanayi	236.40	622,664,450	236.13	230.90	243.00	0.85	-0.71	235.00	237.50	24.84	51.90	98.66	54.55
Global Yat. Holding	9.31	161,734,336	9.37	9.00	9.86	-4.71	-17.10	9.10	10.25	15.06	35.50	81.67	-174.46
GSD Holding	3.42	149,409,591	3.43	3.32	3.58	-3.12	-18.18	3.05	3.45	21.52	42.09	83.62	-74.22
Gübre Fabrik.	356.80	3,861,489,902	356.84	340.90	379.80	-2.65	35.00	215.00	370.00	77.51	73.45	142.09	112.67
Hektaş	33.50	273,449,355	33.14	32.24	34.58	-2.28	-10.95	28.00	37.00	14.93	40.81	87.24	-80.13
İpek Doğal Enerji	39.80	758,973,702	39.97	38.58	40.96	-0.48	14.04	38.00	40.50	51.41	63.13	115.03	101.37
İskenderun Demir Çelik	32.38	63,019,862	32.55	31.50	33.42	-2.18	-2.76	27.00	33.00	25.30	46.73	99.63	-43.92
İş Bankası (C)	11.61	2,328,505,177	11.72	11.31	12.19	-3.49	-9.08	11.50	12.25	44.62	49.10	92.44	31.47
İş Fin.Kir.	6.77	60,062,393	6.77	6.56	6.99	-1.88	-16.42	6.70	8.30	44.59	40.10	88.61	-22.55
İŞ GMYO	11.82	416,000,785	11.81	11.40	12.29	-2.31	11.09	10.75	12.00	55.14	58.40	120.49	52.65
Jantasa Jant Sanayi	117.90	52,009,391	117.23	114.00	121.10	-1.42	-17.78	107.50	132.50	14.69	38.73	81.37	-99.86
Kardemir (D)	17.86	3,013,316,062	17.91	17.01	18.62	-1.87	-0.72	12.25	18.00	18.06	47.34	101.77	-126.67
Karsan Otomotiv	10.01	327,827,822	10.05	9.67	10.51	-4.03	-19.86	9.30	10.25	20.94	35.74	80.60	-90.03
Kerevitaş Gıda	13.34	56,646,992	13.33	12.93	13.68	-1.55	-23.77	11.25	14.50	16.57	38.01	83.06	-124.14
Kiler Holding	26.78	30,250,654	26.44	25.76	26.90	0.98	-1.69	26.50	27.00	36.34	47.29	101.44	-21.21
Kimteks Poliüretan	105.00	111,961,608	103.16	100.60	107.90	-1.32	-10.56	82.00	117.50	18.58	43.16	89.74	-38.02
Kızılbaş GYO	28.02	192,051,997	28.13	27.68	28.68	-1.06	-1.68	21.50	28.50	51.81	55.36	102.26	80.51
Koçair	18.59	127,929,797	18.87	18.28	19.54	-2.87	-11.48	12.25	21.00	35.11	45.76	95.38	38.01
Koç Holding	80.15	2,107,608,743	79.62	76.90	82.15	-1.41	-4.24	79.00	81.00	61.47	56.85	100.82	58.38
Kontrolmatik Tek.	152.00	165,923,654	149.25	144.60	153.70	0.66	-3.98	150.00	160.00	23.49	48.17	99.15	-1.52
Kordsa Teknik Tekstil	79.05	130,876,490	79.43	77.55	81.90	-2.65	-18.25	59.00	86.00	9.63	41.17	83.78	-74.20
Koza Altın	606.00	7,283,763,447	604.79	578.80	621.00	0.31	7.26	207.50	610.00	65.27	59.97	101.56	98.74
Koza Madencilik	61.65	2,950,488,659	61.66	59.30	63.00	2.66	15.02	54.00	62.00	70.81	65.41	118.44	97.63
Mavi Giyim	114.00	132,465,854	112.84	109.50	115.60	-0.61	-13.77	92.00	115.00	24.50	42.53	93.75	-132.60
Migros Ticaret	146.90	583,249,852	147.56	139.80	154.90	-2.46	0.27	137.50	152.50	71.10	58.43	101.87	78.41
Net Holding	11.81	55,026,847	11.88	11.58	12.20	-2.07	-21.53	11.75	15.00	17.91	33.88	81.17	-95.08
Odaş Elektrik	8.16	929,368,193	8.20	7.91	8.53	-3.32	-27.47	8.10	11.00	15.15	30.69	77.13	-168.64
Otokar	1015.00	109,444,746	1003.72	978.50	1030.00	-0.90	-2.22	960.00	1025.00	62.55	56.53	104.09	50.35
Oyak Çimento	23.64	376,539,799	23.59	22.42	24.32	-1.50	12.46	20.25	24.00	67.95	61.79	113.00	72.80
Pasifik GYO	8.60	170,510,740	8.52	8.26	8.71	4.88	-3.80	8.60	8.70	44.49	50.24	100.35	52.80
Pegasus	534.50	2,764,108,266	522.95	502.50	535.00	3.48	11.35	510.00	540.00	65.21	64.96	109.98	81.35
Petkim	17.20	3,272,159,815	17.26	16.62	17.87	-2.33	-13.83	15.00	17.50	21.06	42.02	90.34	-112.87
Sabancı Holding	41.18	2,513,717,110	41.08	39.46	42.48	-2.32	-8.65	41.00	41.50	38.74	47.67	94.84	-18.62
Sasa Polyester	104.10	413,161,091	103.69	101.00	107.70	-3.34	-5.36	102.50	105.00	15.57	42.98	95.59	-46.85
Selçuk Ecza Deposu	40.14	174,316,111	39.73	38.48	40.44	0.05	-0.89	25.00	40.50	90.26	64.60	107.44	98.33
Sinpaş GMYO	3.20	145,965,763	3.22	3.14	3.28	-1.22	-8.83	3.20	3.35	21.43	43.11	95.52	-12.31
Smart Güneş Enerjisi	78.65	91,177,768	78.53	76.60	80.90	-2.90	-9.86	78.00	79.00	18.69	43.78	94.08	-15.58
Şekerbank	2.75	510,436,029	2.78	2.65	2.90	-3.17	-10.13	2.75	2.80	27.72	45.79	92.28	-20.74
Şişe Cam	41.96	3,631,031,207	41.87	40.08	43.20	-1.27	-2.24	41.50	42.00	35.12	50.46	100.67	12.96
Şok Marketler Ticaret	30.56	269,239,305	30.06	29.00	31.18	-0.20	9.30	25.00	32.00	78.09	64.99	113.35	100.07
T. Halk Bankası	11.77	830,430,379	11.89	11.40	12.40	-3.45	-11.44	10.25	12.00	31.38	48.26	90.68	26.56
T.S.K.B.	4.49	16,035,640	4.49	4.31	4.65	-0.88	2.75	4.10	4.50	43.72	54.14	105.40	56.34
TAV Havalimanları	88.80	572,275,390	86.38	83.25	89.10	1.66	-5.03	82.00	90.00	51.21	50.96	97.53	162.22
Tekfen Holding	46.90	790,730,212	45.71	43.74	47.72	-0.59	-4.79	45.00	47.00	62.48			

Kapalıçarşı ile bankalar arasında makas açıldı

Birol BOZKURT

birol.bozkurt@dunya.com

Dolar kurunda makas açılıyor. Kapalıçarşı ve bankalar arasındaki kur fiyatları arasında 30 kuruşa yakın marj oluştu. Döviz büroları ve bankalarda dolar/TL 18,80 civarından işlem görürken bu rakam Kapalıçarşı'da 19,07'ye kadar çıkabiliyor. Uzmanlar, 30 kuruşa yakın oluşan bu farkın yüklü miktarlardaki nakit döviz talebi nedeniyle gerçekleştiğini söylüyor.

Piyasa kaynakları da Kapalıçarşı ile diğer döviz büroları arasındaki kur farkı makasının açılmasının sebebi olarak bazı yatırım kuruluşlarının Kapalıçarşı'dan nakit dolar topladığını ve piyasada nakit dolar bulunması daha zor hale geldiği için makasın açıldığı görüşünde.

İstanbul'da döviz bürolarında dolar 18,80'den el değiştirirken, Kapalıçarşı'da 19,07 liradan işlem yapılıyor. 20 lira 44 kuruştan satılan euro ise Kapalıçarşı'daki döviz bürolarında 20 lira 77 kuruştan müşteri buluyor.

Döviz kurlarının yükselişi 2022 yılında atılan adımlarla sınırlandırılmaya çalışıldı. Ancak buna rağmen 2022 yılında Euro/

TL yaklaşık yüzde 33, dolar/TL ise yüzde 41 yükseldi.

Liralaşma adımları doları baskıladı

Liralaşma stratejisi kapsamında Kur Korumalı Mevduat hesabına ek olarak özellikle yılın ikinci yarısından sonra Merkez Bankası ve BDDK'dan da çeşitli adımlar geldi. Son olarak BDDK, bankaların net döviz pozisyonunun öz kaynakları içindeki payına ilişkin üst sınırın yüzde 20'den yüzde 5'e çekildiğini duyurdu. Bu adımla birlikte bankaların yaklaşık 11 milyar dolar döviz varlığını azaltması gerekiyor. Merkez Bankası da bankaların zorunlu karşılık yükümlülükleri

haricinde yurt içinde tutacakları yabancı para cinsinden hesaplara ödediği faizi yüzde 4,3'ten yüzde 4,5'e yükseltti.

BDDK ayrıca 2022'de firmaların Türk lirası kredilere erişiminde döviz sınırı düzenlemesi yaptı. Düzenlemeyle yabancı para nakdi varlık bulundurma üst sınırı 15 milyon liradan 10 milyon liraya indirildi. Ayrıca yüzde 10 olan yabancı para nakdi varlık sınırı yüzde 5'e düşürüldü.

Tüm bu adımlar hem şirketlerin hem bankaların dolar bozdurmak zorunda kaldığı bir süreci beraberinde getirdi. Bu durum da dolar/TL üzerinde baskı oluştururken kurun stabil seyrretmesinde etkili oldu.

Halka arzlarda kripto para izleri

Borsa İstanbul'da son yapılan halka arzlarda resmen talep patlaması yaşanıyor. Halka arz edilen hisselerin ilk işlem gününden itibaren 'tavan tavan' gitmesi sadece arz kovalayan bir yatırımcı kitlesi oluşmasına neden oldu. Peki halka arzlara olan bu yatırımcı ilgisi ne kadar sürecek? Yatırımcılar nelere dikkat etmeli?

PARANIN ROTASI

Ufuk KORCAN

ufuk.korcan@dunya.com

Son dönemde Borsa İstanbul'a olan ilgi herkesin malumu. Yüksek enflasyonist ortamda faiz indirimleri nedeniyle sabit getirili enstrümanların cazibesini yitirmesi tasarruf sahiplerini yeni arayışlara itmişti. Geride bıraktığımız yıl hem döviz hem de Kur Korumalı dahil mevduat ürünleri yatırımcılarına enflasyonun altında getiri sundu. Ayrıca geçen yıl yine yatırımcısını büyük hayal kırıklığına uğratan kripto para piyasasından da Borsa İstanbul'a kayışların olduğu söylenenler arasında. Tüm bu gelişmeler birleşince Borsa İstanbul'la 2022 yılında 1.5 milyona yakın yeni yatırımcı geldi.

Şirketler için de fırsat

Borsaya yönelik yeni yatırımcı akımında halka arzların payı da göz ardı edilemez. Borsa İstanbul'da geçen yıl 40 halka arz gerçekleşti. Halka arzlarla şirketler açısından bakarsak uygun bir konjonktürün hakim olduğu söylelenebilir. Her ne kadar faiz indirimleri yapılsa da kurumların krediye erişiminde sorunlar yaşanmış, hatta erişim imkanına kavuşanlara sunulan maliyetlerin yüksekliğine dikkat çekiliyor. Dolayısıyla böyle bir ortamda finansman ihtiyacı duyan şirketlerin düşük maliyetle daha kurumsal bir yapıya dönüşmeleri için halka arzlar büyük bir fırsat. Geçen yıl yapılan halka arzlardan şirketler 19 milyar TL civarında bir kaynağa sahip oldu. Yatırımcıların yoğun ilgisi halka arzların başarısız olmasının da önüne geçiyor. Peki yatırımcılar neden halka arzlara bu kadar ilgi gösteriyor?

Coin için sabahlayan vardı

Halka arzlara yönelik ilgi bana kripto para piyasalarında geçmiş boğa sezonun yapılan token/coin ön satışlarını hatırlatıyor. Ön satış sonrasında işlem görmeye başlayan kripto paralar ilk işlem gününden itibaren hızla yükselince yatırımcıların ön satışlara ilgili patlamıştı. Birçok kişi pro-

jelerin ön satışlarından coin alma yarışına girmişti. Satılan coinlerin miktarının düşük olması ve az kişiye veriliyor olması ön satışları kovalayan çok sayıda Türk yatırımcının sabahlamasına neden olmuştu. Çünkü bazı ön satışlar Türkiye saatiyle gece yarısından sonra gerçekleştiriliyordu. Neyse gelelim borsadaki halka arzlarla olan benzerliğine... Coin ön satışında olduğu gibi borsadaki halka arzlarda da yatırımcıların hissesini almak istedikleri şirketleri pek aştırdıkları ve mali tablolarını inceledikleri söylenmez. Halka arz edilen hisselerin ilk işlem gününden itibaren 'tavan tavan' giderek yüksek getiri sunmaları yatırımcıların gözünü karartmış gibi. Örneğin son yapılan Söke Un halka arzına yatırımcılardan 100 katı aşan talep geldi.

Halka arz yatırımcısı oluştu

Borsadaki olumlu seyrin devam ettiği sürece halka arzlarla da ilgi güçlü kalmaya devam edebilir. Çünkü sadece halka arzlarla ilgilenen bir yatırımcı kitlesi de oluşmuş durumda. Halka arzlarda talep edilen miktarın çok altında bir hisseye sahip olan yatırımcı, elindeki parayla bir sonraki halka arza koşuyor. Böyle olunca da halka arz hisselerin çok çok üzerinde talepler oluşuyor. Ama bu trend sonsuza kadar sürdürülemez. Borsanın sürekli yükselmeyeceği gibi halka arzlarla da ilgi azalacaktır. Borsada yönün aşağıya dönmesi ve düşüş trendinin başlaması yatırımcıların halka arzlarla temkinli yaklaşmasına neden olacaktır. Diğer taraftan halka arz tarihlerinin çıkışması da yine arzlara yeterli talebin gelmemesine ya da ilk işlem gününden itibaren düşüşlerin yaşanması arz yatırımcısının kafasında soru işaretlerine neden olabilir. Kısaca ister halka arzdan olsun ister spot piyasadan olsun bir hisse senedi alırsanız şirketin mali durumunu, büyüme hikayesini, hisse fiyatını, rasyolarının sektörüne göre durumunu incelemek yararınıza olacaktır.

SON BİR YILDAKİ HALKA ARZLARIN PERFORMANSI

Şirket	Halka arz tarihi	Halka arz fiyatı	Son fiyat	Değişim (%)
Mackolik	19-20 Ocak 2023	38		
Söke Un	4-6 Ocak 2023	7,5	19,38	158,40
Oncosem	28-29 Aralık	17,5	80	357,14
SDT	28-29 Aralık	30	101,9	239,67
EYG GYO	22-23 Aralık	14,23	21,86	53,62
Tera Yatırım	15-16 Aralık	10	22,84	128,40
Ahlatçı Doğalgaz	14-16 Aralık	66	88,05	33,41
Birikim Varlık	8-9 Aralık	14,2	29,58	108,31
Platform Turizm	8-9 Aralık	9,1	14,37	57,91
Özsu Balık	22-23 Kasım	7,69	18,88	145,51
Sanica Isı	15-18 Kasım	20,03	29,66	48,08
Alfa Solar	9-11 Kasım	58,5	232,3	297,09
Hidropar	10-12 Ağustos	11	62	463,64
Aztek Teknoloji	10-12 Ağustos	10,9	24,42	124,04
Barem Ambalaj	3-4 Ağustos	36	95	163,89
Obase Bilgisayar	28-29 Temmuz	10,5	20,9	99,05
Koroplast	20-22 Temmuz	4,68	8,76	87,18
Kiler Holding	30 Haziran-1 Temmuz	7,1	26,52	273,52
Rubenis Tekstil	29-30 Haziran	12,5	20,9	67,20
Kocaer Çelik	22-24 Haziran	27,5	19,32	-29,75
Makim Makine	9-10 Haziran	8,8	22,18	152,05
Pardus Girişim	9-10 Haziran	2,29	8,4	266,81
Europen Endüstri	2-3 Haziran	16,25	11,26	-30,71
Şeker GYO	1-2 Haziran	1,1	2,18	98,18
Sun Tekstil	11-13 Mayıs	26	43,9	68,85
Yayla Agro	11-13 Mayıs	12,5	31,08	148,64
İmaş Makina	20-22 Nisan	15	283,3	1788,67
Kimpor	20-22 Nisan	29	103,4	256,55
BMS Tel	21-22 Nisan	17,5	41,06	134,63
Suwen	13-15 Nisan	18,5	52	181,08
Consus Enerji	14-15 Nisan	4,5	7,94	76,44
LDR Turizm	29-30 Mart	18,65	100,6	439,41
Smart Güneş	16-18 Mart	14	79,3	466,43
Ensari Deri	16-17 Mart	14	28,6	104,29
Gür-Sel Turizm	3-4 Mart	8,25	14	69,70
Gezinomi	1-2 Mart	14	15,39	9,93
Koleksiyon Mobilya	24-25 Şubat	1,45	3,26	124,83
Hitit Bilgisayar	23-25 Şubat	12,5	25	100,00
Investco Holding	22-23 Şubat	24	102,6	327,50
DAP Gayrimenkul	15-18 Şubat	18,5	59	218,92
HUN Yenilenebilir	15-16 Şubat	1,82	9,83	440,11
Panelisan	9-11 Şubat	10,2	33,54	228,82

Rakamlar 25.01.2023 12:30 itibarıyla alınmıştır

2022 yılında gençler borsaya akın etti

Geçen yıl 40 şirket halka arz edilirken, halka arza katılan yatırımcı sayısı 8 milyon 713 bin 686 kişi oldu. İstanbul'daki yatırımcıların portföy değeri 1 trilyon 274 milyar 606 milyon lirayla ilk sırada yer alırken, portföy değeri en çok artan il yüzde 426,7 ile Çorum oldu.

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MCK) 2022'ye ilişkin sermaye piyasalarında yaşanan önemli gelişmeleri paylaştı. Buna göre, toplam menkul kıymet değeri 2022'de 2,93 trilyon liradan 7,44 trilyon liraya çıkarken, yıl içinde açılan hesap sayısı 6 milyon 100 bin 212 oldu. Aralık, 2022'de 1 milyon 471 bin 556 ile en çok hesabın açıldığı ay oldu.

Yatırımcıların portföy değeri 6 trilyon TL'yi geçti

Geçen yıl 40 şirket halka arz edilirken, halka arza katılan yatırımcı sayısı 8 milyon 713 bin 686 kişi oldu. Bakiyeli yatırımcı sayısı 2022'de 5 milyon 135 bin 727'den 6 milyon 671 bin 617'ye çıkarken, pay piyasalarındaki 3 milyon 794 bin 409 yatırımcının portföy değeri 6,2 trilyon liraya çıktı.

Geçen yıl sicil numarası alan yeni yatırımcı sayısı 1 milyon 297 bin 222 kişi olurken, en çok yeni yatırımcı 534 bin 341'le 21-40 yaş grubu erkeklerden oluştu. Aynı yaş grubunda yeni kadın yatırımcı sayısı ise 276 bin 60 oldu. Geçen sene kurumsal yabancı yatırımcı sayısı da 726 artış gösterdi. 2022, il bazında incelendiğinde en çok yatırımcı 991 bin 140 kişi ile İstanbul'da bulunurken, onu 395 bin 172 kişi ile Ankara takip etti. İstanbul'daki yatırımcıların portföy değeri 1 trilyon 274 milyar 606 milyon lirayla ilk sırada yer alırken, portföy değeri

Borsada volatilitte arttı

Dün güne yüzde 0,69 artışla 5.403 puandan başlayan BIST 100 endeksi, gün içinde dalgalı bir seyr izledi. Gün boyunca yüzde 4'ü aşan düşüşler yaşanan endeksin 5.103 puana kadar geri çekildiği görüldü. Borsada 5.600-5700 arası güçlü bir direnç oluştuğunu söyleyen uzmanlar, 5.500 seviyesine yaklaştıkça hacmin düştüğü ve yükseliş için yeterli bir hacim oluşmadığı için borsada düşüşlerin hızlandığı görüşünde. Borsada 4.800 seviyesi güçlü bir destek seviyesi olarak karşımıza çıkıyor. Bu seviyenin aşağıda kırılması durumunda satışların hızlanabileceği uyarısı yapılıyor. Uzmanlar ayrıca HDP'nin kapatılması davasına yönelik belirsizliği de düşüşün nedenlerinden biri olarak gösteriyor.

en çok artan il yüzde 426,7 ile Çorum oldu. Türkiye genelinde portföy değerindeki artış ise yüzde 259,6 seviyesinde gerçekleşti. Kahramanmaraş'taki yatırımcı sayısı, geçen sene yüzde 88,2 yükselerek en güçlü değişimi gösterdi. Geçen yıl yatırım fonlarının portföy değeri 765,6 milyar liraya çıkarken, yerli ve yabancı toplam 16 bin 885 yatırımcının DİBS portföy değeri 247,1 milyar lira oldu.

Anadolubank'tan Dijital İhtiyaç Kredisi

Anadolubank, dijital kanallardan İhtiyaç Kredisi ürününü devreye aldı. Anadolu bank'ın yeni ürünü, dijitalde özel avantajlı faiz oranlı ve dosya masrafsız ihtiyaç kredisi müşterilerine gelire uygun ödeme planıyla ihtiyaçlarını karşılama imkanı sunuyor. Hayat Sigortalı ve Hayat Sigortasız, 100 bin TL'ye kadar, 36 aya varan vade gibi seçeneklerle sunulan Anadolu bank dijital ihtiyaç kredisi başvurusu şubeye gitmeden İnternet Şube ya da Anadolu bank

Mobil'den yapılabilir.

Dijital bankacılık alanında emin adımlarla yürüdüklerini belirten Anadolu bank Dijital Bankacılık Bölüm Başkanı Burcu Ertaner Şenay, "Banka stratejimiz ve küresel konjonktür paralelinde dijital bankacılık alanında yatırımlar yapıyoruz. Dijital İhtiyaç Kredisi ile müşterilerimizin ihtiyaçlarını ertelememeleri için yanlarında oluyoruz. Dijital kanallarımıza yatırım yapmaya ve devam edeceğiz" diye konuştu.

Dünyanın Politikası

Prof. Dr. Burak KÜNTAY

burakkuntay@beykoz.edu.tr

İsveç, NATO, F-16

Türk dış politikası tarihinin en önemli ve belki de geleceğe dair birçok yol ayrımına sebebiyet verecek bir dönemindeyiz.

İsveç'in NATO üyeliği süreci ve F-16'ların alınması.

Birbiriyle alakasız gibi görüle de son günlerde yaşanan gelişmeler, aslında çok önemli ve birbirinden kati suretle ayrılmaz bir sürece doğru sadece Türkiye'yi değil, dünyayı da sürüklüyor.

Öncelikle, İsveç'in NATO üyelik sürecini doğru okumak lazım. Burada esas talepkar olan İsveç ya da Finlandiya'dan ziyade Amerika Birleşik Devletleri.

ABD, Ukrayna-Rusya Savaşı sürecinde, NATO'nun sınırlarını resmi olarak İsveç ve Finlandiya, gayriresmi olarak da Ukrayna'nın işgal edilen topraklarına kadar genişletmek istiyor. Bu süreç ABD için öyle günlük haftalık bir dış politika stratejisi değil. ABD bu süreci NATO'nun sınırlarını genişletmek, diğer taraftan da Rusya'ya, Asya'ya doğru daha fazla itebilmek için ele geçen önemli bir fırsat olarak görüyor. Bu fırsatın da kim ne derse desin en kritik noktası İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya tam üyeliği.

Amerika için hal böyleyken, bir de bunun üzerine süreç ilk gündeme geldiğinde ABD başkanı Joe Biden'in neredeyse siyasi hayatını ortaya koyarak İsveç'e verdiği garanti var. Bu hadiseyi sadece bir devlet politikası olmaktan çıkarp, aynı zamanda Biden'in kişisel bir taahhüdü olarak da görmek lazım. Kısacası ABD yönetimi haziran ayında yapılacak olan NATO toplantısında çok net bir şekilde İsveç'i NATO üyesi olarak görmek istiyor.

ABD'de durum bu, gelelim bize.

Yıllardır PKK ve onun ikizleri, üçüzleri YPG-PYD ile mücadele ediyoruz. Ülkemize saldırıyorlar, insanımızı öldürüyorlar. Yıllardır vermiş oldukları ekonomik, askeri, siyasi zararlar ise ortada. Lafın dolandırılacak bir tarafı yok, YPG ve PYD de aynen kardeşleri PKK gibi eli kanlı bir terör örgütüdür. Ne PKK ne de diğer terör örgütleri, başka ülkeler tarafından sahip çıkmadığı takdirde yaşayamaz. Bu destek parasal olabilir, medya vasıtasıyla olabilir, lojistik olabilir, bu örgütlere ev sahipliği yapma olabilir, kısacası bir ülkenin desteği olmadan terör örgütleri ayakta duramaz.

PKK'nın yıllardır Avrupa'nın bazı ülkelerinden aldığı destek aleni, ama mesele NATO üyesi olmak isteyen İsveç'e geldiğinde durum farklılaşıyor.

Şimdi şunu düşünmenizi istiyorum, bir ülke düşünün bizim üyesi olduğumuz bir askeri ittifaka dahil olacak ve bu askeri ittifak, silah arkadaşlığı ve müttefiklik üzerine kurulmuş bir ittifak. Yani İsveç bize diyor ki; ben size saldırana saldıracağım, siz de bana saldırana saldıracaksınız. Bir birimizin sırtını kollayacağız, birbirimize destek olacağız ve güvenliğimizi tehdit eden unsurlara karşı birlikte mücadele vereceğiz. Çok basitçe NATO müttefikliği bu demek.

Bunları söylemekle beraber İsveç, Türkiye'de aranan farklı örgütlere mensup teröristlerin en çok barındığı ülkelerden biri. Aynı zamanda daha yeni ortaya çıkan finansal skandali da ortaya koyarsak, direkt terör örgütlerine finansal destek sağlayan grupların bulunduğu bir ülke. Türkiye ve İslam aleyhinde son haftalarda iyice artarak yapılan gösteriler ise herkesçe aşikar. Kısacası İsveç silah arkadaşlığı için pek de uygun bir ülke değil.

Türkiye İsveç'in üyeliğine onay vermek için bazı talepler de bulundu İsveç'te bu talepleri şu ana dek yerine getirmedi. Esas soru, velev ki İsveç, Türkiye'nin bütün taleplerini hatta daha da fazlasını yerine getirdi, her şey halloldu mu demek olacak? İsveç bizim talep ettiğimizden de fazlasını yapmaya karar verse, her şeye tamam da dese, NATO üyeliği kabul olur olmaz her şey ters dönecek, bu net ve tartışmasız bir durum. Demek ki burada Türkiye'nin elinde mevcut bulunan NATO kartı bizim için İsveç'ten bir şey almayızı sağlamayacak, sağlasa da üyelik sonrası tekrar eski haline dönecek.

Bu durumda aslında her şey çok net.

Türkiye ya ben İsveç'e hayır diyorum diyecek, bu da çok doğal olarak Amerika ve Türkiye arasında yeni bir gerginlik başlatacak. Bu süreç, politikada bir duruş sergilerken karşılaşılabilecek potansiyel ihtimaldir. Her hamlenin artışıyla ek-sisi ile bazı sonuçları olur, ülkeler de milli duruşunu ortaya koyarken bunlara katlanır. Bu birinci ihtimal.

İkinci ihtimal Türkiye çok net bir şekilde F-16 ve bugün bizim bilemeyeceğimiz, devlet için zaruri olarak alınması planlanan herhangi başka bir hadisenin alımında çok net olarak NATO kozunu kullanacak. Bu F-16 mıdır, başka bir şey midir onu devlet bilir. Çünkü unutulmamalı ki İsveç'e istediklerimizi kabul ettirsek bile, verdiğimiz evet oyu neticesinde her şey er ya da geç eskiye dönecektir.

Diplomasi, elinizdeki bir kozu kullanırken daha da doğrusu elinizden o kartı bırakırken yerine ne aldığınızla alakalı bir süreçtir. Birçok farklı yaklaşım yapılır, hepsinin neticeleri olur, bunlar hiçbir zaman geri dönülemez veya telafi edilemez şeyler de değildir. Ama bu konuları konuşurken, şartları doğru okumak, stratejileri günlük değil uzun vadeli hesaplamak, getiri ve götürlerini doğru analiz etmek gerekir.

Kim ne derse desin, kim nasıl eleştirirse eleştirsin Türk devleti her şeye hakim, haiz ve muktedirdir.

Abramoviç'in telekom şirketi 1 dolara Türk işadamlarının oldu

Rus milyarder Roman Abramoviç'in bir dönemler yarım milyar dolar değer biçilen İngiliz telekom şirketi Truphone'un satış süreci tamamlandı. Şirket artık 1 dolar karşılığında işadamı Hakan Koç'un...

Emre ERGÜL

emre.ergul@dunya.com

Ukrayna Savaşı sonrası uygulanan yaptırımlar nedeniyle başta Premier Lig takımlarından Chelsea olmak üzere birçok varlığını kaybeden Rus milyarder Roman Abramoviç'in İngiltere'deki telekom şirketi Truphone da resmen satıldı.

Üstelik sadece 1 dolara... Yeni sahibi de Türk-Alman işadamı Hakan Koç'un sahibi olduğu TP Global Operations şirketi oldu.

Koç, Truphone'un eski yöneticisi Pyrrros Koussios'la birlikte geçen yıl İngiliz hükümetine başvurup, Truphone'a borçları artı 1 do-

lar teklifinde bulunmuştu. Süreç geçen hafta tamamlandı ve devir teslim dünyayı yaptı.

İngiliz basınına konuşan Koç, "Çok rahatlatıcı bir durum. Sonunda çalışmaya başlayacağız" derken, sözü aylardır belirsizlik içinde çalışan 446 şirket çalışanına ve şirketin müşterilerine getirdi: "Şirketin nereye gideceğini bilmeden çalışan arkadaşlar için çok kârlı bir dönem oldu. Müşterilerimiz de şirkete sadık kaldı. Şimdi onlara da neler olduğunu rahatça anlatabileceğiz."

Abramoviç'in petrokimya patronları Alexander Abramov ve Alexander Frolov ile birlikte uzun yıllar yönettiği Truphone, e-SIM üretiyor. Şirkete 2020 yılında 505 milyon dolar değer biçiliyordu. Dünya basını, Abramoviç'in iki ortağıyla birlikte şirket için harcadığı paranın 370 milyon doları bul-

duğunu yazıyor.

2006'da kurulan şirketin borcu basına yansımazken; Koç'un anlaşma gereği önümüzdeki birkaç yıl içinde şirkete 19 milyon dolar yatırmayı vaad ettiği belirtiliyor. Hedef, yeni dönemde bankalarla

çalışıp, şirketin faaliyet alanını genişletmek.

Bakın, Koç yeni dönem için ne diyor: "Truphone bugüne kadar kazandıran bir yer olmamış. Şirketi sürdürülebilir kılmak için biraz para yatırmak gerekecek. Şirketi yaptırım uygulananların elinden almak, ona değer katacak."

Peki, şahsi serveti sadece 1 yılda 13.7 milyar dolardan 6.8 milyar dolara inen, hayatını "İstanbul, Dubai, Moskova ve Tel Aviv" dörtlüsü arasında geçiren Abramoviç'in şirketini 1 dolara alan Koç kim?

37 yaşındaki Hakan Koç, Auto 1 adlı Avrupa'nın en büyük ikinci el araba şirketi. 30 ülkede faaliyet gösteren şirkette 4 bin kişi çalışıyor. Şirketin borsaya girmesiyle 5 milyar euroluk bir servet kazandığı belirtilen Koç, 2021'de Almanya'nın en zenginleri listesine girmeyi başarmıştı.

San Diego'daki bu malikânenin fiyatı 7 milyon dolar

"4 ABD kenti 2008 mortgage krizindeki gibi çöküş yaşayabilir"

Çokuluslu Amerikan yatırım bankası Goldman Sachs, ABD'deki 4 kentin 2008'deki mortgage krizinde olduğu gibi gayrimenkul kaosu yaşayabileceğine dikkat çekti.

Bankanın işaret ettiği 4 kent şöyle: San Jose (Kaliforniya), Austin (Teksas), Phoenix (Arizona) ve San Diego (Kaliforniya).

Goldman Sachs'a göre, bu kentte gayrimenkul fiyatları yüzde 25'lik düşüş yaşayabilir.

Öte yandan ABD'de ikinci el konut satışları, yüksek mortgage faiz oranlarının etkisiyle geçen yıl Aralık'ta aylık bazda yüzde 1,5 azalarak Kasım 2010'dan bu yana en düşük seviyeye indi. National Association of Realtors (NAR), Aralık

2022'ye ilişkin ikinci el konut satış verilerini açıkladı. Buna göre, ülkede ikinci el konut satışları, geçen yılın son ayında mevsim etkilerinden arındırılmış olarak aylık bazda yüzde 1,5 azalışla 4,02 milyona geriledi. Düşüşünü 11'inci aya taşıyan ikinci el konut satışlarının 3,96 milyon seviyesinde gerçekleşmesi öngörülüyordu.

AstraZeneca CinCor'u satın almak için anlaşma imzaladı

AstraZeneca, biyoteknoloji şirketi Neogene'i satın aldığını, biyofarmasötik şirketi CinCor'u ise satın almak üzere anlaşma imzaladığını duyurdu.

AstraZeneca, küresel biyoteknoloji şirketi Neogene Therapeutics'i (Neogene) 320 milyon dolara satın aldığını açıkladı. Neogene, klinik düzeyde yeni nesil T-hücre reseptör tedavilerinin (TCR-T'ler) keşfi, geliştirilmesi ve üretilmesine öncülük ediyor. Bu satın alma ile Neogene artık AstraZeneca'nın bir iştiraki olarak Amsterdam, Hollanda ve Kaliforniya'da faaliyet gösterecek.

Öte yandan AstraZeneca, ABD merkezli biyofarmasötik şirketi CinCor Pharma'yı da yaklaşık 1,8 milyar dolara satın almak için kesin bir anlaşma imzaladığını duyurdu. CinCor, dirençli ve kontrolsüz hipertansiyonun yanı sıra kronik böbrek hastalığı için yeni tedaviler geliştirmeye odaklanıyor.

Volvo 106 bin 900 aracını geri çağırıyor

İsveç araba üreticisi Volvo, dünyanın dört bir yanındaki 2023 model 106 bin 900 aracını, bir fren sorunundan dolayı, geri çektiğini açıkladı.

Amerikan USA Today Gazetesi'ne göre, geri çağırılan modeller S60, V60, V60CC, XC60, XC90, XC40 ve C40... Gazeteye yapılan açıklamaya göre, geri çağırma nedeni ise "fren kontrol sisteminde tespit edilen bir hata." USA Today, Volvo'nun bir açıklamayı yapmadığına dikkat çekti.

Kıyamet Günü Saati '90 saniye'ye güncellendi

Ünlü fizikçi Albert Einstein tarafından hayata geçirilen ve 1947'den bu yana insanlığın kendi kendini yok etme süresini belirleyen Kıyamet Günü Saati (Doomsday Clock) güncellendi. Sembolik saat, geceyarısına 90 saniye kalaya getirildi. Bu 90 saniye, insanlığın kendi kendini yok etme anlamındaki en kısa süre olarak tarihe geçti.

Bilim insanları bu güncelle-

meyle "İnsanlık nükleer silahların tamamını kullanırsa, 90 saniye içinde kendışn yok eder" mesajı veriyor. 2020'deki güncellemede, Kıyamet Günü Saati'nin yelkovan ve akrebi geceyarısına 100 saniye kalaya ayarlanmıştı.

10 saniyelik güncellenmenin ana faktörü olarak Ukrayna Savaşı gösteriliyor. Onu biyolojik tehditler, nükleer silahların ya-

yılması, devam eden iklim krizi, devlet destekli dezenformasyon kampanyaları ve yıkıcı teknolojiler takip ediyor.

Kıyamet Günü ihtimalinin şimdiye kadarki en uzun süresi ise, 1991'de Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından 17 dakika olarak kayıtlara geçmişti.

Saat 1947 yılında geceyarısına 7 dakikayı gösteriyordu ve 2007 yılına kadar 18 kez değiştirildi.

Ukrayna'da tank kardeşliği: Almanya Leopard, ABD Abrams gönderiyor

Rusya lideri Vladimir Putin'in Ukrayna'ya ikinci topyekün kara savaşı başlatacağına dair kehanetlerin yapıldığı dönemde, Ukrayna en sonunda müttefiklerden "tank" desteğini alıyor.

Bugüne kadar bazı NATO müttefiklerinden hafif tank alan Kiev, uzun süredir Almanya'dan Leopard 2, ABD'den de Abrams tanklarını istiyordu.

Alman Der Spiegel dergisi, Almar süren baskıların ardından Almanya'nın Leopard 2 gönderme kararını aldığını açıklarken; Amerikan New York Times gazetesi de "Abrams'lar Kiev'e" diye manşet attı.

Leopard 2 neden önemli?

"Ana muharebe tankı istiyor Ukrayna. Bu birkaç açıdan önemli. Doğru kullanım durumunda ana muharebe tanklarının hala çok etkin olduğunu görüyoruz. Harikiv'deki Ukrayna taarruzunda Ukrayna zırhlı birliklerinin çok başarılı olduğunu görüyoruz. Ana muharebe tankları henüz harp sahasını terk etmiş değil. Leopard 2 tanklarının lojistik imkanları da var. Bu tanktan 13 Avrupa ülkesinde 2 bin adet var. Çok cepheli savaşta bu tankların idamesi, tamiri ve yedek parçaların sağlanmasını düşünürsek en avantajlı tank, Leopard 2...

Lojistik dışında hız da önemli. Ukrayna'nın olası Rus taarruzlarına karşı Rus ordusunun dengisini bozacak hızlı şok dalgalarına ihtiyaç var. Bu yüzden ana muharebe tanklarına ihtiyaç var. İkincisi de ele geçirdikleri yerleri korumak için ağır tanklara ihtiyacı olacak."

AB bankalarına "kripto varlık kadar sermaye" zorunluluğu

Avrupa Parlamentosu (AP) Komitesi, bankaların risklere karşı ellerindeki kripto varlıkları tamamen karşılamaya yetecek kadar sermaye tutmaları şartını getirecek düzenlemeyi onayladı.

AP Ekonomik ve Mali İşler Komitesi, uluslararası Basel III anlaşmasının uygulamasına yönelik yeni kuralları içeren yasal düzenlemeyi kabul etti.

Buna göre, AB bankaları gelecekteki ekonomik şoklara karşı daha dayanıklı hale getirilecek.

Basel III anlaşmasının ilgili sermaye kuralları 2025 başında tam olarak uygulamaya girecek.

Buna göre, kripto para birim-

leri bulunan bankalara katı kurallar uygulanacak.

Kripto pozisyonu olan bankaların kripto varlıklarını tamamen karşılayacak miktarda sermaye bulundurmaları zorunlu olacak.

Bankaların kripto varlıklarını, bu alanda sundukları hizmetleri ve risk yönetimlerini açıklamaları gerekecek.

Yasa taslağı bu aşamadan sonra AP Genel Kurulu'nda oylandıktan sonra AB üyesi ülkelerle müzakere edilecek.

Düzenlemenin yürürlüğe girmesi için AP ve AB üyesi ülkelerin ortak bir metin üzerinde anlaşması gerekiyor.

Küresel ekonominin bu yılki "7 jeopolitik belası"

Ünlü İngiliz yatırım bankası NatWest, hazırladığı tahmin raporunda 2023 yılı içinde küresel ekonominin başına bela olacak 7 noktaya dikkat çekti. Rapora göre her köşe başından Çin çıkıyor!

National Westminster Bank PLC... Kısaca NatWest... Dünyaca ünlü İngiliz yatırım bankası, 2023 ekonomisi tahmin raporunda diğer yatırım bankalarının aksine küresel ekonominin jeopolitik sorunlarını dasıraladı.

"Ateşe benzinle gitmek" başlıklı raporunda NatWest, küresel ekonomiyi zorlayabilecek 7 ülkeye dikkat çekti. Bu ülkelerin başını hiç kuşkusuz Rusya ve Ukrayna çekiyor.

24 Şubat 2022'de başlayan Rus işgalinde an itibarıyla avantaj, saldırıya uğrayan Ukrayna'da. Ruslar hala istediği cephe başarısını gösteremedi, Ukrayna istedikçe Ba-

tı maddi manevi destek yağdırdı... Ancak NatWest'e göre, kış her şeyi değiştirebilir. "Ukrayna'daki sert kış ortamının orta vadede Avrupa ve ABD'ye neden olduğu ekonomik ve enerji maliyeti yükselecek" denilen raporda, Rus lider Vladimir Putin'in kısa vadede bir barış anlaşması istemediğine vurgu yapılıyor.

"Barış sağlansa bile, Rus petrolü ve gazının yeniden dünya piyasalarına dağıtımının Moskova'ya ağır vergi yüküne neden olacaktır" diyen NatWest'e göre Rusya kazansa bile bu savaştan "daha zayıf" bir şekilde çıkacak.

2023'te en korkulan noktalardan biri de Tayvan. ABD, Çin baskısına karşı 2022'de birkaç kez Tayvan'a

olan desteklerini yineledi. Pekin'in önünde de Rusya'nın Ukrayna'da yaşadıkları var... O yüzden Çin'in Tayvan'a topyekün savaş açması zor. Ancak NatWest, "Çin büyük ihtimalle aday ablukaya alma yoluna gidebilir" diyor.

İngiliz yatırım bankası, 2023'ün gizli jeopolitik sorunlarından birinin "ticaret savaşları" olduğuna dikkat çekiyor. Bu konuda yine Çin öne çıkıyor.

Çin'in "dostlarını kayıracığı" bir ekonomik düzen içinde ticaret yapması kuvvetle muhtemel. NatWest, Çin için "yumuşak gücün yükselişi" ifadesini kullanıyor.

2023'ün bir diğer "kanayan" noktası, 16 Eylül 2022'den bu yana sokak gösterilerine sahne olan İran olacak.

Terör de bir diğer korkulan konulardan biri...

NatWest analistleri, Afganistan ve Batı Afrika'dan uluslararası terörizmin yayılmasından çekiniyor.

Doğal afetler, ekonomik darboğaz ve siyasi çekişmelerin yaşandığı Pakistan ile 2022'de art arda füze denemeleri yaparak Japonya'yla ilişkileri geren Kuzey Kore de NatWest'in işaret ettiği diğer iki jeopolitik kriz noktası...

INFOGRAFIK D

	ÇİN	TAYVAN
Nüfus	1.4 milyar	23.6 milyon
Savunma bütçesi	230 milyar dolar	16.8 milyar dolar
Toplam asker sayısı	2.035.000	169.000
Karacı	965.000	94.000
Denizci	260.000	40.000
Havacı	395.000	35.000
Yedek asker	510.000	1.657.000
Tank sayısı	5.400	650
Uçak	3.227+	504+
Denizaltı	59	4
Savaş gemisi	86	26
Ağır silahlar	9.834+	2.093

Tayvan lideri Tsai'den Papa'ya "Çin ile silahlı çatışma seçenek değil" mesajı

Çin ile egemenlik ihtilafındaki Tayvan'ın lideri Tsai Ing-wen, Katolik dünyasının ruhani lideri Papa Francis'a gönderdiği mektupta Pekin ile silahlı çatışmayı seçenek olarak görmediklerini bildirdi.

Tsai, Papa'ya Vatikan Devlet Başkanı sıfatıyla hitap ettiği mektupta, Çin ile yapıcı etkileşimin sürdürülmesinin ancak Tayvan'ın özerk de-

mokratik yapısına saygı gösterilmesiyle mümkün olabileceğini vurguladı. Papa'nın Dünya Barış Günü mesajında dile getirdiği "savaş virüsünün tedavi edilmesi" temennisini paylaştıklarını belirten Tsai, Tayvan Boğazı'nda barış ve istikrarı savunduklarını belirterek, "Silahlı çatışma kesinlikle seçenek olamaz" ifadesini kullandı.

Yataş Grubu, sünger yatırımlarıyla kapasite artıracak

Fuarda farklı noktalarda 4 ayrı markasıyla görücüye çıkan Yataş Mobilya Grubu, ölçek ekonomisi yaparak hem ciro hem de adet bazında büyümesini sürdürüyor. Uzun vadeli kredilerin oluşmaya başlamasıyla yatırımların devam edeceğini duyuran Yataş Mobilya Grubu CEO'su Nuri Öztaşkın, "Sünger yatırımlarımız olacak, kapasite artırımına yönelik yatırımlarımız var. Dijital

yatırımlara da ağırlık vereceğiz" dedi. İhraç pazarlarında çok hızlı hareket edebilen bir marka olduklarını söyleyen Öztaşkın, "Hem Avrupa'da hem de ABD'de kendi satış ofislerimiz var. Dış pazarlarda daha çok Enza ve Yataş Bedding olarak varız. Ortadoğu'ya gelen talep üzerine Divan Ev ile girdik ve 10'a yakın mağaza açtık. Irak, İran, Türk cumhuriyetleri de önemli pazarlar. Hindistan ise genel anlamda büyüyen bir

pazar" diye konuştu. CEO Nuri Öztaşkın her yıl koleksiyonun yüzde 30'unu değiştirdiklerini aktardı.

Doğanlar, iç ve dışta satış noktası artışına odaklandı

Doğtaş, Kelebek, Lova Yatak, Kelebek Mutfak Banyo ve Ruum Store markalarıyla mobilya sektöründe faaliyet gösteren Doğanlar Mobilya, 2023'ü atılım yılı ilan etti. Grup, bu yıl Türkiye genelinde 100-110, yurtdışında 20-25 yeni satış noktası hedefliyor. Doğanlar Mobilya CEO'su İsmail Doğan, bugün 650'den fazla noktada olduklarını söyledi. Doğan bu yıl konsolide satış gelirlerden yüzde 5-8.5 yatırım harcaması

yapacaklarına işaret etti. Grup markalarından Doğtaş'ın küresel bir marka olma hedefi sürerken bu yıl itibarıyla, yurtdışı yatırımları daha da hız kazanacak. Kelebek Mobilya, fuarda, dünyanın önemli tasarımcılarından Karim Rashid ile yaptığı yeni iş birliğini duyurdu. Lova Yatak, Ar-Ge ile ortaya çıkan ürünlerini tüketiciyle buluşturuyor. Ruum Store, 17 kategorideki ürünleriyle yapay zekâ ile geliştirilen

dijital entegrasyonların deneyimlenebileceği bir minyatür mağaza versiyonunu fuarda ziyaretçilerine sunuyor.

İhracatta rekor kıran mobilyada yatırım 'temkinli' devam diyor

Türk mobilya sektörü, 6 milyar dolar hedef koyarak Cumhuriyet'in 100'üncü yılını yeni ihracat rekorlarıyla kutlamak istiyor. Sektör, bu yıl yatırım ayağında ise yoluna 'temkinli' devam edecek. İstanbul Mobilya Fuarı'nda görüştüğümüz sektör temsilcileri, mobilyanın 2023 fotoğrafını çekti.

Nurdoğan ARSLAN ERGÜN
nurdogan.arslan@dunyaeko.com

Geçen yıl ihracat atağı yaparak Türkiye'nin lokomotif sektörlerinden biri olma yolunda ilerleyen mobilya sektörü, bu yıl çitayı daha da yükseltti. 2023'te 6 milyar dolarlık ihracatı hedef koyan sektör, pazar çeşitliliğini üst seviyeye taşıyarak 10 milyar dolarlara ulaşmayı bekliyor. Hedefe ulaşmada sektörün önündeki en önemli soru ise, 'flu' başlayan 2023 ekonomisinde maliyetlerin yanı sıra talebe yetecek altyapı, kapasite artırımı, teknoloji gibi yatırımların nasıl şekilleneceği. Yakalanan bu imveyi kaybetmek istemeyen sektör oyuncularları, 'temkinli' olmakla birlikte yatırıma 'devam' diyor.

2022'de üreticilerin üretim kapasitelerini artıran yeni fabrika yatırımları yaptığına işaret eden sektörün üst örgütü Mobilya Dernekleri Federasyonu (MOSFED) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Güleç, "Her yıl istikrarlı olarak büyüyörüz ve yakaladığımız rakamları daha ileriye taşımak için üretim bantlarımızı durduruyoruz. Burada üreticilerimizin ciddi bir gayreti ve enerjisi var. Bir yandan iç piyasanın ihtiyaçlarını karşılıyor, bir yandan da yurt dışında yeni pazarlar arayarak ürünlerimizi dünyanın farklı noktalarına ulaştırmaya çalışıyoruz" dedi. Güleç'e göre, sek-

3 milyar dolarlık bir ticaret hacmi bekleniyor

Dünya genelinde 200 ülkeye ulaşan ihracatıyla 10 milyar dolarlık bir hedef belirleyen Türk mobilya sektörünün, en büyük global buluşmalarından biri olan Uluslararası İstanbul Mobilya Fuarı -IIF 2023 kapılarını açtı. 25 milyar dolarlık üretim kapasitesi ile dünyanın ilk 5 ihracatçısı konumuna yükselmek isteyen mobilya sektörü, 29 Ocak tarihine kadar sürecek fuarda TÜYAP

Fuar ve Kongre Merkezi ve İstanbul Fuar Merkezi'nde (İFM) toplam 28 salonda binden fazla katılımcı firma ve 3 binin üzerinde markaya ev sahipliği yapıyor. TÜYAP Fuarçılık ve Mos Fuarçılık tarafından MOSFED desteğiyle düzenlenen fuarı 20 bini yabancı olmak üzere yaklaşık 140 bin sektör profesyonelinin ziyaret etmesi bekleniyor. Fuarda 3 milyar doları aşkın bir ticaret hacmi bekleniyor.

tör yakaladığı büyüme ivmesini 2023 yılında da sürdürerek ülke ekonomisine katkı sunmayı hedefliyor.

"Pazar odaklı yatırım ölçeklendirmesi"

Ekonomik açıdan flu bir dönem yaşandığını söyleyen Kilim Mobilya Genel Müdürü Cihat Şahin, yatırımlar konusunda biraz daha temkinli gidilmesi ge-

rektiğini düşünüyor. Pazar odaklı olarak yatırım ölçeklendirilmesini öneren Şahin, firelerden ve yüklerden kurtulmak gerekliliğine işaret etti.

"Sektörümüzün özsermaye derinliği çok yüksek değil" diyen Şahin'e göre buradaki anormal risk iştahı bazı noktalarda işletmeler için sıkıntı doğurabilir. Dengeli gitmek gerekliliğine vurgu yapan Şahin, Türk mobil-

ya sektörünün uluslararası pazarda güçlü bir konuma ulaştığına da dikkat çekti.

Sektörde altyapının güçlendirilmesi gerek

Pandemi sonrasında artan talep nedeniyle mobilya sektörünün çok fazla güçlenemediğini söyleyen Yataş Grup Mobilya CEO'su Nuri Öztaşkın, sektörde altyapının daha da güçlendirilmesi gerekliliğine vurgu yaptı. Önümüzdeki 3-5 yılda sektörün büyümelere gebe olduğunu ifade eden Öztaşkın, "Dönem çok tasarruf dönemi değil, bu ülkede yatırımlar devam etmeli. Biz sanayiciyiz, pedalları çevirerek devam edeceğiz" dedi. Bu noktada Turquality projesinin uzatılması desteğini isteyen Öztaşkın, "Özellikle uzak pazarlar için Turquality desteği çok

önemli. 5 yıl çok kısa bir süre. Sürenin 10 yıla çıkarılmasını ya da süresiz yapılmasını talep ediyoruz" dedi.

Talep arttığı için yatırımların da devam edeceğini dile getiren Mobilya Sanayicileri Derneği (MOSDER) üyesi ve Alpino Mobilya Genel Müdürü Mehmet Said Kocadağ, 2023'ün biraz daha 2022 bandında seyredeceğini ancak 2024'ten itibaren talep artışının hızlanacağını söyledi.

"Üretim merkezi olmak yatırımı zorunlu kılıyor"

Türkiye'nin hızlı bir şekilde üretim merkezine dönüştüğünü belirten Kocadağ, "2025'te şu anki kapasitenin iki katına çıkacağını öngörüyorum" yorumunu yaptı. Armis Yatak Yönetim Kurulu Üyesi Kürşat Batallı dış pazarlardan talebe cevap verebil-

mek için sektörde teknolojiye ve dönüşüme yönelik yatırımların devam edeceğine işaret etti.

Yerel kalkınmaya destek

"Şu anda üreticilerimizin üçte biri ihracat odaklı çalışıyor ve hem ürün kalitesini hem de tasarımlarını sürekli olarak geliştiriyorlar" diyen MOSFED Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Güleç, dünyada ürün çeşitliliğiyle her alanda üretim gerçekleştirebilen 4 ülke olduğunu söyledi.

Bunları ABD, Çin, İtalya ve Türkiye olarak sıralayan Güleç, "Çevreyi en az kirlüten sektör, sıfır karbon salınımı önemsiyoruz. Bununla birlikte işçisini önemseyen, istihdam sağlayan ve gelir dağılımını eşit dağıtan bir yapımız var, bu sayede yerel kalkınmaya da önemli bir destek sunuyoruz" vurgusu yaptı.

Alpino, yeni yatırımlarla ihraç pazarını büyütüyor

Üretiminin yüzde 95'ini başta Ortadoğu olmak üzere ihraç eden Alpino Mobilya, ürün gamını çeşitlendirerek yeni pazarların kapısını açıyor. Bugün 55 ülkeye ürün veren firma, 2025'te ülke sayısını 100'e çıkarmayı hedefliyor. "Özellikle modüler mobilyada hem kapasite hem de tasarım olarak ön plandayız" diyen Alpino Mobilya'nın Genel Müdürü Mehmet Said Koca, yeni yatırımlarla yatak ve koltuk

grubuna girdiklerini belirtti. Dış pazarlarda 'made in Türkiye' olarak yer aldıklarını açıklayan Koca, yeni pazarlar olarak ABD, Avrupa ve Rusya'da da imve yakaladıklarını kaydetti. Üretimde yatırımları özellikle teknoloji güncelleyerek yapıklarını ifade eden Koca, "Dijitalde tamamen barkodlu üretime geçtik. Kendi enerjimizi üreten GES projemizi yaptık. 65 bin metrekare kapalı alan fabrikamızla üretiyoruz" dedi.

Fuara ev mobilyası grubuyla çıkan Alpino, yüzde 90'ı yabancılardan oluşan ziyaretçi trafiğinden memnun.

Armis Mobilya, 150 yeni showroom açacak

Kullanıcıların ihtiyaçlarına yanıt veren ürünlerinin yanı sıra 5 yeni yatak modeli, renkli ev tekstili ve döşemeli ürün gruplarını 2023 ürün portföyüne ekleyen Armis Mobilya, bu yıl satış noktası yatırımlarına gidecek. Yeni fabrikalarını Kayseri'de son teknoloji makineler ile inşa ettiklerini söyleyen Armis Yatak Yönetim Kurulu Üyesi Kürşat Batallı, güçlü üretim altyapısı ile 2023 yılında 1 milyar lira ciroya ulaşacaklarını belirtti. İhracatı

da 5 kat büyüteceklerini dile getiren Batallı, "2022 yılında yeni fabrikamızı Kayseri'de inşa ettik. 15 bin metrekarelik üretim tesisimizde yatak, baza ve başlık üretimi gerçekleştiriyoruz. Türkiye genelinde satış noktası sayımıza 150 yeni showroom ve 200 corner noktası ekleyerek toplam mağaza sayımızı 750'ye çıkaracağız. Yeni fabrikamızla birlikte artan üretim kapasitemiz ve yurt dışında da beğenilen birçok ürünümüz

ile ihracat ağımıza 20 yeni ülke ekleyerek, ihracattan elde ettiğimiz ciroyu 5 kat büyütmeyi hedefliyoruz" dedi.

Ege Yapı, 7 milyar TL yatırımla 7 yeni projeye start verecek

Ege Yapı, İstanbul ve İzmir'de 7 yeni projeyi hayata geçirmeye hazırlanıyor. 7 proje için 7 milyar lira yatırım öngören şirket, devam eden projelerle toplamda 11 milyar liralık yatırıma imza atacak.

Gayrimenkul sektörünün etkin oyuncularından biri olan Ege Yapı, 2023 yılına yeniliklerle başladı. İki yılda 7 proje için toplam 7 milyar lira yatırım hedefleyen şirket, logo değişimi, yeni kurduğu teknoloji şirketi ve Atölye Hane çalışmalarıyla sektörde ses getirmek istiyor. Şirket, bu yıl 250 yeni istihdam da yaratacak. Ege Yapı, The Superior Living projesiyle paylaşım ekonomisini de gayrimenkule taşıyor.

2023 yılı hedefleri, yeni projeler ve yatırımlarını değerlendiren Ege Yapı Yönetim Kurulu Başkanı İnanç Kabadayı, , iki yıl içinde 7 yeni projeyi hayata geçireceklerini ve 7 milyar lira değerinde yatırıma başlayacaklarını açıkladı. Kabadayı, yeni başlayacakları 7 projede 990 konut ve 3 otel bulunacağını söyledi.

Urla 2025'te teslim edilecek

İnanç Kabadayı; halen devam eden ModernYaka, Cer Loft, Kekliktepe projelerine ilave olarak 7 yeni proje için çalışmalara başladıklarını aktardı. Kabadayı, İstanbul'da Çekmeköy, Hasköy, Şile ve Bahçeşehir, İzmir'de ise Alsancak, Dikili ve Urla projeleri için yatırıma başlayacaklarını belirtti. Kabadayı, "Geçen yıl da 7 proje demiştik. Bugün masamızda 11 adet proje var. Bunların üçüne başladık. Modern Yaka 18 ayda teslim edile-

cek. Diğer proje Urla'da, bunun da imalatına başladık. Mart 2025'te teslim edeceğiz. Ayrıca İzmir'de 4 proje için de arsalar alındı, plan proje devam ediyor" bilgisini verdi.

3 otel projesi gündeme alındı

Diğer bir projenin Beyoğlu Hasköy olduğunu ileten Kabadayı, bu projenin konut ve otelden oluştuğunu söyledi. 2024 yılına doğru planladıkları İzmir Dikili projesinin 100 dönümlük arazi üzerinde turizm tesisi konseptinde olacağını duyuran Kabadayı, yine 100 bin metrekare arazide kuracakları Şile projesinin de otel ve villa-

lardan oluşacağını açıkladı. Paylaşım ekonomisinin, neredeyse her sektörün gündemi haline gelmeye başladığını ifade eden İnanç Kabadayı, paylaşım ekonomisini destekleyen gayrimenkul projeleri The Superior Living hakkında şunları söyledi: "Ege Yapı olarak, değişen ve gelişen şehir ve iş hayatının ihtiyaçlarına uyumlu projeler geliştirmeye azami özen gösteriyoruz. Hem yatırımcısına zahmetsiz bir yatırım dönüşü sağlayan hem de konaklayanlar için ev konforunda otel hizmeti sunan markamız The Superior Living, işte bu motivasyonla ortaya çıktı. Bu yıl içinde de Kağıthane'de iki lokasyonda daha The Superior Living markası ile hizmet vereceğiz. 3 lokasyonda 400 ünitelik mobil-yalı apartman dairesi işleteceğiz."

"10 milyon lira sınırı talebi sınırlıyor"

Yeni Evim kampanyasıyla gayrimenkul sektörünün 2023'e hareketli başladığını söyleyen İnanç Kabadayı, "2022 yaklaşık 1.5 milyon adetlik konut satışıyla kapa-

tıldı. Tüm olumsuzluklara rağmen satışlar artarak devam ediyor. Türkiye'de konuta ihtiyaç her zaman olacak" dedi. Kabadayı, bu yıl Yeni Evim kampanyasının katkısıyla 1.6 milyon adetlik satış beklediğini kaydetti. Kampanyanın sektöre ivme kattığını ifade eden Kabadayı, şöyle devam etti: "Konuta ihtiyaç var, gelecek 5 yılda da konuta ihtiyaç sürecek. Erişilebilirlik noktasında vatandaşın buna ulaşması ve 10 milyon lira limitinin kaldırılması, gayrimenkul sertifikası gibi farklı enstrümanlarla büyümemiz lazım." Kabadayı, Ege Yapı olarak Yeni Evim kampanyasında 160 konutlayer aldıklarını belirtti.

"400 bin dolar sınırı satış frenledi"

Sıfır konut satışlarının toplam içerisindeki payının 2022'de yüzde 20'lerde gerçekleştiğini anımsatan Kabadayı, sektörün sağlıklı büyümesi için bu rakamın yüzde 50'lere çıkması gerektiğini, kampanyaların bu oranı bu yıl artıracığını söyledi. Vatandaşlık hakkı kazanmak için alt sınırın 400 bin dolara çıkması sonrası yabancıya konut satışlarındaki artış ivmesinin durduğunu ifade eden Kabadayı, geçen yıl özellikle Ruslar'ın konut satışlarını artırdığını ancak onların ev için ödediği ortalama rakamların 150 bin dolarlarda olduğunu söyledi.

Bu konulara öncelik veren kazanır

Bir önceki yazımda, şirketinizi geleceğe hazırlamanın ne olduğunu ve nasıl yapılması gerektiğinden bahsetmiştim. Şirketinizi geleceğe hazırlarken üç kurumsal kasınızı geliştirmeniz gerekiyor. İnovasyon, strateji, risk yönetimi. Bu üç konuda başarılı olabilmek için bunları yapay zeka merkezli teknolojiler ile desteklemek gerektiğine de vurgu yapmıştım.

Bu üç kas nasıl güçlenir?

Bu üç kasın güçlenmesi için önce doğru ortamı sağlamak gerekiyor. İki önceki yazımda Jim Collins'in otobüs kavramından bahsetmiştim. Şirketleri otobüslere benzeten Collins, otobüsün nereye gideceğinden önce, koltuklara doğru kişilerin oturması, yanlış kişilerin ise otobüsten indirilmesi gerektiğini vurguluyor. Doğru kişilerden oluşmuş bir otobüs, kendi istikametini doğru şekilde belirler diyor. Buna çok katılıyorum. İnovasyon, risk yönetimi ve strateji geliştirme/uygulama konuları belirli becerilere sahip olmayı gerektiriyor. Sizde bu becerilere sahip insanlar yoksa, üçünde de başarı sağlayamazsınız. Eleştirel, yaratıcı, analitik ve stratejik düşünme becerileri, duygusal zeka becerileri ve fırsat/risk odaklı karar verebilme becerileri işe alacağımız insanlarda aradığımız özellikler.

Ortamın ikinci bileşeni doğru kültür ve değerler. Kültür şirketlerin adeta havası ve suyudur. Herşey bu kültür ortamında yeşerir, olgunlaşır ya da yeşermez. O sebeple bu üç kasın gelişmesi için uygun bir kültür önemli. Hata yapılmaktan korkulmayan, öğrenmeye açık, takımdaşlığı destekleyen, öğrendiğini paylaşmaya ve iletişime açık, rahatça inisiyatif alınabilen bir kültür, bu üç kasın güçlenmesi için elzem.

Doğru insan ve kültürden sonra, doğru liderlik geliyor. İş liderleri ekibe doğru insanları kattıktan ve doğru bir kültür oluşması için çabaladıktan sonra, inovasyon ve risk yönetimi için doğru sistem ve süreçlerin oluşturulmasını sağlamalı. İnovasyon rastgele fikirlerin havada uçması değil, bu fikirlerin belirli süreçler ile toplanması, değerlendirilmesi, projelendirilmesi, test edilmesi, ürün/hizmete dönüştürülmesi ve bundan da kazanç sağlanması işi. Dolayısıyla burada iyi tanımlanmış, esnek ve teşvik edici süreçler gerek. Benzer şekilde risk yönetimi de aşırı uçlara gidilmesini önleyecek ve uçan ayakları yere bastırmaya da yere yaklaştıracak, önemli bir dengeleyici. Sadece uçalım kaçalım olmaz, biraz da rasyonalite gerekiyor. Liderlerin, risk yönetimi süreçlerini de en doğru şekilde oluşturmaları gerekiyor.

Liderlerin bir sonraki işi ise bu inovasyon ve risk yönetimi süreçleri dahilinde ortaya çıkacak olan potansiyeli stratejik hedefler ve stratejilere dönüştürmek, stratejiyi örgütte en alt seviyeye kadar indirmek ve uygulanmasını sağlamaktır.

Apple bu işi nasıl yaptı?

1997'de Steve Jobs Apple CEO'su olduktan sonra spesifik olarak şu ürünleri üretelim demedi. Kafasında bazı düşünceler, bazı sezgiler vardı ama bu ürünlerin ortaya çıkması için bir şeyler yapılması gerekiyordu. Önce inovasyon ve risk alanlarını tanımladı. Bunlara yönelik uygulamaları devreye aldı. Yani önce insanların kullanmaya bayılacağı, gerçekten farklılaşmış ürünleri tasarlamak gibi bir düşünce ortaya attı. Bir inovasyon ortamı oluşturdu. İnsanların yeniden inovasyon yapması için teşvikler oluşturdu. Doğru yetenekleri işe aldı ve inovasyon ortaya koyabilecek takımlar oluşturdu. Şirket kültürünü yeniden tanımladı. Ürünler ortaya çıkmaya yakın, iş modeli ve gelir modellerini ortaya koydu, stratejik hedefleri belirledi. Yani önce inovasyona ve risklere odaklandı. Tüm iş stratejisini bunun etrafında şekillendirdi.

İşe önce şirketinizde inovasyon ve risk yönetimi süreçlerinizi ve ortamınızı değerlendirerek başlamanızı öneriyorum. Bu ikisinde sağlayacağınız gelişmeler stratejik yönetim için gerekli altyapıyı size sağlayacaktır.

Maxis'ten Co-ne'ye 640 bin euro fon

Co-one, çalıştığı firmalara yapay zekâ ekiplerinin ihtiyaç duyduğu görsel, video ve metin verileri için hızlı, doğru ve güvenilir etiketleme çözümleri sunuyor

İş Bankası'nın ana yatırımcısı olduğu Maxis Yenilikçi Fon liderliğinde 640 bin euro yatırım alan Co-one girişimi, Avrupa yapay zekâ pazarında etiketleme alanında kilit isimler arasında yer almayı hedefliyor. İş Bankası'ndan yapılan açıklamaya göre, girişim, Maxis Yenilikçi Fon liderliğinde aldığı 640 bin avro tutarındaki yatırımın da katkısıyla halen hizmet verdiği 30'un üzerindeki müşteri sayısını hızla artırmayı ve Avrupa yapay zekâ pazarında etiketleme alanında kilit isimlerden biri olmayı hedefliyor.

AloTech, e-ticarette Kenya'ya girdi

Bulut tabanlı çağrı merkezi platformu AloTech, Kenya'nın en büyük e-ticaret pazar yerlerinden olan Copia Kenya'ya hizmet vermeye başladı. İnternet erişimi sınırlı olduğu için e-ticaret alışverişini ülke geneline yayılan 40 bin civarında dağıtım noktası üzerinden sağlayan Copia Kenya, AloTech

sayesinde alışverişin çağrı merkezi üzerinden yürütülmesini sağlayacak. Kenya ile birlikte Afrika genelinde de 10'un üzerinde

ülkeye ulaştıklarını belirten AloTech CEO'su Cenk Soyak, bu yıl Kenya'da ofis açmayı planladıklarını söyledi. AloTech CEO'su Cenk Soyak, "Kenya'da internet ve hatta pek çok bölgede telefon erişimi sınırlı olduğu için e-ticarette kendilerine özel bir sistem kurmuşlar. Copia Kenya da bu sistemin öncüsü" dedi.

GELENEKSEL VE DİJİTAL MEDYA TEK BİR TIKLA PARMAĞINIZIN UCUNDA!

Ajans Press, markanız hakkında tüm mecralarda yer alan haberleri **yapay zekâ** modülleri ile takip ederek her sabah size toplu haber sunumu yapıyor.

Stratejik
DüşünceProf. Dr. Aykut
GÜL

aykut.gul@dunya.com

2023 yılının fırsatları
ve tehditleri-2

Ülkemize yeniden dönecek olursak, Uluslararası Demokratlar Birliği (UID) Berlin Bölge Başkanlığına düzenlenen "Türkiye Yüzyılı" başlıklı programda, Tarım ve Orman Bakanımızın, ülkemiz tarımına ilişkin verdiği rakamlar morallerimizi yükseltti: "...Son 20 yılda toplam bitkisel üretimimizi yüzde 30 artırdık. 2022 yılı itibarıyla 128,6 milyon tonla bitkisel üretimde rekor kıracağız. Tarımsal gayri safi milli hasılamızı 25 milyar dolardan, yüzde 78,1 artışla, 2021 yılında 44,7 milyar dolara çıkardık. Tarımsal hasılda Avrupa birincisi, dünyada ise 10'uncu sıradayız. Tarımdaki net ihracatçı konumumuzu giderek daha da güçlendiriyoruz. İstatistikler resmileştiğinde tarım sektörümüz, 2022 yılını 30 milyar dolar ihracatla tamamlamış olacak..."¹

Bunun yanı sıra, hep dışa bağımlı olmakla eleştirilen tohumculukta, 117 ülkeye ihracat yapıldığını ve 215 milyon dolar gelir elde ettiğimize de dikkat çekiyor Sayın Bakanımız.

Tüm bu gelişmelerle birlikte enerjide dışa bağımlılığımızın giderek azalması, rüzgar enerjisi üretiminde tüm zamanların rekorunun kırılması, bu yılın daha bir çok fırsatları da beraberinde getireceğini gösteriyor.

Kuraklık büyük tehdit

Bununla birlikte yaşanan kuraklık, tarımsal üretimde ciddi tehditleri de beraberinde getiriyor. Özellikle ülkemizin tahıl ambarı Konya'da kuraklık nedeniyle sıkıntı had safhada.

Karatay Ziraat Odası Başkanı Rifat Kavuneker, yağışsız geçen her gün daha da artacağını belirterek şunları söyledi:

"Konya Havzası'nda, durum gün geçtikçe kötüye gidiyor. Hala yağmur veya kar yok. Eskiden bu zamanlarda, kapıdan dışarıya çıkamıyorduk. Ekim ve kasım aylarının sonuna doğru çok hafif yağışlar oldu. O yağışlardan dolayı tohum çimlendi, ama toprağın altında kaldı ve bozulmaya yön tuttu. Şu anda sahada 3'te 2 hasar var. Kurak alanlarda yüzde 50, yüzde 70 arasında sıkıntı var. Yağışsız ortam devam edecek olursa, bu oran yüzde 100 kurak alana doğru gidiyor."²

Risk ve belirsizlik fazla

Tarımsal üretimde, kontrolümüz dışında olan risk ve belirsizlik kaynakları çok çeşitlidir. Bunları, doğal, ekonomik ve sosyal olarak gruplandırabiliriz.

Doğal risk ve belirsizlikler tarımsal açıdan en başta gelir. Örneğin, yağmur ve karın miktarı kadar ne zaman ne kadar ve nasıl yağdığı da önemlidir. Bugün için yetersiz yağmur ve kar önemli bir risk unsuru. Şubat veya Mart aylarında görülebilecek don ise bir diğer önemli tehdit.

Bu doğal risklere bağlı olarak yaşanabilecek üretim azalması, sonrasında aşırı fiyat ve gelir dalgalanmalarına yol açabilecektir.

Daha önceki yazılarımızda açıkladığımız, tarım ürünlerinin arz ve talep esnekliklerinin düşük olmasının neden olduğu aşırı fiyat artışları, enflasyona da olumsuz etkide bulunabilir. Bu ise hem üretici hem de tüketici açısından sıkıntılı bir durumdur.

TÜİK, tarımsal girdi fiyat endeksinin (Tarım-GFE) yıllık yüzde 121,49 olarak açıkladı.

Gıda, TÜFE'de %25,32 ile en büyük paya sahip. Tarım-GFE'nin yüksekliği maliyet enflasyonu açısından bir tehdit oluşturmaktadır.

Tarım sigortalarında indirim

Tarım sektöründe kapsamı genişletilen ve devletin önemli destekler sunduğu tarım sigortaları, risk transferiyle üreticiye nefes aldırabilir. Bitkisel ürün sigortası kapsamında dolu riski tarifelerinde yüzde 5-15 indirimle gidilmiş olması bu açıdan önemli bir gelişme.

TARSİM'de üreticileri gelir kayıplarına karşı korumak için sunulan Gelir Koruma Sigortası da iyi değerlendirilmeli.

Ezcümle; 2023 yılında, jeostratejik konumu ve tarımsal üretimdeki önemli potansiyeli ile ülkemiz, pandemi sonrası oluşan yeni küresel sistem içinde birçok fırsatların yanı sıra, kuraklık, savaşlar, bölgesel huzursuzluklar, Doğu Akdeniz'de çıkabilecek krizler gibi birçok tehditlerle de karşı karşıyadır.

Özellikle de gıdaya erişimi engelleyebilecek lojistik sorunlar, iklimle bağlı ürün kayıpları ve ekonomik sıkıntılar, bu yılın önemli tehditleri olarak görülüyor.

1- <https://www.sondakika.com/ekonomi/haber-tarim-ve-orman-bakani-kirisci-berlin-de-turkiye-15573581/>

2- <https://www.ensonhaber.com/yasam/konya-ova-sinda-kuraklik-hasari>

Gömülü finans ve finansal düzenleyiciler

Umurcan GAGO
(PwCOrtağı)
Ozan Çiğizoğlu
(PwCStrategy&Ortağı)

Geçen yüzyılın başında departman mağazacılığı birbirinden tamamen farklı, fiziki ürünleri tek bir çatı altında sunmaya başladığında kadim ticaret hayatı nasıl sarsıcı bir yenilikle karşı karşıya geldiyse, şimdi de satış mecralarının fiziki mekansal alandan dijitale taşınması ile finansal sektör de benzer bir yenilikle karşı karşıya. Bu değişimin adı "gömülü finans".

Modern finansal piyasaların düzenleyicileri açısından oyunun kuralları düne kadar belliydi. Finansal piyasalarda faaliyet gösterecek olan kurumlar bir lisans alacaklar, lisansı olanlar, başkaca alanlarda asla faaliyet göstermeyecekler, sadece kendilerine tanımlanan alanda, o alanın kurallarına göre faaliyet göstereceklerdi. Çünkü finansal hizmetlerle sair işlerin iç içe geçmesinin yarattığı sistemik riskler pahalya mal olmuş, küresel krizleri tetiklemişti. Hatta birden çok finansal hizmetin tek bir çatı altında verilmesi bile istenmeyen durumdu. Hakem belli, saha belli, oyunun kuralları belliydi. Mahalleler görünmeyen duvarlarla ayrılmıştı. Adepta Kudüs'ün kadim şehir düzeni gibi kimin hangi sokakta yaşayacağı ve iş yapacağı belliydi baştan. Başlangıç yemeğinin tabağı ayrı, ana yemeğin tabağı ayrıydı. Kitapçı kitapçılık, züccaciye züccaciyecilik, kuyumcu kuyumculuk, bankacı bankacılık yapardı. Bunların tabi oldukları mesleki kurallara da farklıydı, işyerleri de. Finansal düzenleyicilerin işi de bu nizamın bekçiliğini muhafaza ve müdafaa etmek idi.

Finansal sektör önemli bir yenilikle karşı karşıya

Ama bu nizam teknolojinin tetiklediği "yıkıcı yenilik"ler ile şimdilerde önemli bir değişime zorlanıyor. Geçen yüzyılın başında departman mağazacılığı birbirinden tamamen farklı, fiziki ürünleri tek bir çatı altında sunmaya başladığında kadim ticaret hayatı nasıl sarsıcı bir yenilikle karşı karşıya geldiyse, şimdi de satış mecralarının fiziki mekansal alandan dijitale taşınması ile finansal sektör de benzer bir yenilikle karşı karşıya. Bu değişimin adı "gömülü finans".

"Gömülü finans" kısaca bir finansal kurum aracılığıyla sunulan finansal hizmetlerin finansal olmayan bir kuruluşun ürün ve hizmet süreçlerine entegrasyonu olarak tanımlanabilir. Esasında fiziki olarak çeşitli mağazalarda ürün finansmanının kredi ile sağlanması vb. şekillerde uzun

süredir hayatımızda olan bir konu olsa da dijital kanallardaki hizmetlerin bir parçası olarak finansal hizmetlerin sunulması hayatımıza yeni giren bir kavram. Böylelikle müşteriler hizmet aldıkları ana platformdan (dükkan-mağaza) hiç ayrılmadan ilgili finansal ürünleri de bu platformların bir parçası olarak kullanabilir hale geliyor.

Gömülü sigorta hizmetlerinin çeşitliliği artacak

Gömülü finans hizmetlerinde başlıca dört alanın öne çıktığını söylemek mümkün. Gömülü ödeme hizmetlerine e-ticaret firmalarındaki cüzdanlar, uygulama içi ödemeler ve oyun içi satın alımlar sunulması örnek olarak gösterilebilir. E-ticaret sitelerinde bankalar ve fintechler tarafından sunulan "Şimdi Al, Sonra Öde" (ŞASÖ) hizmetleri ve alışveriş sırasında sağlanan çeşitli krediler ise gömülü kredi/finansman hizmeti örnekleri arasında yer alıyor. Seyahat platformlarından bilet alımı esnasında seyahat sigortası sunulması ve e-ticaret firmalarında cep telefonunu yanında cep telefonu kaskosu da sunulması gibi gömülü sigorta hizmetlerinin hacim ve çeşitliliğinde yeni oyuncuların da pazara girmesine paralel olarak artış bekleniyor. Bazı ödeme uygulamalarında parçalı/küsuratlı menkul kıymet alımı ve ödemelerden kalan kusuraatların yatırıma dönüştürülmesi gibi gömülü yatırım hizmetleri ise henüz emekleme aşamasında denebilir.

OpenPayd'in (2021) raporuna göre Avrupalı finansal olmayan şirketlerin %95'i beş yıl içinde gömülü finans hizmetleri sunmayı planlıyorlar. PwC Strategy& Retail Banking Monitor (2022) raporuna göre gömülü finansın 2030 yılında bankacılık sektörünün gelir havuzunun yaklaşık olarak %15'ini oluşturması, gömülü finans hizmetlerinin global düzeyde toplam payının %49'unun ise e-ticaret ve perakende satış kaynaklı olacağı tahmin edilmekte.

Türkiye'de de gömülü finans hiz-

%72
Türkiye'de tüketicilerin yüzde 72'si banka dışı kurumlardan bankacılık hizmeti almaya açık olduklarını söyledi.

%15
Gömülü finansın 2030 yılında bankacılık sektörünün gelir havuzunun yaklaşık olarak yüzde 15'ini oluşturması bekleniyor.

metlerinin büyük bir potansiyel vadedtiğini söylemek mümkün. PwC Strategy& tarafından 15 ülkede yapılan Ödemeler ve Açık Bankacılık raporuna göre Türkiye'de tüketicilerin %72'si banka dışı kurumlardan bankacılık hizmeti almaya açık olduklarını dile getirmiş.

Müşteri beklentilerindeki ve iş modellerindeki değişimler, teknolojiye ilerlemeler ve finansal hizmetleri liberalleştiren Açık Bankacılık gibi diğer gelişmelerin de etkisi ile gömülü finansın finansal sektördeki önemi artıyor, çeşitlenmesi ve kullanım alanlarının artması ise kaçınılmaz görünüyor. Bankacılık dışı kurumların bankacılık gelir havuzuna göz dikmesi ile beraber bankalar için de ekosistem bankacılığı veya süperuygulama gibi farklı stratejik seçenekler ön plana çıkıyor. Bunun küresel anlamda birçok başarılı örneği bulunuyor. Böylece bugüne dek banka veya var-

lık yöneticisi olarak bilinen kurumlar kendilerini fintech ve teknoloji şirketi olarak yeniden tanımlıyorlar.

Hukuki-sistemati riskler nasıl düzenlenecek?

Peki finansal olmayan kurumların finansal ürünler sunmaya başladığı, yani eskinin kitapçı, züccaciyecisinin finansçılık, finansçının ise mal veya hut finansal olmayan hizmetler sağlamaya başladığı ve 'aslı iş-yan iş' ayrımının da imkansızlaştığı bu yeni düzenin barındırdığı hukuki-sistemati riskler nasıl düzenlenecek? Herkes finansal kurum lisansı mı almak zorunda olacak, yoksa finansal kurum lisansı sahipliği anlamını mı yitirecek? Finansal lisansın tabiatı itibarıyla sağladığı oligopolistik yapı tamamen yıkılırsa, o zaman lisansa tabi ve dolayısıyla bunun yükü altındaki kurumlar lisans bırakmak istemeyecekler mi? Her kurumun finansal kurum lisansına sahip olması kaçınılmayacak bir zorunluluk halini alacaksa, rekabet hukuku alanında ne gibi önlemler alınacak, siber güvenlik riski sorunu nasıl çözülecek? Üstelik bu sorular sadece finansal düzenleyicilerin meselesi de değil. İnsanlığın finansal sektöre dair bugüne dek edindiği ders şu idi: Finansal hizmet sağlayıcılarının lisanslı olmaları elzemdir.

Kısa ve orta vadede bunun değişmesi çok olası görünmüyor. Hali hazırda bulunmuş olan çözüm "iş ortaklığı", yani birlikte çalışma modeli, olarak karşımıza çıkıyor. Düzenleyiciler düzenlemeleri bu işbirliğine olanak sağlayacak şekilde reforme ediyorlar. Bu modelde gömülü finans hizmeti için altyapı sağlayan bir finansal kuruluş ile müşteriye kendi arayüzüyle doğrudan mal veya hizmet sağlayan işletme arasındaki bir ortaklık ilişkisi söz konusu. Müşteriler her ikisinin de müşterisi konumundalar. Hiç kuşkusuz bu modelde finansal olan ve olmayan işler arasındaki ayrım bulanıklaşıyor. Finansal düzenleyicilerin işleri de zorlaşıyor. Bu formülün ne kadar sürdürülebilir olduğunu elbette zaman gösterecek.

Gömülü finans ile finansal regülasyon mimarisi sarsıcı bir değişim yaşayacak

Kimilerinin beklentisi, finansal olmayan kuruluşların da finansal kurum lisansını almasını sağlayacak şekilde düzenlemelerin değişmesi yönünde.

Yani hemen herkesin bir gün finansal kurum haline gelmesi. Bu pratik olarak sağlanması çok güç distopik bir yeni düzeni ifade ediyor. Üstelik finansal faaliyetlerin her birinin birbirinden ayrı finansal düzenleyicilere tabi olduğu Türkiye

gibi ülkelerde, bu modelin daha da çok katmanlı bir zorluk yaratacağı aşikar.

Ekonomik ve teknolojik gelişmeleri takip etmek durumunda olan hukuk kurallarının, gelecekte nasıl bir finansal regülasyon mimarisine evrilerek katalizör görevini ifa edebileceğini hep beraber göreceğiz. Bugünden bu mimarinin nasıl olacağını öngörebilmek güç.

Ama gömülü finans ile birlikte finansal sektör açısında finansal regülasyon mimarisinin sarsıcı bir değişimi yaşamak zorunda kalacağı gayet net bir şekilde öngörülebiliyor. Bildiğimiz kurumlar bildiğimiz hallerinden çıkıp kendilerini yeniden tanımlayacaklar muhtemelen. Ve finansal düzenleyiciler bildikleri kural defterlerini yeniden yazmak durumunda kalacaklar.

1.44 dolar

2022 yılında birim
ihracat değeri yüzde
14.7 artarak
1.44 dolar/kilo
olarak gerçekleşti.

Hazırlayan: Fikret ÇENGEL

26 Ocak 2023 • PERŞEMBE

s15 ihracat

"Kuraklıkla ilgili spekülasyon yapılmasın, fiyatlar artmaz"

2023 hedeflerini açıklayan İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Kazım Taycı, yüzde 30'luk bir artışla 15 milyar dolarlık ihracat hedefine odaklandıklarını belirtti. Başkan Yardımcısı Şemsettin Memiş ise kuraklık ile ilgili spekülasyon yapılmaması konusunda uyarıda bulundu.

EN ÇOK İHRACAT YAPILAN İLK 10 ÜLKE

200 ülkeye
ihracat yapan
İHBİR, en fazla
satışı Irak, ABD,
İngiltere ve
İsrail'e yapıyor.

Havaların mevsim normallerinin dışında yüksek seyretmesi ile kuraklık söylemlerinin artması; sektör yetkililerinin tepkisine neden oldu. Ramazan öncesi oluşabilecek fiyat spekülasyonlarına karşı uyarıda bulunan İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Şemsettin Memiş, "Son günlerde kuraklık ve buna bağlı olarak fiyatların artacağı söylemleri gündeme geliyor. Fakat şurada mevsim iyi gidiyor, depolar dolu. Bu konuda bir spekülasyona girilmesini doğru bulmuyoruz" dedi. İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı ve Yönetim Kurulu Üyeleri'nin katıldığı toplantıda; 2022'de yapılan faaliyetler, 2023 hedefleri ve yeni yol haritası paylaşıldı.

"Arzda sorunumuz yok"

İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Kazım Taycı, Türkiye'de mevsimsel kuraklık yaşandığını ve herhangi bir ürünün bu durumda şimdilik zarar görmediğini belirtti. Başkan Yardımcısı Şemsettin Memiş ise, "Arz noktasında herhangi bir sorunumuz yok. TMO dahil olmak üzere, lisanslı depoculuk sistemimiz üretici ve tüccarlar dahil hububatta, tahıl ve bakliyat ürünlerinde stoklarımızda yeterince ürün var. Şu anda stoklarda toplam 20 milyon tonun üzerinde buğday stoku var. Aşlında ilk olarak ekim ayında yapılan, buğday ekimiyle ilgili ilk ihtiyaç olan yağışlar belirli bir miktarda alındı. Dolayısıyla buğdayın ihtiyacı olan yağış sağlandı. Fakat, tabii ki devamında ürünün gelişebilmesi için yağışa ihtiyaç var. Önümüzde şubat, mart, nisan ayları var. O zamana kadar da inşallah beklediğimiz yağmur ve kar yağar. Kamuoyunda kuraklık var algısı oluşturularak fiyatlarda spekülasyonlara izin verilmemesi

gerekıyor" ifadesini kullandı.

Fiyatlar düşmeye başladı

Hububat ve bakliyat tarafında fiyatların şu an gayet makul seviyelerde olduğunu belirten Memiş, "Fiyat yükselişleri dünyada olduğu gibi Türkiye'de de durdu. Şu an artıştan ziyade, kısmi fiyat indirimlerine gidiliyor. İndirimler yavaş yavaş piyasaya yansımaya başladı. Ramazan ayının da yaklaşmasıyla hem iç piyasada hem de ihracat tarafında hareketlilik bekliyoruz. Arz sıkıntısı ya da bir talep sıkıntısı şu anda söz konusu değil" değerlendirmesinde bulundu.

Navlun fiyatları, ekipman desteği ve finansal destek ile 2023 yılında ihracatın 15 milyar dolarlık seviyeye gelebileceğinin altını çizen Kazım Taycı ise, fuarlar, satın alma heyetleri, yurt dışındayayınlanan Türk dizilerinde yerli ürün tanıtımı, yaşanan mevzuatsal sıkıntılar ve problemlerin çözümleriyle ilgili adımlar atarak Türkiye'nin 100'üncü yılında ihracatta rekorlar kırabileceklerini belirtti. Kurun, uzun zamandan beri sabit olmasının ve TL maliyetlerindeki artışın ciddi sorun teşkil ettiğini ifade eden Taycı, "Maliyetlerin kurtarılabilmesi için kurların enflasyon oranında artması gerekiyor" dedi.

İHBİR'in katkısı

3.3 milyar dolar oldu

İHBİR'in organize ettiği fuarlar dahil olmak üzere; 2022 yılında 12 fuara katıldıklarını belirten Taycı, "Bu fuarlarda en önemli farklılığımız, bizden önceki dönemlere oranla minimum iki katı üyemizle birlikte katıldık. 2022 yılının başında yaklaşık 7-8 kişilik bir üyeye katılım sağlanan Moskova Fuarı'na, bu yıl 40'ın üzerinde firmayla katılıyoruz. 5 Şubat 2023 itibarıyla başlayacak Prodexpo Moskova Fuarı, aynı zamanda 2023 yılının da ilk organizasyonu olma özelliğini taşıyor. Ayrıca, 20-24 Şubat arasında Dubai'de Gulfood fuarına da İHBİR üyesi olan 60'tan fazla firmamızla katılım sağlayacağız" dedi.

Geçen yılın ilk yarısında özellikle lojistik ve tedarikte ciddi sıkıntılar yaşandığını dile getiren Taycı, İkinci yarı itibarıyla navlun fiyatları, muhtelif üretim, tedarik zor-

luklarının etkisiyle ihracatı azalan yakın coğrafyadaki birçok ülkenin yönünü Türkiye'ye çevirdiğini ve bunun da bir fırsat olduğunu belirtti. Avantaj ve dezavantajın birlikte yaşandığı bir yıl geride bırakıldığını kaydeden Taycı, Avrupa ülkeleri, Afrika, Orta Doğu ve ABD'ye olan ihracatta önemli artışların yaşandığını ifade etti. Taycı, 2021 yılının 9 milyar 140 milyon dolarlık ihracat ile tamamlandığını, 2022 yılında bu rakamın yüzde 25,4 artışla 11,5 milyar dolara ulaştığını; İHBİR tarafında ise yüzde 22,4 oranında artış ile 3,3 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiğini söyledi.

Tahıl koridoru fırsat oldu

2022 yılının zor bir yıl olduğunu, pandemiyle başlayan küresel gıda krizinin iki kritik tarım ülkesi olan Rusya-Ukrayna savaşıyla daha da derinleştiğini açıklayan Taycı; "Özellikle tedarik zincirlerindeki bozulma, maliyet artışları, küresel enflasyonun etkisiyle artan fiyatlar da sektörü zora soktu. Türk hububat sektörü, küresel kriz yaşanırken iç talebi karşılamakla birlikte ihracatta yukarı yönlü ivmesini 2022 yılı boyunca devam ettirdi. Sayın Cumhurbaşkanımızın ve diplomatlarımızın yapmış olduğu girişimlerle açılan Tahıl Koridoru sayesinde; Ukrayna'nın tahıl ve hububat ürünlerinin dünyaya açılan köprüsü vaziyetinde çok önemli bir göreve, bir misyona girdik. Bu hem Türkiye adına hem de dünyada insanlık adına çok önemli bir işti. Türkiye burada dünyaya öncülük yaptı. 2022 yılı itibarıyla 15 milyon tonun üzerinde tahıl ve hububat ürünleri, bu koridor üzerinden dünya pazarlarına arz edildi." diye konuştu.

Beklentiler karşılanırsa rekor gelir

Dünya genelinde uzun süreden beri bahsedilen bir resesyon olduğunu, buna rağmen ihracat yaptıkları ürünlerde genel dünya pazarlarında iştahın kesilmediğini ifade

Cironun yüzde 80'ini şirketleri yüzde 20'si yapıyor

İHBİR'de cironun yüzde 80'lik hacmini, üye sayısının yüzde 20'lik bölümünün gerçekleştirdiğini söyleyen Kazım Taycı, "Yüzde 20'lik dilimdeki firmalar oldukça büyük hacimli, kamuoyunun tanıdığı firmalar. Ama yüzde 20'lik ciroyu oluşturan, yüzde 80'lik üyelerimiz içerisinde de çok muhteşem üretimleri olan fakat, yurt dışına tam olarak nasıl mal satacağını bilemeyen birçok üyemiz var. Bu üyelerimizi kendimize hedef belirledik. 2022 yılında bu KOBİ ölçeğindeki firmalara, mevcut devlet teşviklerini, fuar teşviklerini anlatarak, bunlardan faydalandırarak yurt dışında götürebildiğimiz kadar önemli fuarlara dahil ettik. 2023 yılında yine hedefimiz, bugüne kadar bu faaliyetlere hiç katılmamış minimum 200 firmayı da bu aktivitelerin içine dahil etmek, onları yurt dışıyla tanıştırmak" dedi.

eden Taycı, "2022 yılında yaşamış olduğumuz bazı olumsuzluklarla da karşı karşıya kaldık. Örneğin; şu anda ham maddeyle ilgili herhangi bir sorunumuz yok. Lojistik tarafında yaşanan sıkıntı tekrar normale döndü. Otoriteden beklediğimiz finansal erişim, navlun fiyatları ve ekipman desteği de alabilirsek yüzde 30'luk bir büyümeyle 11,5 milyar dolarlık gerçekleşen rakamlarımızı, 15 milyar dolar bandına çekebileceğimize inanıyoruz. Bununla da ilgili yine tekrar yurt içinde ve yurt dışında; üreticiyle dağıtıcı ve müşteriye bir araya getirebileceğimiz bir sürü organizasyon planlıyoruz" dedi.

Bir Dünya Ekonomi

Fikret
ÇENGEL
fikret.cengel@dunya.com

Sadece 'özel kur' değil eğitim de şart

Son 30 ayın 28'inde rekor kıran ihracatçılarımız 2023 yılı için endişeli bir umut taşıyor. Hangi ihracatçı ile konuşsak aynı tepkiyi duyuyoruz. "Son dönem dış pazarda iyi bir rüzgar yakaladık ama global resesyon tehlikesi, emtia ve enerji fiyatlarındaki yükseliş, oluşan enflasyon ve kurun bir yıldır sabit kalması rekabet şartlarımızı çok zorluyor" diyor ihracatçılar. Şartlar herkes için zorlaştı. Bu nedenle ihracatçılar 4 maddede acil destek bekliyor. Geçtiğimiz gün manşetimizde de yer verdiğimiz gibi, ihracatçılar 'özel' kur, finansman, başta uzak pazarlara navlun olmak üzere destekler ve masada bekleyen serbest ticaret anlaşmalarının hayata geçmesini bekliyor. Şartlar herkes için zor gibi görünüyor. İş dünyasından gelen bilgilere göre Ticaret Bakanlığı ve Merkez Bankası bu yönde bir çalışma yapıyor ve yakın zamanda bazı iyileştirici önlemler gelecek.

Eğitim ve ölçek sorunu

Daha uzun vadede ihracatçılarımızın önümüzdeki dönemde yoğunlaşacağı konunun başında eğitim ve ölçek var. Birliğin değerlendirme toplantısında farklı konulara değinen İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) Başkanı Kazım Taycı, şu önemli bilgiyi paylaştı: "Sektör ciromuzun yüzde 80'ini şirketlerin yüzde 20'si yapıyor."

Neredeyse tüm sektörlerde tablo aynı. Binlerce işletme pazar aramıyor, AR-GE oluşturmuyor, dış pazarlama ofisi yok. Bu nedenle düşük katma değerli üretim gerçekleştiriyor. Yine İHBİR araştırmasına göre küçük ölçekli şirketlerin ham mamul olarak satılan ürünün kilo değeri 1 doların altındayken, işlenmiş ürünün kilo değeri 1.80 doları buluyor. Yani ucuza da satıyor.

Ihracat ülkelerin ve şirketlerin itici dinamosu ama ihracatı bilmeyen, devletin verdiği teşvikleri ve diğer imkanları bilmeyen büyük bir kitle var. İhracatçı birliklerinin gündeminde bu ihracatı hiç bilmeyen veya ürkek davranan yüzde 80'i teşvik etmek. Kobi tanımının yeniden yapılması, kümelenme ve sahada bir eğitim çalışması öncelikli yapılacaklar arasında. Elbette devletin çeceği rota da bu noktada önemli. Kur ve finansman gibi konularda ihracatçıların elini rahatlatacak bazı önlemler, bu yüzde 80'lik kitleyi de cesaretlendirecektir.

Şirket sahiplerinin eğitilmesi kadar çalışanların özellikle kalifiye işçilik eğitimi uzun yıllar konuşulan ancak çok mesafe kaydedemediğimiz önemli bir konu. Kazım Taycı bu konuda da ilginç bir tespiti paylaşıyor: "Üniversiteden yeni mezun mühendis işi kalfalarımızdan öğreniyor."

"4 yıllık akademik eğitimin mutlaka üretimle entegre edilmesi gerekiyor" diyen BİMED Yönetim Kurulu Başkanı Rıdvan Mertöz, "Ben üniversitede öğrenciyken atölyede çalışıyordum. Öğrenciler dokunarak, tanıyarak kendini geliştirecek" diyerek kapılarının meslek liselerine ve üniversitelere her zaman açık olduğunu paylaştı.

Kur, teşvik, düzenleyici bazı önlemler kısa vadede ihracatçıların için elbette çok önemli. Ancak uzun vadeli bir projeksiyon için, eğitim ve ölçek en önemli başlıklar olarak gündemimizde bulunuyor.

Venezuela ile ticaret 1 milyar doları geçti

Venezuela'da temaslar da bulunan Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Türkiye ile Venezuela arasındaki ticaret hacmine işaret ederek, "2016'dan itibaren ticaret hacmimiz katlanarak artmış ve 2022'de 1 milyar doların üzerine çıkmıştır" dedi. Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro'nun da katılımıyla Miraflores Sarayı'nda DEİK ve Bolivarıcı Venezuela Cumhuriyeti'nin Uluslararası Üretken Yatırım Merkezi (CIIP) arasında mutabakat zaptı imzalandı. Muş,

ekonomik ilişkilerin daha da çeşitlendirilmesi ve derinleştirilmesi gerektiğine dikkati çekerek, "Türkiye'nin üretim kapasitesi, Venezuela'nın zengin doğal kaynakları bize yapabileceğimiz kayda değer bir potansiyel sunmaktadır. İki ülke ekonomileri birbirini tamamlayıcı niteliktedir" dedi.

Bakan Muş, Türk müteahhitlerinin Venezuela'da alt yapı, üst yapı ve endüstriyel inşasında önemli katkıları sunmaya hazır olduğunu kaydetti.

Kazım
Taycı

Kurun uzun süredir sabit olması ve TL maliyetlerindeki artış ciddi sorun teşkil ediyor. Maliyetlerin kurtarılabilmesi için kurların enflasyon oranında artması gerekiyor.

Netpak, Ar-Ge merkezi olmaya hak kazandı

Ambalaj sektöründe 40 yılı geride bırakan ve yaptığı Ar-Ge çalışmaları ile şu anda 42 patent ve 30 faydalı model sahibi olan Netpak Ambalaj, 2017 yılında kurduğu teknoloji firması Ultrapak Makina ile çalışmalarını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı Ar-Ge Merkezi olarak sürdürüyor. Yaptıkları Ar-Ge çalışmalarıyla dünyanın ilk ultrasonik kaynaklı nonwoven kumaştan taşıma çantasını ve otomasyon makinesini üreten firması olduklarını belirten Netpak Ambalaj Yönetim Kurulu Başkanı Ali Avcı, polipropilen hammadde ile nonwoven ve woven kumaşlarından çanta üretimi ve teknolojisini geliştirmede dünya genelinde öncülük ettiklerini söyledi.

World Star, İSO Çevre ve Enerji Ödülü, TOBB En hızlı Büyüyen 100, İhracatın Yıldızları, Bilim ve Sanayi Bakanlığı Verimlilik Proje Ödülleri, TET Proje Pazarı Çevrecilik Ödülü gibi birçok ödülü bulunuyor. 2022 yılında Türkiye İnovasyon Haftası kapsamında düzenlenen İNOVALİG Ödül töreninde Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sanayi Bakanımızın takdimiyle firmamız İnovasyon Kaynakları Kategorisi'nde ödüle layık görüldük" dedi.

Netpak Ambalaj'ın PP Nonwoven, OPP Lamine Nonwoven ve OPP Lamine PP Dokuma ultrasonik kaynaklı, farklı modellerde taşıma çantası ürettiğini anlatan Avcı, "Firmamız yılda yaklaşık 460 milyon adet üretim kapasitemiz ile Türkiye'de lider konumunda. Özellikle ultrasonik kaynak otomasyon sistemlerimiz bizi rakiplerimizden bir adım öne taşıyor. Ultrasonik kaynak otomasyon sistemi sayesinde çantalarımız yaklaşık 10-15 kg taşıma kapasitesine sahip, hızlı, standart ve dünya ile yarışır bir maliyette üretilebiliyoruz" diye konuştu.

Depozitolu ambalajlar doğayı ve sektörü koruyor

Ambalajın icadından bu yana depozito sistemleri aktif olarak kullanıyor. Hem isteğe bağlı hem de politikalar yoluyla zorunlu tutulan depozitolar, yeniden kullanım ekonomisini hızlandırırsa da küresel ölçekte her yıl 400 milyon plastik atık üretiliyor.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı'nın verilerine göre, küresel çapta her yıl 400 milyon plastik atık üretiliyor. Üretilen tüm plastiklerin yaklaşık yüzde 36'sı tek kullanımlık yiyecek ve içecek kapları da olmak üzere ambalajlardan oluşuyor. Oysaki şimdiye kadar dünya çapında üretilen yedi milyar ton plastik atığın yalnızca yüzde 10'undan daha azı geri dönüştürüldü. İçecek endüstrisi başta olmak üzere birçok farklı sektörde kullanılan depozito sistemleri, geri dönüşümü teşvik etmek ve hızlandırmak için oldukça etkili görünüyor. Ambalaj endüstrisine, doğaya ve döngüsel ekonomiye önemli faydaları olduğunu vurgulayan Tasarım Yaratıcı Direktörü Musa Çelik, "Kapsamlı faydalarından küresel çapta yararlanabilmek için uygulanabilir endüstrilerde ambalajların en azından belirli bir yüzdesinin yeniden doldurulabilir ve ikincil kullanıma müsait şekilde tasarlanması gerekiyor" vurgusu yapıyor.

Geri dönüşümü ödüllendiren sistemler kazandırıyor

Kapalı döngü bir sistemde birden çok kez dönüştürülebilen ve yeniden kullanılabilir ambalajlar tasarlanabiliyor. Dolayısıyla ambalaj, döngüsel bir ekonomide temel rol oynuyor. Depozito sistemleri, yeniden doldurulabilir cam şişelerde süt, yoğurt satan yerel üreticilerden, tekrar kullanılabilir bardaklar kiralayan kahvecilere kadar birçok sektörde sıkça kullanılıyor. İfade ya da depozito sistemleri, tüketici ambalajı getirdiğinde nakit olarak geri dönebilir ya da duygusal olarak çevreye fayda bilinciyle tatmin de sağlayabilir. Tüketiciciyi maddi ve manevi kazancı dolayısıyla teşvik etmesiyle döngüsel ekonomiye sağladığı faydaların yanı sıra çöp ve plastik kirliliğinin önlenmesi, kaynak ayırma imkanı sayesinde temiz malzeme akışı oluşturma ve yerel ekonomide kalkınma fırsatları oluşturma gibi farklı birçok fayda da sağlıyor.

Tüketici odaklı geri dönüşüm 2023'ün de trendleri arasında

Daha yaşanabilir bir çevreye duyarlılığı gittikçe artan tüketici kitlesi için geri dönüştürülebilir ve yeniden kullanılabilir ambalajlar 2023 trendlerinde de kendini gösteriyor. Ortak bir faydaya hizmet eden ürünlere ilginin yükselişte olduğunu gözlemleyen markalar, ürün ambalajlarını tasarlarken tüketiciyi de bilgilendiren ve odağı tüketici üzerinde tutan yöntemlere başvuruyor. Yeniden doldurulabilir ve depozitolu ambalajlar da bu trende hizmet ediyor. Doğru tasarlanan ambalajların onlarca kez yeniden kullanılabilirdiğini vurgulayan Musa Çelik, "Depozitolu ve

2023 ambalaj tasarım trendleri

Tüketicilerin satın alma kararlarına önemli ölçüde yön veren ambalaj tasarımlarını yeni yılda parlak bir gelecek bekliyor. Musa Çelik, Pentawards'ın 2023 ambalaj tasarımı trend öngörülerini de değerlendirdi.

Teneke kutuların yükselişi: Konserve ambalajların gıda ve içecek sektöründeki kategoriler için giderek daha fazla popüler hale gelmesi bekleniyor. Önceki yıllarda da görüldüğü üzere geleneksel ambalajlara yönelik yeni ve farklılaşan yaklaşımların devam ettiği görülüyor.

Tüketiciciyi bilgilendiren sürdürülebilir ambalajlar: Markalar ve tasarımcılar, ambalajın etkilerini azaltmanın yollarını arıyor. Bu yolda geri dönüştürülebilir ambalajlara yöneliyorlar ancak tüketicilerin de bu ambalajları nasıl dönüştüreceğini bilmesi gerekiyor.

Aşırı cesur görseller: Markaların bugün yalnızca raflarda değil, dijital mağazalarda, internette ve sosyal medyada kendini göstermesi gerekiyor. Bunun sonucunda da benzersiz grafikler, cesur renkler, yazı fontları ve semboller görülüyor.

Erişilebilir ve kapsayıcı tasarım: Erişilebilirlik ve kapsayıcılık anlayışı ambalaj tasarımı için de gelişmeyi sürdürüyor. Toplumsal tabuları yıkan, dezavantajlı grupları da odağına alan ve ambalajlarını herkesin ihtiyaçları doğrultusunda tasarlayan markalar dikkat çekiyor.

Dokunsal detaylar: Nöropazarlama araştırmaları, dokunun duyuusal deneyimi etkileyebildiğini, bu sayede de yüksek kalite, değer ve ayrıcalık hislerini dolaylı da olsa harekete geçirdiğini ortaya koyuyor. Markalar, dokulu ambalajlarla tüketicinin ilgisini yüksek tutmaya çalışıyor.

Ambalaj diyeti: Geri dönüşüm, karbon ayak izini azaltma çabası, atık ve nakliye tasarrufu gibi global sorunları odağına alan markalar ambalajın çekiciliğini ve dolaylı faydasını artırırken ambalajı en aza indiriyor.

Karalama ambalajlar: Elle çizilmiş illüstrasyonlar ve el yazısı notlar içeren ambalajların hızla yükselişe geçeceği öngörülüyor. Çocukluktan beri herkesin hayatında olan karalamalar, ambalaj tasarımlarına oldukça evrensel ve insani bir hava katıyor.

ikincil kullanım imkanı sağlayan ambalajlar tasarlamak, birçok doğal kaynağın kullanımını ciddi oranda azaltma imkanı veriyor. Gezegen için orta bir fayda sağlamak marka sadakatini pekala artıracak ve yakın ilişkiler geliştirilmesine olanak tanıyacaktır. Yine de işimizi yaparken tüketicinin doğaya duyarlılığını farkındalığıyla yalnızca satış odaklı değil, hepimizin geleceği için fayda sağlayabilecek neleri değiştirebileceğimize bakmalıyız" diye konuşuyor.

GCA

Satış ve Pazarlama
Lapishan Plaza Esentepe Mah. Cevizli
D-100 Güney Yanyol Cad. Soganlik
Kartal İstanbul
T +90 216 488 66 00 (pbx)
F +90 216 576 22 62

Üretim Tesisleri
1.058 Rıza Güral Caddesi
No:1 Merkez Kutahya
T +90 274 277 01 20
F +90 274 277 01 10

gcaoturkiye | GCA Türkiye info@gca.com www.gca.com

GCA'dan geri dönüşüme katkı

Üretim faaliyetlerinde sürdürülebilirliği odağına alan ve Türkiye'de en yüksek oranda cam kırığı kullanan cam ambalaj üreticilerinden biri olan GCA, geri dönüşüm konusunda önemli bir projeyi hayata geçirdi. Başka bir cam ambalaj üreticisi olan Park Cam ile ortaklaşa başlatılan ve ambalaj malzemelerini geri dönüşüme kazandırmak üzere tüketicide bilinci artırmayı hedefleyen EKOMAT projesinin ilk 6 ayında EKOMAT depozito iade makineleri sayesinde, 1 milyondan fazla cam, plastik ve metal ambalaj geri dönüşüme kazandırıldı.

Çevreyi koruyan proje

İki yıl sürecek olan bu projeye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yeni getireceği depozito uygulamasına geniş çaplı ilk örnek modeli oluşturduklarını söyleyen GCA Genel Müdürü Dr. Abdullah Gayret, "Bunu sadece cam için yapmıyor, aynı zamanda plastik ve metali ambalajların da geri dönüşümüne katkı sağlıyoruz.

Amacımız tüketicilere ambalajın geri dönüşüm kültürünü kazandırmak. Her yönüyle çevreyi koruyan bu proje ile halkın sürdürülebilirlik konusunda bilinçlenmesini ve geri dönüşümü günlük hayatının bir parçası olarak uygulamasını hedefliyoruz. Bununla birlikte projede toplanan veriler, Türkiye Çevre Ajansı ile pay-

Abdullah Gayret

laşılarak, zorunlu depozito uygulamasının geliştirilmesine de destek olunacak" dedi.

Camın, en güvenli ambalaj malzemelerinden biri olarak her zaman öne çıktığından bahseden Gayret, "Avrupa Cam Ambalaj Üreticileri Federasyonu nezdinde Türkiye'de ve diğer 12 Avrupa ülkesinde birden bu konuda yaptığımız tüketici araştırmasının sonuçlarına göre, tüketicilerin üçte birinden fazlası, cam ambalajı sağlığı daha iyi koruduğu ve ürünleri daha uzun süre güvenli tuttuğu için öncelikli olarak tercih ettiğini belirtiyor.

Her 10 Avrupalıdan 8'i geri dönüştürülmüş camın, yiyecek ve içecekleri korumaya devam edeceğine inanıyor. Türkiye'de camın sağlıklı ve dobalajın geri dönüşüm kültürünü kazandırmak. Her yönüyle çevreyi koruyan bu proje ile halkın sürdürülebilirlik konusunda bilinçlenmesini ve geri dönüşümü günlük hayatının bir parçası olarak uygulamasını hedefliyoruz. Bununla birlikte projede toplanan veriler, Türkiye Çevre Ajansı ile pay-

Dijital raflarda ambalajı iyi olan kazanıyor

21. yüzyılın rekabet düzeninde ambalajda fark yaratan markalar fiziksel ve dijital rafta da öne çıkarken bu durum sadece satın alma eğilimini teşvik etmekle kalmıyor aynı zamanda prestijli bir algı oluşturma ve tüketicilerin markayla bağ kurma refleksini de beraberinde getiriyor.

Ürünü marka yapan temel dinamiklerin başında gelen ambalaj tasarımı, son yıllarda tüm büyük markaların yakın markajında yer alıyor. Gerek satın alma eğilimlerini etkilemesi gerek marka sadakati yaratması noktasında şirketlerin elini güçlendiren ambalaj tasarımı, özellikle de dijital pazarlama karması içinde giderek daha fazla hareket alanı sunuyor. Bugün markayı sattırın temel motivasyonun ürüne atfedilen değer ve ambalajla sağlanan prestij olduğuna dikkat çeken B12 Creative Branding'in Kurucusu ve Kreatif Direktörü Bürkan Çiftçigüzeli, pandemiyle birlikte artan dijital satın alma alışkanlıklarımızda ambalaj tasarımının etkilerini anlattı.

Her ürün ambalajıyla hatırlanıyor

Modern zamanlarda yaşanan hızlı tüketim kültürünün ambalaj tasarımını daha da önemli hale getirdiğini ifade eden Bürkan Çiftçigüzeli, "Binlerce benzer ürün, tüketiciler tarafından satın alınmak üzere raflarda bekliyor. Sektörü, segmenti, işlevi ne olursa olsun bugün marketlerde ilk dokunduğumuz, dijital vitrinlerde ilk gördüğümüz şey ambalajlar

ise burada tasarımın gücünü yadsıyamız mümkün değil. Zaten yapılan tüketici araştırmaları da ambalaj tasarımının karar verme sürecindeki etkisini gözler önüne seriyor. Bu noktada ambalajın tasarımı ne kadar iyi olursa, tüketici ve ürün arasındaki iletişim de o kadar güçlü oluyor. Rekabetin yerel sınırları aştığı, dünyanın dijital bir süper markete dönüştüğü günümüzde ambalaj iletişimini efektif yapan markalar, tüketicinin zihninde yer edilirken, diğerleri rafın gerisinde kalıyor. Ürünü koruma ve tanıtma işlevinin ötesine geçen tasarımlar sadece dijital vitrinlerde değil, tüketicilerin hayatlarında da yer ediyor. Günün sonunda

Bürkan Çiftçigüzeli

her ürün ambalajıyla hatırlanıyor" dedi.

İlk 7 saniyede tasarım devreye giriyor

Markaların dijital ya da fiziksel olsun rafın karşısındaki tüketiciyi etkilemeleri için ilk 7 saniyenin kritik önem taşıdığını ve ilk izlenim kötü olduğunda satın alma işleminin gerçekleşmesinin zor olduğunu belirten Çiftçigüzeli şunları söyledi: "Artık karşımızda eskisi gibi bir satın alma süreci yok. Artık dijital kanalları kullanan, ilgisi çabuk dağılan, alternatifleri karşılaştıran, detaylıca araştıran tüketicilerden oluşan daha kompleks bir süreç var. Üstelik ürünler pazarın en iyisi de olsa tüm ihtiyaçları karşılayabilecek nitelikleri de bulunsa bu-

nu yansıtacak bir ambalajı yoksa satışlar beklenildiği kadar yüksek olmuyor. Bu noktada dijitalin baş döndürücü hızını yakalamak, ürünü sattırmak, bir sonraki satın almada hatırlanmak için ambalajların kalitesi öne çıkıyor. Tüketicinin güvenini kazanan ambalajlar, ilk görevi yerine getirerek tüketicinin ilgisini ürüne çekiyor. Ambalajın kalitesi, kullanılan dil, rengi ve ürün ile olan görsel uyumu, dijital vitrinde yarattığı derinlikle birleşince satın almaya giden yol da kısalıyor. Bugünün pazar yeri olan dijital mecralarda dikkati çekebilecek kadar başarılı olan ambalaj tasarımları, sepete atılan ürünün alınmasındaki kritik eşiktir. Bu eşiği geçenler, yıl sonunda satış hedeflerine daha rahat ulaşabilirler."

NETSTRONG
3 Katmanlı Güçlü Çanta

Patentli ve yetkinlik ödülüne sahip **Netstrong**, tercih edenler tarafından çok sevildi.

- File katmanı sayesinde %30 daha güçlüdür.
- Azaltılmış hammadde kullanımı ekonomik olmasını sağlamaktadır.
- Tekrar kullanıma uygundur.
- Geri dönüştürülebilir, **doğa dostu**, güçlü bir taşıma çantası arıyorsanız, bu ürünümüzü tercih edebilirsiniz.

Fabrika 2 : Yassıören Mahallesi Hadımköy Caddesi No:185 Arnavutköy / İstanbul | Fabrika 1 (Merkez) : Akçaburgaz Mah. 3065. Sk. No: 2/12 Esenyurt / İstanbul
Tel: 0212 577 22 77 E-mail: info@netpak.com.tr **NETPAK.COM.TR** @ f t w i n d NETPAKTR

ONLINE KATALOG

8,7 milyon

Türkiye'deki
eski ve yeni tip
kovan sayısı.

Hazırlayan: Emel YİĞİT

26 Ocak 2023 • PERŞEMBE

s18 tarım

Emel
YİĞİT

Kuraklığın maliyeti artıyor

Bu yıl ciddi kuraklık yaşanıyor. İklim değişiyor ve mevsim döngüleri de buna paralel değişecek gibi görünüyor. Şehirde yaşayanlar için kuraklık barajların doluluğuyla sınırlı gibi. Oysa üretici için hayat demek.

Sulu tarım yapılan yerlerde maliyetler artıyor. Aslında su kaynaklarının azalması anlamına da geliyor bir yandan. Üretici bahar yağmurlarını bekliyor. Şimdilik sadece umut etmekten başka bir şey yok. Ama orta vadede iklim değişikliği temelli bir tarım politikası şart. Azalan su kaynaklarını koruyacak, sulu tarım gerektiren ürünlerin sadece iç piyasada ihtiyaç kadar üretilmesi, susuz tarım yöntemleri ve gelişmiş teknolojilerin kullanımını teşvik edecek bir politika...

Kuraklık deyince aklımıza ilk olarak kurumuş tarla, çatlamış toprak görüntüsü geliyor. Oysa, kuraklık sadece bitki örtüsünü değil, bu bitkilere ihtiyaç duyan hayvanları da etkiliyor. Balda ciddi sıkıntılar yaşanıyor bir süredir. Arıların dengesi bozulmuş durumda. Kışlayamayan arılar dışarılarda dolaşıp çiçek arıyor. Bu mevsimde çiçek olmayınca yaşamları zorlaşıyor. Kovan dışında kaybolanlar, başka kovanları yağmalayanlar, ısı kaynaklı hastalıklar, zamansız yavruleme ve yavru ölümleri... Arıların başı da sıcakla dertte.

Gençler nasıl teşvik edilecek?

Bir kez tohumu toprakla buluşturan, o tohumun filizlenmesini büyümesini izleyen bir daha iflah olmuyor sanki. Hangi üreticiyle konuşsam sıkıntıları anlatıp duruyor ama iş geleceğe geldi mi, hava birden değişiyor. Bahar yağmurları erkenden başlamış gibi oluyor. Bir hevesle anlatmaya başlıyorlar. Hepsini ağız birliği etmiş gibi "Biz başka iş bilmiyoruz" diyor. Orta yaş böyle ama gençler topraktan uzak duruyor. Onlar için toprak, babalarının uğraşıp durduğu ama pek de kazançlı olmayan bir alan. Geçen hafta Kırmızı Et Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Başkanı Vet. Dr. Ahmet Yücesan'la konuşurken, "Avrupa'da yayıncı takip ediyoruz. Orada da üreticinin çocukları hayvancı olmak istemiyor. Onlar yeni projelerle gençleri çekmeye çalışıyorlar" diyordu. Bizde de gençleri geri döndürmek gerek. Bunun için de toprağın kazançlı bir işe dönüşmesi gerek. Modern çiftliklerde üretim yapan, ıklime, koşullara uygun ürünlerini piyasaya sunan, belirli bir gelir seviyesi ve sosyal yaşama ulaşmış çiftçiler... Düşünmesi bile güzel.

Havalar sıcak gitti arılar uyumadı kayıplar arttı

Kuraklık sadece tarım üreticisini değil, arıcıları da etkiledi. Hava sıcaklığı nedeniyle arıların uyumaması kış kayıplarını yüzde 25'lere çıkardı. Bazı üreticiler çareyi kovanları Akdeniz'e taşımakta arıyor...

Kurak geçen kış mevsimi sadece tarım üretimini değil, bal üreticilerini de etkiledi. Havaların mevsim normallerinin üzerinde gitmesi arıların dengesini bozdu. Arıların kış süreci "uyuma" olarak tanımlanıyor. Kış sezonunda arılar küçültülen giriş deliğini sadece ihtiyaçları için kullanıyor. Ancak bu mevsimde normal koşullarda kovan içinde kışlamaları gereken arılar, kovan dışında çiçek arıyor. Çiçek bulamayan arıların zayıflamaları, güçlülerinse zayıf kovanları yağmalaması kış kayıplarını artırıyor. Isıdan kaynaklanan diğer bir sorun arıların bu mevsimde yavru atımına gitmesi. Bal üreticisi Cihan Sancak "Üretim yazın gerçekleşiyor ama esas arıcılık sonbahara girerken başlıyor" diyor. Sektörde yüzde 5-10 arasındaki bir kış kaybının normal olduğunu ancak hava nedeniyle yaşanan kaybın bu yıl yüzde 20-25'lere çıktığını söylüyor. Şu anda kovanlarda kış arıları var. Bunlar kovanları yaza taşıyacak arılar olarak tanımlanıyor. Bu mevsimde içeride yavru bulunmuyor ama sıcak havalar nedeniyle bazı kovanlarda yavruyunun başladığına dikkat çekiliyor. Bu da kovanların ani soğuğa karşı korunması ve beslenme sorunlarını beraberinde getiriyor.

Arılar için soğuk hava deposu

Muğla İl Tarım ve Orman Müdürü Barış Saylak, bu mevsimde ana arının yumurtlamaya devam etmesinin ani sıcaklık değişikliklerinde atılan yavruların üşmesine, besin tüketiminin artmasına, yavru çürüklüğü başta olmak üzere diğer bakteriyel, viral ve mantar hastalıklarına davetiye çıkardığına dikkat çekiyor. Saylak, arıların 0 rakımdan ziyade hava sıcaklığının düşük seyrettiği yüksek rakımlarda kışlatılması gerektiğini söylüyor. Son yıllarda Avrupa'da uygulanan soğuk hava depolarında arı kolonilerinin kışlatılması, besin ihtiyaçlarının düzenli kontrol edilerek kolonilerin açlık yönünden takviye edilmesi de bir diğer çözüm olarak görülüyor.

3 bin
800 ton

2021 yılında yangınların da etkisiyle, Muğla'da üretilen toplam bal miktarı

96.3
bin ton2021 yılında
Türkiye genelinde
üretilen toplam
bal miktarı

%5-10

Arıcılıkta kabul
edilebilir kış
kayıbı oranı

%7.4

Bal üretiminde
2021 yılında bir
önceki yıla göre
düşüş oranı6.1
bin tonMuğla'da,
2020'de
üretilen
çam balı
miktarı

İklim çam balını da vuruyor

Küresel ısınma ve yangınlar çam balı üretimi için gerekli olan Basra böceğinin yaşam döngüsünü de olumsuz etkiliyor. Son iki yıldır Muğla'daki orman yangınları Basralı çam ormanları varlığını ve çam balı üretimini ciddi oranda düşürdü. Muğla İl Tarım ve Orman Müdürü Barış Saylak, "3 milyona yakın arı kolonisinin konaklayabileceği alanlar daraldı ve belirli alanlar (Menteşe Marçalı Mevki, Dalaman Bayram Dağı, Datça Alavera Karaköy ve Emecik, Bodrum Mazi ve

Torba, Milas Kalınağı ve Korucuk, Yatağan Çamlıca ve Bencik, Marmaris Hisarönü, Fethiye Faralya ve Dodurga) dışında çam balı üretilemez hale geldi" diyor. Saylak, Basra böceğinin 500 rakımların üstüne çıkarak bölgenin kuzeyinde yerleşmeye başladığını söylüyor. 2019'da misafir arıcıların üretimiyle birlikte Muğla'da 30 bin tona yakın çam balı üretilirken, 2020'de 6 bin 103 ton, 2021'de yangınlarında etkisi ile 3 bin 800 ton civarında çam balı üretilti.

"Ömrümde böyle bir yıl görmedim"

DÜNYA
TARIM
SORUYOR

Durmuş Üner / Konya Karapınar Ziraat Odası Başkanı

Bu yıl öncelikli konumuz nedir?

Öncelikli konumuz su ve kuraklık. Bizim coğrafyamız zaten en az yağış olan bölge. Sulu tarım yapılan bölgelerde sıkıntı yok. Ama onlarda da sulama nedeniyle maliyetler çok arttı. Kiraç tarım yapılan arazilerde durum vahim. Çoğu yerde tohum kayıpları başladı. İnşallah yağmurlu bir bahar olur.

Ne kadarlık alanda kuru tarım yapılıyor?

Karapınar'da yüzde 20 oranında kuru tarım yapılan arazi var. Konya Ovası'nda yüzde 50-60 kuru tarım ya-

pılıyor. 51 yaşındayım ilk defa böyle bir kış görüyorum. Millet ocak ayının ortasında buğdayını arpasını suluyor. Böyle bir sene görmedim.

İklim değişiyor ve bu şekilde devam edeceği öngörülüyor. Sizin öneriniz nedir?

Bir tarım politikası oluşturmak gerek. Az su tüketen ürünlerin desteklerinin artırılması, fazla su tüketenlerin azaltılması gerek. Ayrıca suyun ekonomik kullanılması önemli. Dışarıdaki bölgelerden yapıyı bozmadan Konya Ovası'na su kanallıze edilmesi gerekiyor.

Fındık üreticileri birleşip marka yarattı

2013'te kurulan Sakarya Karasu Paralı Köyü Kuzey Tarımsal Kalkınma Kooperatifi çalışmalarının son basamağı olarak kendi markasını üretti. Fundux markasıyla fındık içi ve fındık ezmesi üretimi yapan kooperatif şimdi ihracat için planlar yapıyor. Kooperatifin kurucu başkanı Özgür Ali Uğur 2013 yılında kurulan kooperatifin şu an 100 üyesi olduğunu söylüyor. Üyelerin hepsi aynı köyün fındık üreticileri. "2013'te elimizde hiç imkan olmadan kooperatifi kurduk. Sonra altyapımızı oluşturmaya başladık. Biz sadece kabuklu fındık alıp

ihracatçılara ham madde satıyoruz. Kuruluşumuzda bir amacımız vardı. Son tüketiciye ulaşacak ürünü yapmayı hedefliyorduk. Bu hedef doğrultusunda yatırımlarımızı yaptık" diyor Uğur, markalaşma sürecine kadar üretim ve altyapıyla ilgili yatırımların tamamlandığını ifade ediyor. Kooperatif 2013-19 yılları arasında kurutma tesisini

kurmuş, gübre ve dopalama alanlarını oluşturmuş. Emanete fındık vermemek için depolama yatırımı yapılmış. Uğur, emanete fındık vermenin üretici için sıkıntılı olduğunu bunun için de depolama alanları yaptıklarını söylüyor. 2019 yılında ise Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'na (MARKA) projesini götüren kooperatifin projesi desteklenmeye değer görülmüş. Kırma ve kavurma ünitesinin bir kısmı için hibe alınmış. 2021'de de Fundux markasıyla piyasaya çıkmış. Özgür Ali Uğur, serbest piyasa koşullarında var olmaya, tezgahlarda yer

almaya çalıştıklarını belirtiyor ve "Sadece köyümüzde üretilen malı alıp tesislerimizde işliyoruz. İmalat alanımızı büyütme ve ihracat için yeni projeler var. Tarım Bakanlığı'nda ve MARKA'da yeni projelerimiz var. Olgunlaştırtıp sonuca ulaşabilirsek ihracatı da yaparız" diyor.

Fundux'da şeker yok

Kooperatifin markası Fundux, fındık ezmesi. İçinde şeker bulunmuyor. Yine Paralı köyünde yetişen hurmanın pekmezi ile tatlandırılıyor. Fındık oranı yüzde 70.

D
DÜNYA

— daha güçlü —

*O hep bildiğiniz, güvendiğiniz
ekonomi yayıncılığı şimdi daha güçlü!*

abone olun!**Tolga DEMİRBAŞ**

☎ 0535 511 55 95

✉ tolga.demirbas@dunyaeko.com

Hülya TÜRKMEN

☎ 0533 355 43 01

✉ hulya.turkmen@dunyaeko.com

Canan MERAL

☎ 0542 640 24 24

✉ canan.meral@dunyaeko.com

Özge GÜLER

☎ 0530 662 00 03

✉ ozge.guler@dunyaeko.com

www.dunyastore.com

1 ton CO2

Dikilen her ağaç
ömrü boyunca
1 ton
karbondioksit
emer.

Hazırlayan: Başak Nur GÖKÇAM

26 Ocak 2023 • PERŞEMBE

DÜNYA
sürdürülebilirlik

Marmara Denizi'ndeki kirlilik için İHA'lar görevlendiriliyor

Deniz trafiğinin yoğun olduğu Marmara Denizi'ndeki kirlilikle mücadele kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca yayımlanan "Gemilerden Kaynaklanan Deniz Kirliliği Tespiti Hakkında Yetki Devri Genelgesi"nde düzenleme yapıldı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, sosyal medya hesabı üzerinden genelgeye ilişkin paylaşımında bulundu. Genelgedeki düzenlemelere ilişkin infografik de paylaşan Kurum, "Daha temiz bir Marmara için yeni denetim modeli hayata geçiriyoruz, genelgemizi yayımladık" dedi.

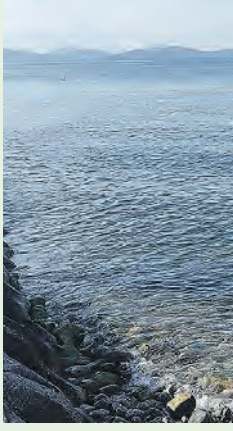
Türkiye Çevre Ajansı yetkilendirildi

Marmara Denizi Koruma Eylem Planı kapsamında "Türkiye Çevre Ajansı eliyle, Marmara Denizi ile ilişkili tüm havzalardaki denetimlerin uzaktan algılama, uydu ve erken uyarı sistemleri, insansız hava araçları ve radar sistemleri kullanılarak artırılması" kararı alınmıştı.

Yapılan düzenlemeyle ise belediyenin sorumluluk alanındaki kirliliğin yoğun olduğu İstanbul ve Kocaeli'ndeki deniz kirliliği denetiminde Türkiye Çevre Ajansı yetkilendirildi. Düzenlemeyle deniz denetim faaliyetlerinin güçlendirilmesi, çevresel olumsuzlukların kontrolünün sağlanması, kirliliğin erken safhada tespit edilerek önlemlerin alınmasının hedeflendiği belirtildi.

Kirlilik nasıl tespit edilecek?

Havadan, karadan ve denizden 7/24 saat esaslı izleme ve denetimler İnsansız Hava Araçları (İHA) ve deniz tekneleriyle sağlanacak. Ayrıca deniz kirliliğinin erken safhada tespiti amacıyla uydu ve radar görüntülerinden yararlanılarak takip-uyarı sistemi devreye alınacak.

Kutes, Edirne ve Kırklareli'ne GES kuruyor

Kutes ile Tegnata Enerji, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğiyle mücadele çalışmaları kapsamında Edirne ve Kırklareli'ndeki 300 bin metrekarelik araziye güneş enerji santrallerinin kurulumu için sözleşme imzaladı. 26 MWp kurulu güce sahip GES'lerin hazırlanması devreye alınması planlanırken, şirketin 1 yılda 23 bin 500 ton sera gazı salımını engelleyerek 57 bin 498 ağacın yok olmasını önleyeceği belirtildi. Kutes, ürettiği yüzde 100 yenilenebilir enerji ile yüzde 100 yeşil üretimi hedefliyor.

Konuya ilişkin açıklama yapan Kutes İcra Kurulu Başkanı Ali Esat Kutmangil, şöyle devam etti: "2022 yılında sürdürülebilirlik çalışmalarımızı ve hedeflerimizi anlattığımız GRI onaylı sürdürülebilirlik raporumuzu yayınladık. Haziran ayında devreye almayı planladığımız Edirne ve Kırklareli'deki GES'lerimizle de karbon negatif hedefimiz için önemli bir kilometre taşını geride bırakacağız. Yeşil üretimle dünyamızı korurken, ülke ekonomimize güçlü bir şekilde katkı sağlamaya devam edeceğiz" dedi.

1 milyon ağaç dikilecek

Kutes Makine fabrikasının çatısında gerçekleştirilen 240 kWh'lık Güneş Enerji Santrali yatırımını ile tükettiği enerjinin yüzde 60'ını yenilenebilir kaynaklardan sağlayan şirket, haziran ayında devreye almaya planladığı güneş enerjisi santralleri ile ömrü boyunca yaklaşık 1 milyar kWh elektrik üretmeyi, döküm tesislerinde kullanılan enerjinin tamamını ise bu yenilenebilir enerjiden sağlamayı planladığını belirtti. Kutes ÇEVKO iş birliğinde ise 10 yılda 1 milyon ağaç dikiminin hedeflendiği söylendi.

Biyolojik kömür sera gazlarının doğaya salımını engelliyor

Odun, kuru dal gibi organik maddeler çok yüksek derecelerde ısıtılarak üretilen biochar (biyolojik kömür) toprağın yapısının yanı sıra su ve besin tutma kapasitesini de geliştiriyor. Konuya ilişkin açıklamada bulunan Prof. Dr. Volkan Dünder, biyolojik kömürün sera gazlarının doğaya salımını engellediğini belirtti.

Toprak ve su kaynakları, arazinin yanlış kullanımı, çeşitli kimyasallar ve erozyon gibi birçok sebepten zarar görüyor. Bu kapsamda toprak ve su kalitesini artırmak için gereken uygulamalara yönelmek gerekiyor. Bitkisel veya hayvansal kökenli biyokütlelerin 400 ila 700 derece sıcaklıkta oksijensiz ortamda değişime uğratılması sonucu elde edilen biyolojik kömürün tarım arazilerinde kullanımı ise bu uygulamaların başında geliyor.

Biocharın, iklim değişikliği, kuraklık, toprakların çoraklaşması gibi olumsuz etkileri geriye döndürmek için etkili bir yöntem olduğunu belirten Prof. Dr. Volkan Dünder, biocharın öneminin Güney Amerika'daki Amazon Nehri havzasında görülen koyu renkli, yüksek karbon ve organik madde içeren "Terra Preta" adlı verimli toprakların keşfi ile anlaşıldığını belirtti.

Dünyanın her yerinde toprak düzenleyici olarak kullanılıyor

Biocharın dünyanın her yerinde toprak düzenleyici olarak kullanıldığını söyleyen Dünder, "Biochar, gözeneklerinde çok miktarda azotu, amonyumu, nitratı, karbonu, organizmayı ve suyu toprağın içinde tutarak topraktaki canlılığı ve verimliliği bin yıllarca sürece şekilde artırabiliyor ve bu sayede daha çok bitkiyle havadan daha çok karbondioksit çekme şansımız oluyor" dedi.

Gıda sıkıntısı, çölleşme ve su-

Adem Kahrıman

Biochar kullanarak suyunuzu temizleyebilirsiniz

Tarım faaliyetleriyle atmosfere salınan karbondioksit miktarının, tüm karbondioksit emisyonunun yüzde 10'unu oluşturduğunu belirten Dünder, 1 gram biocharın içinde 1000 metrekare yüzey oluşturacak küçük odacıklardan oluşmuş saf karbon olduğunu, biocharın toprağa gömülmesiyle önemli miktarda karbonun, saf karbon olarak toprağa gömülmüş olacağına değindi.

Su filtrelerinin suyun canlılığını öldürdüğüne dikkat çeken Dünder, "Su filtreleri kullanmak yerine bir bidonun içine kum, çakıl ve biochar koyarak suyunuzu bunun

içinden geçirerek sağlıklı bir su elde etmeniz mümkün" tavsiyesinde bulundu.

Permakültür alanında faaliyet gösteren Bonaterra'nın kurucu ortağı Adem Kahrıman, biocharı yaklaşık 6 ay önce uygulamaya başladıklarını söyleyerek, pirinç, şeker ve süttten yaptıkları "lactobasil" adı verilen bir tür mayayı biocharın içine basarak içi yararlı birçok organizmayla dolu bu ürünü kümeste ve toprakta kullandıklarını söyledi.

Biochar üretiminde hem "kontiki çukuru" adı verilen yöntemi hem de biochar sobasını kullandıklarını,

Biocharın çevreye faydaları

- Topraktaki su tutulduğu için sulama ihtiyacı azalır.
- Daha sağlıklı su elde edilebilir.
- İçinde yararlı organizmalar olduğu için kümeste ve toprakta kullanılabilir.
- Kömürün laktobasili emmesi sağlanır.

Prof. Dr. Volkan Dünder

bu esnada ateşin üstünde başka bir şey daha yapıp en az iki fayda sağladıklarına değinen Kahrıman, şöyle devam etti: "Biocharı elde ettikten sonra lactobasil ile havasız bir ortamda dinlendirme yapıyoruz. Dolayısıyla kömürün laktobasili emmesini sağlıyoruz."

Biochar ve odun kömürünün birbirine benzeseler de aynı şeyler olmadığına işaret eden Kahrıman, "Bir süre sonra sobada yanarken görüyorsunuz duman çıkmıyor, dolayısıyla uygulamanın odun kömüründen farklı olduğunu anlıyoruz. Burada elde ettiğimiz ürün çok daha farklı bir şey" dedi.

suzluğu azaltma konusunda da yararlı bir yöntem olduğuna değinen Dünder, "Örneğin bugün kullanılabılır tatlı suyun yüzde 70'ini nere-

deyse tarımda kullanıyoruz ve bir süre sonra bu, topraklarımızın tuzlanması, çoraklaşmasına ve çölleşmesine neden olacak. Biochar ta-

rımda su kullanımını önemli ölçüde azaltarak toprakta büyük miktarda nem tutacağı için bize bu döngüyü kırma şansını da verecektir" dedi.

Dünya kurak, çölde kar var

Dünya kuraklığın esiri altında kalırken, Cezayir'in güneybatısındaki bazı çöl bölgelerinde kar yağışı görüldü. Yoğun kar yağışının etkili olduğu bölgede bazı çöl alanları ve kum tepeleri beyaza büründü.

Kış mevsiminin başından bu yana Cezayir'in kuzey bölgeleri fırtınalı soğuk hava dalgası altına girdi. Birçok kent ve köy yolu, kar yağışı sebebiyle kapanırken, Cezayir Meteoroloji Dairesi ise ülkenin güneyindeki Gardaya eyaleti başta olmak üzere

diğer çöl bölgelerinde de kar yağışı beklediklerini belirtti.

Ülkede 3 yıldır kuraklık sebebiyle baraj, yer altı suları ve nehir seviyelerinde ciddi düşüş yaşanıyorken, yerel basınla göre, Fas sınırındaki Beşar kentine ise en son 2012'de kar yağmıştı.

Badem ağaçları 'yalancı bahara' aldandı

Edirne'de mevsim normalleri üzerinde seyreden hava sıcaklığı badem ağaçlarının erken tomurcuklanmasına neden oldu.

Sıcaklığın 15 santigrat dereceye kadar yükseltildiği Edirne'nin Havsa ilçesine bağlı Arpaç köyünde badem ağaçları, yalancı bahara aldılarak, tomurcuk verdi. Yaşanan durumu değerlendiren üretici Tunay Aslan, meyve ağaçlarının yaprak çıkarak tomurcuklandığını, durumun devam etmesi halinde birkaç güne çiçek açacağını söyledi.

Badem ağaçlarının daha önce sinde mart ayı sonunda çiçek açtığı bilgisini veren Aslan, "Ne yazık ki bu çiçekler meyveye dönemeyecek. Havaların soğumasıyla donacak ve yüzde 70 ila 80'e yakın verim kaybı olacağını düşünüyoruz" dedi.

